

Σωτηριος Σ. Δεσποτης

Η ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ ΜΑΣ
ΜΙΑ ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ
ΜΑΣ

Σχολικό βοήθημα για τις τάξεις 1-4
του γερμανικού σχολείου

WIESBADEN
1996

Όταν γεννιέται στις Ινδίες ένα παιδί ο αρχηγός της φυλής το σηκώνει ψηλά και λέει :

Έρχεσαι στον κόσμο κλαίγοντας ενώ οι άλλοι χαμογελούν. Φρόντισε όταν θα φύγεις από αυτόν εδώ τον κόσμο εσύ να χαμογελάς και οι άλλοι να κλαίνε!

Κάποιος σοφός περνούσε από ένα ποταμό με την βάρκα .

-Γνωρίζεις ιστορία ; ρώτησε εκείνος τον βαρκάρη .

-Όχι ! λέει ο βαρκάρης

-Α ! έχασες την μισή ζωή σου .Μήπως ξέρεις μαθηματικά ;

-Ούτε!

-Τότε έχασες τα 3/4 της ζωής σου

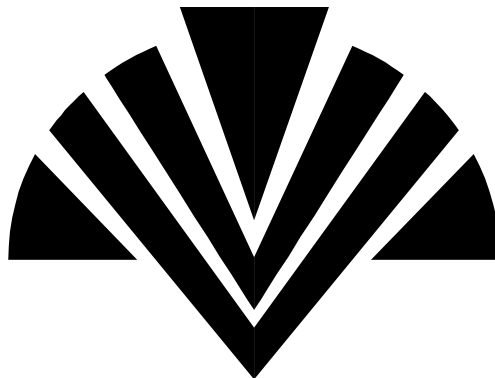
Ξαφνικά το νερό του ποταμού φουσκώνει .Η βάρκα παρασύρεται από το ρεύμα .

-Ξύρεις να κολυμπάς ; φωνάζει ο βαρκάρης στο σοφό!

-Όχι! Όχι ! Απαντά τρομαγμένος

-Ε, εσύ έχασες τότε όλη σου την ζωή!

**Το βιβλίο αυτό αφιερώνεται στους γονείς
που μέσα από τις μπόρες του καιρού μας
οδηγούν τα παιδιά τους στον Χριστό
και στα θρησκευτικά**

Περιεχόμενα

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ : Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ

I. Η Πίστη μας

- 1. Η Ορθοδοξία μας**
- 2. Η Αγία Ειρήνη η Χρυσοβαλάντου: Η ζωή στο μοναστήρι**
- 3. Στοιχεία της πίστης μας**
  - α. Η Προσευχή**
  - β. Ο Σταυρός**

II. Ο Ναός: Το σπίτι του Θεού μας

- 1. Ναός**
- 2. Τα σκεύη του ναού μας**
- 3. Τα άμφια του ιερέα**

III. Η Ζωή στο Ναό μας

- 1. Η Βάπτισμα**
- 2. Ο Γάμος**
- 3. Η Εξομολόγηση και η Θεία Κοινωνία**

IV. Η Θεία Λειτουργία

- 1. Αύριο είναι Κυριακή**
- 2. Άρρωστος ο Γιάννης;**
- 3. Κυριακή στην Εκκλησία**
- 4. Το παπαδάκι**
- 5. Η Καινή Διαθήκη**
- 6. Η Μεγάλη Είσοδος**
- 7. Η Θεία Κοινωνία**
- 8. Ύμνοι της Θείας Λειτουργίας**

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΤΟ ΣΥΜΒΟΛΟ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ ΜΑΣ

I. Ο ΘΕΟΣ ΠΑΤΕΡΑΣ

- α. Πιστεύω**
- β. Ο Θεός πατέρας μας**
- γ. Ο Θεός δημιουργός**
  - i. Η Δημιουργία της φύσης**
  - ii. Η Δημιουργία και η πτώση του ανθρώπου**

II. Ο Ιησούς Χριστός

- α. Ο Ιησούς τέλειος Θεός: Το μυστήριο της Αγίας Τριάδος**
- β. Η Γέννηση του Ιησού Χριστού**
- γ. Η Σταύρωση και η Αναστασή Του**

III. Το Άγιο Πνεύμα και η Εκκλησία

- α. Το Άγιο Πνεύμα: η πηγή της χαράς**
- β. Η Εκκλησία**
- γ. Η Ανάσταση όλων μας και η Δευτέρα Παρουσία του Χριστού μας**

Μελετώντας το Άγιον Ευαγγέλιον εύρον μέσα πολλά και διάφορα νοήματα, τα οποία είναι όλα μαργαριτάρια, διαμάντια, θησαυρός, πλούτος χαρά, ζωή αιώνιος. Σιμά εις τα άλλα εύρον και τούτον τον λόγον οπού λέγει ο Χριστός μας πως δεν πρέπει κανείς χριστιανός άντρας ή γυναίκα, να φροντίζη διά τον εαυτόν του μόνον πως θα σωθεί αλλά να φροντίζει και διά τους αδελφούς του να μην κολασθούν. Ακούοντας και εγώ αδελφοί μου τούτον τον γλυκύτατον λόγον, μ'έτρωγεν εκείνος ο λόγος μέσα στην καρδιά μου τόσους χρόνους, ωσάν το σκουλήκι που τρώει το ξύλον...'

‘Έχετε σχολείον εδώ εις την χώραν σας να διαβάζουν τα παιδιά;
-Δεν έχουμε άγιο του Θεού -Να μαζευθείτε όλοι να κάμετε σχολείον καλόν, να βάλετε και επιτρόπους να βάνουν δάσκαλο να μαθαίνουν όλα τα παιδιά γράμματα, πλούσια και φτωχά. Διότι απο το σχολείο μαθαίνουμε τι είναι Θεός, τι είναι Αγία Τριάς, τι είναι Άγγελοι, δαίμονες, παράδεισος, αρετή, κακία. Τι είναι ψυχή και σώμα... Καλύτερον αδελφέ μου να έχεις ελληνικό σχολείο στη χώρα σου, παρά να έχεις βρύσες και ποτάμια. Και ωσάν μάθεις το παιδί σου γράμματα, τότε λέγεται άνθρωπος. Το σχολείο ανοίγει εκκλησιές, ανοίγει μοναστήρια.

‘Όποιος χριστιανός μου υπόσχεται μέσα στο σπίτι του να μην κουβεντιάζει αρβανίτικα, ας σηκωθεί απάνω να μου το πεί και εγώ να πάρω όλα του τα αμαρτήματα εις τον λαιμόν απο τον καιρό που γεννήθηκε έως τώρα ακι να βάλω όλους τους χριστιανούς να τον συγχωρέσουν.

Καί όποιος αδελφός αδελφοί μου ακούει το σήμαντρο και βαριέται να πάει στην Εκκλησία, θέλει πνιγεί απο τις αμαρτίες, καθώς επνίγησαν και στο κατακλυσμό...Η αγία Εκκλησία είναι σαν την μάνα. Όταν σφάλει το παιδί της το μαλώνει και πάλι το συμπαθά. Η αγία μας Εκκλησία είναι μία πηγή και ποτίζει όλους τους διψασμένους ...’

‘Μας εκάρισεν ο Θεός πλούτον. Έχομεν χρέος να τρώγωμεν και να πίνωμεν το αρκετόν μας, τα ρουχαλάκια μας τα αρκετά και τα επίλοιπα να τα ξοδεύουμε στους πτωχούς διά την ψυχή μας. Και δεν μας έδωκε ο Θεός τον πλούτο δια να πολυτρώμε και να κάμουμε πλούτιμα φορέματα και να χορεύουν τα ποντίκια μεθαύριο και οι πτωχοί να πεθαίνουν απο την πείνα.’

‘Τούτο σας λέγω και σας παραγγέλω. Και ο ουρανός να κατεβεί κάτω και η γη να ανέβει πάνω, και όλος ο κόσμος να χαλάσει να μη σας

μέλει τι έχει να κάμει ο Θεός. Το κορμί σας ας το κάψουν, ας το τηγανίσουν. Τα πράγματά σας ας σας τα πάρουν. Μην σας μέλλει. Δώστε τα δεν είναι δικά σας. Ψυχή και Χριστός σας χρειάζονται. Αυτά τα δύο όλος ο κόσμος πάνω σας να πέσει δεν μπορεί να σας τα πάρει εκτός και τα δώσετε με το θέλημά σας. Αυτά τα δύο να τα φυλάγετε, να μην τα χάσετε!

Έλεγε ο άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός:

Αδελφοί αν θέλετε να ιατρεύσετε την ψυχήν τέσσερα πράγματα σας χρειάζονται! Κάμνομεν μίαν συμφωνίαν;

Απο τον καιρό που γεννηθήκατε έως τώρα όσα αμαρτήματα επράξατε, να τα πάρω εγώ στο λαιμό μου αρκεί η ευγένειά σας να θελήσετε να σηκώσετε τέσσερις τρίχες. Σας είναι βαρύ και δύσκολο;

*Πρώτη τρίχα είναι: Όταν θελήσετε να εξομολογηθείτε, το πρώτον θεμέλιον είναι να συγχωρήτε τους εχθρούς σας. Το κάμνετε; Επήρατε την πρώτη τρίχα.

*Δεύτερη τρίχα είναι να εύρετε έναν καλό, γραμματισμένο ενάρετο πνευματικό να εξομολογηθείτε τας αμαρτίας σας. Όταν κάνεις την αμαρτία τότε πρέπει να εντρέπεται. Όταν εξομολογείσθε πρέπει να μην έχεις εντροπή. Όταν εξομολογείσθε να λέγετε όλα σας τα αμαρτήματα καθαρά και να πείς του πνευματικού σου: Πνευματικέ θα κολασθώ, διότι δεν αγαπώ τον Θεόν και τους αδελφούς μου με όλην μου την καρδιά ωσάν τον εαυτόν μου'. Το έκαμες; Ιδού εσήκωσες και την δευτέρα τρίχα.

*Η τρίτη τρίχα είναι: ωσάν να εξομολογηθείς, θα σε ερωτήσει ο πνευματικός: Διατί παιδί μου τα έκαμες όλα αυτά τα αμαρτήματα; Πρόσεχε μην κατηγορήσεις άλλον! Τον εαυτόν σου μόνον να κατηγορήσεις! Και να ειπής: Τα έκαμα απο κακήν μου προαίρεσιν. Εγώ φταίω. Είναι βαρύ να κατηγορήσεις τον εαυτόν σου; Όχι! Λοιπόν επήρες και την τρίτη τρίτη τρίχα.

*Έχομεν και την τέταρτη τρίχα. Όταν ο πνευματικός σου δώσει ευλογίαν και αναχωρήσεις να αποφασίσεις με στερεάν γνώμην και απόφασιν, καλύτερα να πεθάνεις, καλύτερα να χύσεις το αίμα σου σε μαρτύριο, παρά να ξαναπέσεις σε αμαρτίαν. Το κάνεις κι αυτό; Αν ναί, να εσήκωσες και την τέταρτη τρίχα. Αυτά είναι τα ιατρικά σου αδελφέ. Τόσο ελαφρά, σαν να σηκώνεις τέσσερις τρίχες! (Διδαχή Δ')

I. Η ΠΙΣΤΗ ΜΑΣ

- 1.Η ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ**
- 2.ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΣ**
- 2.ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ ΜΑΣ (ΣΤΑΥΡΟΣ-ΠΡΟΣΕΥΧΗ)**

‘Ορθοδοξείν εσίν το αείν σχοινοβατείν

1.Η ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

Γνωρίζουμε όλοι για την κιβωτό του Νώε. Όταν η κιβωτός κτιζόταν όλοι κορόιδευαν το Νώε. Όταν όμως μετά οι καταρράκτιες του ουρανού άνοιξαν, όλοι προσπαθούν να γαντζωθούν απο την κιβωτό μήπως και σωθούν. Χάθηκαν όμως, όπως χάθηκαν κι οι μάστορες που έκτισαν την κιβωτό. Μία τέτοια κιβωτός για μας σήμερα είναι η Εκκλησία, η πίστη μας, η Ορθοδοξία μας.

Πολλές φορές στο σχολείο, στο παιχνίδι βρισκόμαστε με παιδιά που δεν είναι Ορθόδοξα σαν κι εμάς, κι αναρωτιόμαστε ποιός πιστεύει σωστά, ποιός βρίσκεται στο σωστό καράβι, στην κιβωτό που οδηγεί στο Θεό και στην ευτυχία. Κάποιο παιδάκι πήγε με τον πατέρα του σε ένα μουσείο όπου υπήρχαν όλοι οι θεοί που λατρεύει ο κόσμος σήμερα: ο Αλλάχ, ο Μωάμεθ, ο Βούδας. Και παρατήρησε κάτι πολύ σωστό. Όλοι οι θεοί ήταν καθιστοί ή ξαπλωτοί. Είχαν τα χέρια τους ακουμπισμένα στα κεφάλια τους. Σκέπτονταν και κοιτούσαν με αδιαφορία πέρα μακριά. Ο μόνος Θεός που είχε απλωμένα τα χέρια Του πάνω σε ένα Σταυρό κι έτρεχε αίμα απο το πλευρό Του και το Τίμιο κεφάλι Του και παρόλα αυτά συνέχιζε να συγχωρά κι αυτούς τους εχθρούς Του ήταν ο Χριστός. Το παιδάκι έμεινε να κοιτάει τον πονεμένο Χριστό και με μεγάλη φωνή είπε: Εγώ πατέρα αυτό το Θεό που με αγαπά και πεθαίνει για μένα θέλω. Παιδί μου του λέει ο μπαμπάς, παντού οι άνθρωποι σηκώνουν με αγωνία τα χέρια τους στον ουρανό για να πιάσουν το χέρι του Θεού και να σωθούν. Μόνο όμως στο Χριστό ο ουρανός, ο Θεός, έδωσε το δικό του χέρι για να σωθούν οι άνθρωποι. Ο Χριστός άλλωστε δεν είναι ο μοναδικός Θεός που σταυρώθηκε. Είναι επίσης ο Θεός εκείνος, που αναστήθηκε, που τσολοπάτησε τον θάνατο.

Το κακό όμως είναι ότι και αυτοί που πιστεύουν στο Χριστό δεν είναι ενωμένοι μεταξύ τους. Στη τάξη μας, στην πόλη που μένουμε άλλοι Χριστιανοί είναι Καθολικοί, άλλοι Πρωτεστάντες και εμείς Ορθόδοξοι. Εμείς άραγε γιατί είμαστε Ορθόδοξοι; Μόνο γιατί γεννηθήκαμε με αυτή την πίστη;

Υπάρχουν τέσσερα θαύματα στην Ορθοδοξία που όλοι μας πρέπει να ξέρουμε για να είμαστε σίγουροι ότι η πίστη μας είναι πραγματικά αληθινή και ζωντανή.

Θάυμα είναι τα λείψανα των αγίων μας. Ο Άγιος Σπυρίδωνας και άλλοι άγιοι μολονότι κοιμήθηκαν πριν πολλά χρόνια εντούτοις το σώμα τους παραμένει χωρίς να έχει πάθει απολύτως τίποτα. Μόνον στα Επτάνησα υπάρχουν λείψανα απο πέντε αγίους, τα οποία παραμένουν μέχρι σήμερα αλώβητα.

Η Εκκλησία παρόλο τους διωγμούς που υπέστη και το αίμα που έχυσε, ζεί και θριαμβεύει. Κανένας δεν πολεμήθηκε τόσο όσο η πίστη στο Χριστό, ακόμη κι από ανθρώπους, που επικαλούνταν το όνομά του. Δεν υπάρχει μεγαλύτερο θαύμα από το μεγαλείο της Εκκλησίας. Όσο πιο πολύ πολεμείται η Εκκλησία, τόσο πιο πολύ θριαμβεύει.

Το ότι είμαστε Ορθόδοξοι δεν πρέπει όμως ποτέ να μας κάνει υπερήφανους. Πρέπει εμείς με τη συμπεριφορά μας στο σχολείο, με την αγάπη που δείχνουμε στα άλλα παιδιά, με την προσπάθειά μας και το χαμόγελό μας να αποδεικνύουμε κάθε μέρα τι σημαίνει να είναι κανείς χριστιανός και μάλιστα ορθόδοξος. Κάποτε στην Αλεξάνδρεια, την μεγάλη αυτή πόλη της Αιγύπτου, ξέσπασε μια θανατηφόρα ασθένεια, η οποία ήταν κολλητική. Οι ασθενείς μόνοι και αβοήθητοι περίμεναν μόνον το θάνατο. Να που πρόβαλαν όμως οι άγγελοι της αγάπης· οι Χριστιανοί! Παρόλο τον κίνδυνο να κολλήσουν και οι ίδιοι τη θανατηφόρα ασθένεια, με αγάπη και στοργή έδεναν τις πληγές και έδιναν ελπίδα, σε αυτούς τους ειδωλολάτρες, που λίγο πριν δίωκαν τους Χριστιανούς και τους έριχναν στα θηρία. Πολλοί χριστιανοί πέθαναν από την αρρώστια. Το θαύμα όμως έγινε. Οι περισσότεροι κάτοικοι της Αλεξάνδρειας από ειδωλολάτρες και άθεοι έγιναν χριστιανοί.

Τα περισσότερα παιδιά υποστηρίζουν με πάθος μια ποδοσφαιρική ομάδα που αποτελείται από 11 παίκτες. Άλλοι υποστηρίζουν ένα γκρουπ μουσικό. Ο Ιησούς Χριστός έκανε την δική του ομάδα, που στην αρχή αποτελείτο από 12 απλοϊκούς ψαράδες. Αυτοί οι 12 ψαράδες κατάφεραν να νικήσουν και να κατακτήσουν όλον τον κόσμο όχι με τα ξίφη και τα όπλα τους αλλά με τον λόγο και το αίμα τους. Ας φανταστούμε ότι αφήνουμε 12 μικρά αρνάκια ανάμεσα σε πολλούς πεινασμένους λύκους. Τα αρνάκια αμέσως θα γίνουν τροφή των θηρίων. Και οι 12 Απόστολοι αδύναμοι σαν τα αρνάκια ήταν. Κατάφεραν όμως κάτι το ακατόρθωτο. Κατάφεραν όχι μόνον να νικήσουν τα λιοντάρια αλλά κάτι παραπάνω· να κάνουν ανθρώπους άγριους σαν τα λιοντάρια αρνάκια άκακα και ταπεινά. Κι όλα αυτά τα κατάφεραν γιατί αρχηγός της ομάδας τους ήταν κάποιος που ήταν παντοδύναμος· ο Ιησούς Χριστός. Μέλη αυτής της ομάδας μπορούμε να γίνουμε όλοι μας αρκεί να το θελήσουμε. Ο Θεός όλα μπορεί να τα κάνει εκτός από ένα· να μας πάρει με τη βία κοντά του. Ο Ιησούς ταπεινά και υπομονετικά χτυπάει την πόρτα της καρδιάς μας. Το κερούλι όμως της πόρτας βρίσκεται από μέσα. Το κρατάμε εμείς. Ας ανοίξουμε λοιπόν την πόρτα της καρδιάς μας σε αυτόν που δεν είναι απλώς ένα αστέρι, ένας star που τώρα λάμπει κι αύριο σβήνει, αλλά ο ήλιος που θα μας χαρίσει την αληθινή χαρά κι ευτυχία!

Ερωτήσεις

- 1) Ποιά είναι η διαφορά του Ιησού Χριστού από τους ιδρυτές των άλλων θρησκειών;**
- 2) Ποιά θαύματα μας αποδεικνύουν ότι έχουμε την αλήθεια στην Εκκλησία και την πίστη μας;**
- 3) Πώς καθημερινά πρέπει να αποδεικνύουμε την πίστη μας;**

2. ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΣ

(Η ΑΓΙΑ ΕΙΡΗΝΗ Η ΧΡΥΣΟΒΑΛΑΝΤΟΥ)

Η Αγ.Ειρήνη η Χρυσοβαλάντου ήταν κόρη ενός μεγάλου στρατηγού του Φιλαρέτου και καταγόταν από την Καπαδοκία, από τον Πόντο. Είχε μία αδελφή που την λέγανε Καλλινίκη. Νωρίς έχασε την μητέρα της Ζωή. Τα δύο κορίτσια ανέλαβε να τα μεγαλώσει η θεία τους η Σοφία, η οποία δεν έπαψε να μιλά στα κοριτσάκια για το Θεό και τη ζωή των αγίων που έδωσαν τον εαυτό τους στο Θεό. Έτσι η Ειρήνη μεγαλώνοντας δεν έγινε πανέμορφη μόνον στο σώμα αλλά και όμορφη στη ψυχή. Όλοι την ζήλευαν για τα πλούσια χαρίσματά της αλλά η ίδια παρόλο που είχε χρήματα και δόξα, ήταν ταπεινή.

Όταν μεγάλωσε θέλησε η βασίλισσα να την κάνει γυναίκα του γιού της, του Μιχαήλ που ήταν αυτοκράτορας σε όλο το Βυζάντιο. Άμαξες πολλές ήρθαν να την πάρουν από τον Πόντο. Να την οδηγήσουν στη βασίλισσα των πόλεων, την Κωνσταντινούπολη. Η Ειρήνη όμως ενδόμυχα ήθελε να γίνει νύφη του Χριστού, να αφιερώσει τον εαυτό της στο Χριστό. Πηγαίνοντας για την Πόλη η Ειρήνη περνούσε από τα μεγάλα μπερδάρια της Μικρασίας. Το μεγαλύτερο από αυτά ήταν το βουνό Όλυμπος. Μεσα στις σπηλιές αυτού του βουνού έμεναν άγιοι ασκητές που συνεχώς προσεύχονταν στο Θεό για τον κόσμο. Η Ειρήνη είχε ακούσει για έναν ασκητή, που τον λέγανε Ιωαννίκιο. Γι' αυτόν η βασίλισσα είχε κάποτε πεί: Ο πατέρας μου με κατέβασε από τον ουρανό στη γη. Ο πνευματικός μου πατέρας με ανέβασε όμως από τη γη στον ουρανό!

Δεν έχασε την ευκαιρία λοιπόν. Σταματά την άμαξα και μαζί με μία φίλη της πάει να πάρει την ευχή αλλά και τη συμβουλή του γέροντα. Ο γέροντας χωρίς εκείνη να του μιλήσει της είπε: 'Γεια σου Ειρήνη, δούλη του Θεού. Εσύ θα γίνεις νηομένη στο μοναστήρι του Χρυσοβαλάντου.' Τά 'χασε η Ειρήνη! Πως ήξερε ο άγιος αυτός άνθρωπος το όνομα της αλλά και το μέλλον της! Ξέχασε η Ειρήνη ότι όταν ο άνθρωπος γεμίσει από το άγιο Πνεύμα μπορεί τα μάτια του γίνονται σαν τις ακτίνες εκείνες που φωταγραφίζουν την καρδιά του ανθρώπου.

Η Ειρήνη πήγε στην Κωνσταντινούπολη. Όλοι θαμπώθηκαν από την ομορφιά του προσώπου της. Ο αυτοκράτορας στο μεταξύ όμως είχε παντρευτεί μία άλλη γυναίκα. Η Ειρήνη χάρηκε γιατί θα μπορούσε τώρα να αφιερωθεί στο Θεό. Στην Πόλη έγινε φίλη με την κόρη της βασίλισσας Θεοδώρας, τη Θέκλα. Κάποτε πήγαν εκδρομή μαζί στην ερημική, στο παλάτι των Βλαχερνών. Εκεί βρισκόταν η Εικόνα η οποία είχε ζωγραφισμένη την Παναγιά όρθια με τα χέρια της υψωμένα στο Θεό. Αυτή η Παναγιά, ήταν η περίφημος 'Υπέρμαχος στρατηγός' που έσωσε τους Έλληνες-Ρωμιούς από τους βαρβάρους. Η θεά από τις

Βλαχέρνες ήταν μαγευτική. Απο εκεί φαίνονταν τρία μοναστήρια. Η Ειρήνη ρωτώντας έμαθε ότι το ένα μοναστήρι απο αυτά ονομαζόταν Χρυσοβαλάντου. Στην καρδιά της ήρθαν τα λόγια του γέροντα εκείνου στην έρημο!

Μετά απο δύο ώρες δρόμου φτάσανε στο μοναστήρι. Η Ειρήνη νόμισε ότι βρισκόταν στα ουράνια. Αμέσως μόλις μπήκαν στο μοναστήρι και προσκύνησαν την Εκκλησία των Αρχαγγέλων, μιά καλόγρια τους έφερε λουκούμι με δροσερό νερό όπως συμβαίνει σε όλα τα μοναστήρια! Αμέσως άρχισε η συζήτηση με την ηγουμένη Άννα

-Πώς ζείτε εδώ στο μοναστήρι; ρώτησε η Θέκλα

-Παιδί μου της λέει η Άννα! Στο μοναστήρι προσευχόμαστε στο Θεό. Προσπαθούμε με το εργόχειρό μας να βοηθούμε τους πτωχούς!

-Δεν θα ήταν καλύτερα αντί να είσασταν κλεισμένες στα μοναστήρια να βρισκόσασταν στον κόσμο και να βοηθάτε τους ανθρώπους που έχουν ανάγκη; Δεν λέει στο Ευαγγέλιο ότι πρέπει να φωτίζουμε όλον τον κόσμο με τα καλά μας έργα. Να μην κρατάμε το φως του Χριστού για τον εαυτό μας; ξαναρώτησε η Θέκλα ενώ η Ειρήνη άκουγε προσεκτικά

-Αυτή την ερώτηση μας την κάνουν πολλοί που έρχονται στο μοναστήρι μας. Το φώς παιδιά μου φωτίζει σιωπηλά, χωρίς να φωνάζει και να διαφημίζει το έργο του. Τι κάνει κάθε μωρό στην κοιλιά της μητέρας του εννιά ολόκληρους μήνες; Στα μάτια των ανθρώπων τίποτα. Κι όμως αυτό ζει και μεγαλώνει και γίνεται ολόκληρος άνθρωπος. Κι εμείς σαν το μωρό προσπαθούμε να προσευχόμαστε στο Θεό όχι για τους εαυτούς μας αλλά για όλους τους ανθρώπους που δεν έχουν χρόνο να μιλήσουν μαζί του. Απο την εργασίας μας, τα κεντήματα, τις ζωγραφιές κρατάμε για τον εαυτό μας τα απαραίτητα και με τα άλλα συντηρούμε το ορφανοτροφείο που βρίσκεται δίπλα στο μοναστήρι. Κάθε μοναχή συντηρεί δέκα μικρά ορφανά κορίτσια και γίνεται γι'αυτούς μάνα και αδελφή.

Το σήμαντρο κτύπησε για προσευχή. Όλες μαζί οι καλόγριες ψέλνανε σαν άγγελοι. Μετά την προσευχή το τραπέζι. Εντύπωση έκανε στην Ειρήνη ότι οι καλόγριες δεν μιλούσαν στο φαγητό. Μια καλόγρια, όσο τρώγανε διάβαζε τη ζωή και το μαρτύριο ενός αγίου. Τα μαύρα καλύμματά τους πέφταν σχεδόν στα πιάτα τους. Καμία δεν κοίταζε τι έκανε η διπλανή της. Στο τέλος ακούστηκε το κουδουνάκι, ευχαρίστησαν το Θεό για το φαγητό τους και σκορπίστηκαν στη δουλειά τους.

Σε αυτό το μοναστήρι έγινε μοναχή και κατόπιν ηγουμένη η αγία Ειρήνη. Κάποτε μία μοναχή το βράδυ την είδε να προσεύχεται και τα δύο κυπαρίσσια που ήταν στην αυλή να έχουν γείρει μπροστά της. Την άλλη νύκτα κρυφά η μοναχή τη νύκτα πήγε και έδεσε δύο κορδέλες στα

κυπαρρίσια για να αποδείξει ότι πραγματικά τα δύο ψηλά εκείνα δέντρα προσκυνούσαν την αγία. Κάποτε ένα καράβι το σταμάτησε στο πέλαγος ένας γέροντας και έδωσε στον καπετάνιο τρία μήλα για τον Πατριάρχη και τρία για την αγία Ειρήνη. Να πείς της ηγουμένης της Χρυσοβαλάντου ότι αυτά στα στέλνει ο Ιωάννης απο τον Παράδεισο! Η Αγ.Ειρήνη κατάλαβε ότι ο γέροντας ήταν ο αγαπημένος μαθητής του Χριστού, ο Ιωάννης. Ότι αυτά τα μήλα με το τόσο άρωμα και ομορφιά δεν είναι καρποί της γής αλλά του Παραδείσου! Το Πάσχα αφού έψαλε το 'Χριστός ανέστη' και πήρε μέσα της το Σώμα και το Αίμα του Χριστού παρέδωσε την ψυχή της στο Νυμφίο Χριστό που τόσο αγάπησε! Απο τότε μέχρι σήμερα έχει κάνει πολλά θαύματα!

Ερωτήσεις

1) Ξέρεις άμα σήμερα υπάρχουν άγιοι άνθρωποι όπως ο αγ.Ιωαννίκιος και που ζούνε;

2) Είναι αλήθεια αυτό που λένε πολλοί, ότι οι καλόγεροι κι οι καλόγριες δεν μας προσφέρουν τίποτα;

;

II. ΝΑΟΣ :το σπίτι του Θεού μας

- 1.Ναός
- 2.Τα σκεύη του ναού
- 3.Τα άμφια του ιερέως

Ο χώρος όπου συγκεντρώνονται τα μέλη της Εκκλησίας για να λατρεύσουν το Θεό και να προσευχηθούν λέγεται Ιερός Ναός , Εκκλησία
!!!Η Εκκλησία είναι το νοσοκομείο που γινόμαστε καλά αλλά και οικογένεια όπου όλοι είμαστε αδέρφια με Πατέρα το Θεό και αδελφό μας το Χριστό.

1.0 ΝΑΟΣ : ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΜΑΣ

Σήμερα στις πόλεις και στα χωριά της πατρίδας μας αλλά και εδώ στην ξενιτειά υπάρχουν όμορφοι, μεγαλόπρεποι ναοί. Παλιότερα όμως, στην αρχή του Χριστιανισμού όταν οι απόστολοι κήρυτταν το Χριστό και άρχισαν να βαπτίζονται οι πρώτοι χριστιανοί η Θεία Λειτουργία γινόταν καταρχήν στα σπίτια των πρώτων Χριστιανών. Οι Ρωμαίοι όμως αυτοκράτορες άρχισαν να μην βλέπουν με καλό μάτι τη νέα αυτή θρησκεία. Άρχισαν να κυνηγούν αλύπητα τους Χριστιανούς. Τούς πετούσαν για φαγητό στα άγρια θηρία. Τους έριχναν στη θάλασσα, τους έκαιγαν, τους έψηναν...Οι πρώτοι όμως αυτοί αγνοί Χριστιανοί είχαν μεγάλο πάθος να βρίσκονται μαζί και να τελούν τη Θεία Ευχαριστία. Πού όμως; Η λύση βρέθηκε. Το κώμα της Ρώμης ήταν μαλακό. Άρχισαν να σκάβουν και να φτιάχνουν κάτω από τη γη αίθουσες. Σε αυτούς τους χώρους έθαβαν τούς μάρτυρες, μαζεύονταν οι πρώτοι Χριστιανοί. Άκουγαν το λόγο τους Θεού. Τελούσαν τη Θεία Ευχαριστία. Έπαιρναν δύναμη για να αντιμετωπίσουν τους διωγμούς και τα φοβερά μαρτύρια. Οι υπόγειοι αυτοί ναοί ονομάστηκαν κατακόμβες. Οι κατακόμβες της Ρώμης προχωρούν πέντε ορόφους κάτω από το έδαφος!

Σε μια τέτοια κατακόμβη τελέστηκε κάποτε η Θεία Λειτουργία. Κάποιος έπρεπε να μεταφέρει το Σώμα και το Αίμα του Χριστού στους μελλοθάνατους, στους φυλακισμένους. Ο κίνδυνος ήταν μεγάλος. Τότε παρουσιάστηκε μπροστά στον ιερέα ένα παιδί. Τον λέγανε Ταρσίζιο. Ο μικρός παρακάλεσε με δάκρυα στα μάτια τον ιερέα να μεταφέρει εκείνο τα τίμια δώρα στη φυλακή. Ποιος θα μπορούσε από τους φύλακες να καταλάβει ότι ο μικρός Ταρσίζιος έχει κρυμμένα στα ρούχα του το Σώμα και το Αίμα του Χριστού;

Ο Ταρσίζιος πήρε τα Θεία Δώρα και ξεκίνησε για τις φυλακές. Στο δρόμο όμως τον βρήκαν οι φίλοι του.

-Ταρσίζιε που πάς τόσο γρήγορα; Έλα να παίξουμε!

Ο Ταρσίζιος προσπάθησε να τους αποφύγει και να συνεχίσει το δρόμο του.

-Είμαι βιαστικός! Δεν μπορώ τώρα. Άλλη φορά!

Τα παιδιά όμως δεν τον άφηναν. Κάποιο μάλιστα κατάλαβε ότι ο νεαρός Ταρσίζιος κάτι έκρυβε κάτω από τα ρούχα του ...

-Είναι και αυτός χριστιανός! φώναξε κάποιος άλλος. Σίγουρα κάτι ιερό κρύβει κάτω από τα ρούχα του!

Όλα τα παιδιά όρμησαν και άρχισαν να κτυπούν τον μικρό Ταρσίζιο. Το αίμα έτρεχε...Τότε τα παιδιά φοβήθηκαν και το έβαλαν στα πόδια. Εκείνη τη στιγμή περνούσε από εκείνο το μέρος, ένας κρυφός Χριστιανός ο Κοδράτος. Πλησίασε. Πήρε το τραυματισμένο παιδί στην αγκαλιά του

και το κοίταξε προσεκτικά. Κατάλαβε ότι ήταν ο Ταρσίζιος. Το μετέφερε γρήγορα σε ένα κοντινό σπίτι και του δέσασε τις πληγές. Είδαν με έκπληξη ότι το χέρι του μικρού παιδιού κρατούσε ακόμη σφικτά τα Τίμια δώρα...Τότε όλοι κατάλαβαν την αποστολή αλλά και την γενναιότητα του μικρού χριστιανού. Ο μικρός Ταρσίζιος υπέκυψε στα τραύματά του ...Το μαρτυρικό παιδικό σώμα του θάφθηκε σε ένα τάφο της Κατακόμβης. Ο Η ψυχή του όμως πέταξε στον ουρανό. Εκεί μας περιμένει την Ανάσταση ο αδελφός μας ο Ταρσίζιος.

Οι Διωγμοί πέρασαν. 11 εκατομύρια μάρτυρες γνωρίζουμε απο τα τριακόσια εκείνα χρόνια που ο Χριστιανισμός πολεμήθηκε σκληρά. Ο Θεός δεν ξέχασε τα παιδιά Του. Ο Μεγάλος Κωνσταντίνος είδε ένα φωτεινό Σταυρό και τις λέξεις 'εν τούτω νικά!'. Και απο τότε οι διωγμοί σταμάτησαν. Ναοί χριστιανικοί χτίστηκαν όχι κάτω απο τη γη αλλά πάνω σε αυτή. Ο μεγαλύτερος και ομορφότερος ναός είναι αυτός της Αγίας Σοφίας στην Κωνσταντινούπολη.

Κάθε ναός χωρίζεται σε τρία βασικά μέρη. Ακριβώς όπως και ο κόσμος χωρίζεται στον Άδη, στη Γη και στον Ουρανό. Ο άνθρωπος ανεβαίνοντας τα σκαλοπάτια του Ναού ανεβαίνει σιγά-σιγά τη σκάλα που τον οδηγεί στον Ουρανό. Ο ναός πάντα είναι στραμμένος προς την Ανατολή. Η Εκκλησία μοιάζει με το καράβι εκείνο που πλέει προς το αιώνιο και αληθινό φώς που είναι ο Θεός μας!

Το πρώτο μέρος ονομάζεται Νάρθηκας. Εκεί στέκονταν εκείνοι που δεν ήταν βαπτισμένοι Χριστιανοί και μάθαιναν τα μυστικά της πίστης. Εκεί τα παιδάκια επί Τουρκοκρατίας μάθαιναν 'γράμματα, σπουδάγματα, του Θεού τα πράματα!' Στο δεύτερο μέρος στον κυρίως Ναό στεκόμαστε όλοι εμείς οι Χριστιανοί που συμμετέχουμε στη Θεία Λειτουργία. Εκεί γίνονται τα μυστήρια. Πάνω απο αυτό το μέρος βρίσκεται ο τρούλος, και μέσα στο τρούλλο βρίσκεται ο Χριστός ως Παντοκράτορας. Όλοι οι πιστοί βρίσκονται πάντα κάτω απο το γλυκύ βλέμμα εκείνου που δημιούργησε και συνεχίζει να συντηρεί τον κόσμο με αγάπη και στοργή. Ο Ήλιος που βγήκε απο την Ανατολή θα δύσει κάποτε και θα χαθεί. Ο πραγματικός όμως ήλιος του κόσμου, ο Χριστός στέκεται πάντοτε ακίνητος, ο ίδιος και αμετάβλητος στους αιώνες!

Στο τρίτο μέρος υπάρχει το άγιο Βήμα όπου μεταβάλλεται το ψωμί και το κρασί σε Σώμα και Αίμα Χριστού. Το Ιερό Βήμα χωρίζεται απο το κυρίως μέρος με το Εικονοστάσι (ή τέμπλο). Η κεντρική πύλη του ιερού εκεί που κοινωνάμε λέγεται Ωραία Πύλη. Πάνω στο εικονοστάσι βρίσκονται οι εικόνες του Χριστού, της Παναγιάς, του αγίου Ιωάννη του Προδρόμου και του Αγίου στον οποίο είναι αφιερωμένος ο Ναός. Όπως παλιά ο Βασιλιάς καθόταν στο θρόνο παρέα με την μητέρα του και τους φίλους του που τον συμβουλευανε, έτσι και ο Χριστός κάθεται μαζί με

αυτούς που τον αγάπησανε και τον αγάπησαν. Πίσω απο το ιερό βήμα, στο τοίχο (την κόγχη) ακριβώς που ενώνει το τρούλλο (τον ουρανό) με τη γή (το δάπεδο), βρίσκεται ζωγραφισμένη η Παναγιά η Πλατυτέρα. Είναι καθισμένη πάνω σε ένα θρόνο, με το Χριστό στην αγκαλιά της και τα χέρια υψωμένα σε προσευχή. Η Παναγιά είναι η γέφυρα που ένωσε τον ουρανό με τη γη, τον άνθρωπο με το Θεό και είναι αυτή που, σαν το πολικό αστέρι οδηγεί το σκάφος της Εκκλησίας στην αιώνια Πατρίδα. Γι'αυτό και λέγεται και Οδηγήτρια. Πάντα η Παναγιά έχει υψωμένα τα χέρια της και προσεύχεται για τη σωτηρία και την ευτυχία μας. Εμείς προχωρώντας και ανεβαίνοντας τα σκαλοπάτια του Ναού, ανεβαίνοντας τα σκαλοπάτια της Ωραίας Πύλης έχουμε την δυνατότητα να φτιάσουμε τον ουρανό, να ενωθούμε με το Χριστό και τον Ουρανό!

Ερωτήσεις

1)Τί είναι οι Κατακόμβες; 2) Τι γνωρίζετε για τον Ταρσίζιο; 3)Σε πόσα μέρη χωρίζεται ο Ναός; 3) Τι συμβολίζει ο Παντοκράτορας και η Πλατυτέρα;

2.ΤΑ ΣΚΕΥΗ ΤΟΥ ΝΑΟΥ

Όταν κανείς μπαίνει στην Εκκλησία, το πρώτο που κάνει είναι να ανάψει ένα κερί στην εικόνα του Χριστού ή της Παναγίας. Τι σημαίνει το κερί και το φώς της λαμπάδας; Γιατί ανάβουμε πάντα το καντήλι στα εικονίσματά μας και μετά θυμιατούμε;

Το πρώτο πράγμα που έκανε ο Θεός όταν έφτιαξε τον μεγάλο κόσμο μας ήταν το φώς. Χωρίς τη λάμψη και τη ζέση του φωτός δεν μπορούν τα λουλούδια και η ζωή να ανθήσει. Πολλά χρόνια μετά τη δημιουργία του φωτός, ήρθε στη γη μας και ένα άλλο φώς, το φώς του Χριστού. Αυτό το φώς φώτισε και ζέστανε τις παγωμένες και νεκρές από το διάβολο καρδιές μας. Όταν λέμε το 'Πιστεύω' ομολογούμε ότι ο Χριστός είναι φώς που προέρχεται από το φώς του Πατέρα. Όπως οι ακτίνες του ήλιου βγαίνουν από το δίσκο του ήλιου κάθε μέρα και μας φωτίζουν, έτσι κι ο Χριστός γεννήθηκε από το Θεό-Πατέρα και έρχεται πάντα κοντά μας. Αυτός είναι ο μεγάλος αδελφός και βοηθός μας. Η φωτιά του κεριού συμβολίζει το φώς του Χριστού μας, το φώς που σκόρπισε με την Ανάστασή του.

Το φώς όμως του κεριού μας δείχνει το φώς που πρέπει να υπάρχει μέσα μας. Όπως στην Πεντηκοστή το άγ.Πνεύμα κατέβηκε σαν φωτιά στους μαθητές, έτσι και σε μας όταν βαπτιστήκαμε ήρθε το Άγ.Πνεύμα στην καρδιά μας. Γι'αυτό και τότε άναψε μια μεγάλη λαμπάδα. Παλιότερα οι Χριστιανοί βαπτίζονταν, όταν βαπτίστηκε κι ο Χριστός, την ημέρα των Φώτων. Όπως το κερί πρώτα το σηκώνουμε από το παγκάρι και μετά το ανάβουμε έτσι και τον εαυτό μας πρέπει να τον σηκώνουμε συνέχεια από τη λάσπη της αμαρτίας. Κι όπως το κερί λιώνει για να φωτίσει εμάς, έτσι κι εμείς πρέπει να θυσιάζομαστε για να φωτίσουμε τους άλλους ανθρώπους, που βρίσκονται στα σκοτάδια. Φώς είναι τα καλά μας έργα. Από τις δέκα παρθένες μόνο οι πέντε είχαν αναμένα τα κεριά με το λαδάκι της ελεημοσύνης και της αγάπης. Οι άλλες πέντε είχαν πίστη στο Χριστό χωρίς όμως να κάνουν έργα. Όπως το κερί είναι μαλακό και μοσχοβολάει έτσι πρέπει να γίνει και με την ψυχή μας.

Το φώς το κεριού συμβολίζει τη χαρά, την αισιοδοξία. Στο γάμο, στη βάπτιση, στο πανηγύρι χρησιμοποιούμε φώς ενώ αντίθετα στον πόνο επικρατεί το σκοτάδι. Εμείς οι χριστιανοί, επειδή ξέρουμε ότι δίπλα μας έχουμε έναν παντοδύναμο φίλο και βοηθό είμαστε πάντα αισιόδοξοι. Ανάβουμε επίσης κερί στα μνημόσυνα. Όπως το κεράκι στην αρχή είναι νεκρό, όταν όμως ανάβει σκορπάει ζωή, έτσι και τα σώματα των συγγενών μας και των φίλων. Θα αναστηθούν σε μια καινοάργεια ζωή όταν ο Χριστός το θελήσει.

Στην Εκκλησία υπάρχουν μεγάλοι πολυέλαιοι οι οποίοι προήλθαν από τα στέμματα που προσέφεραν οι βασιλιάδες στους ναούς για να τους κρεμάνε με ένα καντήλι που κατέληγε σε σταυρό. Στο σπίτι μας πρέπει πάντα να καίει το καντήλι. Στα σπίτια των αρχαίων Ελλήνων υπήρχε πάντα ένα μέρος (η εστία) όπου κρατιόταν άσβεστη η φωτιά. Και στο δικό μας σπίτι, σε μια γωνίτσα πρέπει να καίει άσβεστη η φλόγα της πίστης μας στο Θεό.

Αφού ανάψουμε κεριά προσκυνάμε την εικόνα του Χριστού και της Παναγίας. Πολλοί κοροιδεύουν τους Ορθόδοξους επειδή λένε ότι προσκυνάμε ξύλα. Εμείς όμως τους απαντάμε ότι η εικόνα δεν είναι ξύλο αλλά η φωτογραφία των αγαπημένων μας αγίων. Τους αγίους τιμάμε. Όχι το ξύλο. Όπως στα μουσεία φυλάνε με πολλή προσοχή τα όπλα με τα οποία πολέμησαν οι πρόγονοί μας τους εχθρούς έτσι και στην Εκκλησία τιμάμε το Σταυρό, πάνω στον οποίο ο Χριστός τιώρησε το διάβολο. Πολλές φορές κάνουμε μετάνοια μπροστά στην εικόνα. Σκύβουμε μέχρι κάτω και μετά σηκώνομαστε κάνοντας το Σταυρό μας. Μήπως και στη ζωή δεν πέφτουμε συνέχεια και δεν σηκώνομαστε, παρακαλώντας το Θεό να μας συγχωρήσει;

Πολλές φορές ο ιερέας βγαίνει από το ιερό και θυμιάζει πρώτα τις εικόνες και μετά εμάς. Όταν ο ιερέας έρχεται μπροστά μας, εμείς δεν κάνουμε το Σταυρό μας αλλά μια υπόκλιση μπροστά του. Το θυμιατήρι έχει τρεις αλυσίδες με δώδεκα κουδουνάκια. Κάτω έχει ένα δοχείο όπου καίει το καρβουνάκι με το θυμίαμα. Οι τρεις αλυσίδες συμβολίζουν την Αγία Τριάδα η οποία κατέβηκε στο πρόσωπο του Χριστού από τον ουρανό στη γη. Το κήρυγμα του Χριστού έγινε γνωστό στα πέρατα της οικουμένης με τους δώδεκα αποστόλους. Αυτά είναι τα δώδεκα κουδουνάκια. Το δοχείο, όπου καίει το καρβουνάκι είναι η κοιλιά της Παρθένου Μαρίας εκεί όπου εννέα μήνες ο Θεός, που είναι φωτιά τρεφόταν με το αίμα της. Όπως το θυμίαμα ανεβαίνει ψηλά στον ουρανό έτσι πρέπει να ανεβαίνει κι η προσευχή μας στο Χριστό. Την Παναγία συμβολίζει και το πρόσφορο που πάμε στην Εκκλησία. Από το πρόσφορο βγαίνει το κομμάτι που γίνεται σώμα και αίμα του Χριστού μας. Το καλύτερο δώρο στο Χριστό είναι να του κάνουμε αποβραδύς το πρόσφορό του.

Κόποιος ποιητής έλεγε κάποτε : '...Ήμουν κάποτε ένα κάρβουνο. Το χρώμα μου μαύρο. Αλλ' ένα χέρι με πήρε από την αποθήκη και με έβαλε μαζί με τα άλλα κάρβουνα στο θυμιατό. Τι μεγάλη τιμή για μένα; Στο θυμιατό είχα την ευτυχία να σμιξώ με τη φωτιά και απ' την ώρα εκείνη έπαψα νάμαι μαύρο έγινα κόκκινο σαν τη φωτιά! Αλλ' αυτό δεν ήταν η μόνη η ευτυχία μου. Ο άνθρωπος που με πήρε και μ' έβαλε στο θυμιατό έριξε πάνω μου λιβάνι με αρώματα και άρχισα να τα καίω. Έξω απ' το θυμιατό έβγαине καπνός γεμάτος ευωδία και σκορπιζόταν σε

όλο το χώρο του ναού..... Εγώ ο αμαρτωλός είμαι το κάρβουνο. Όπως το κάρβουνο μαύρο είναι έτσι και εγώ αράπης ήμουν στη ψυχή που σκόνιζα και λέρωνα όπου βρισκόμουν. Αλλά μια ευλογημένη μέρα ο Θεός με λυπήθηκε και με έβαλε μέσα στην Εκκλησία Του που είναι το θυμιατήρι και τότε μέσα στην καρδιά μου άναψε φωτιά, η φωτιά του Αγίου Πνεύματος. Βγήκε θυμίαμα, η προσευχή μου που ανεβαίνει θερμή στον ουρανό ..Κι όπως τα κάρβουνα ανάβουν το ένα το άλλο έτσι και στην Εκκλησία οι άνθρωποι ζεσταίνονται απο την αγάπη του Θεού ...Δέξου λοιπόν Θεέ μου την προσευχή μας σαν λιβάνι μυρωδάτο !!!!

Ερωτήσεις

- 1) Τι συμβολίζει το κεράκι που ανάβουμε στην Εκκλησία;**
- 2) Είναι οι εικόνες και ο Σταυρός ξύλα όπως λένε οι ψευδομάρτυρες του Ιεχωβά;**
- 3) Τι συμβολίζει το θυμιατήρι και η μετάνοια;**

3.ΤΑ ΑΜΦΙΑ ΤΟΥ ΙΕΡΕΑ

Όταν ο ιερέας λειτουργεί φοράει την επίσημη φορεσιά του, τα άμφια. Ο ιερέας όταν πάει να λειτουργήσει προσπαθεί να αφήσει κατά μέρος τον κακό εαυτό του, που 'ναι σαν ρούχο παλιό κι ακάθατο. Ντύνεται την καινούργια φορεσιά, την αρετή και την αγιότητα. Ο ιερέας φοράει το πετραχήλι που είναι το πιο σπουδαίο ρούχο του ιερέως. Χωρίς το πετραχήλι δεν μπορεί να κάνει λειτουργία. Το πετραχήλι που κρέμεται απο το λαιμό και φτάνει ως τα πόδια σημαίνει τη χάρη του Αγίου Πνεύματος που πλούσια σαν ποτάμι τρέχει στον ιερέα και ποτίζει τις ψυχές. Το πετραχήλι έχει στο κάτω μέρος κρόσια. Τα κρόσια σημαίνουν τις ψυχές που ο Θεός έχει εμπιστευθεί στον κάθε ιερέα. Στη μέση ο ιερέας φοράει ζώνη. Η ζώνη δεν είναι μόνο για να συγκρατεί τα άμφια αλλά για να θυμίζει στον ιερέα ότι πρέπει να συγκρατεί τα πάθη του. Στα χέρια του ο ιερέας φορά τα επιμανίκια που θυμίζουν τις χειροπέδες που πέρασαν στο Χριστό ενώ το φελόνιο που τον καλύπτει απο πάνω θυμίζει την κόκκινη χλαμύδα πούντυσαν οι στρατιώτες τον Ιησού για να τον κοροιδέψουν. Όπως ο Χριστός κοροιδεύτηκε απο τους αμαρτωλούς έτσι κι ο ιερέας πρέπει να είναι έτοιμος να δεχτεί τις κοροιδίες των αντιχρίστων. Γι αυτό πρέπει να είναι οπλισμένος με υπομονή.

Ο πατρο-Κοσμάς ο Αιτωλός έλεγε ότι άμα συναντούσε στο δρόμο έναν αγράμματο παπά κι έναν βασιλιά τον παπά πρώτα θα χαιρετούσε. Κι αν συναντούσε στο δρόμο έναν αγράμματο παπά κι έναν άγγελο , το χέρι του παπά πάλι πρώτα θα φιλούσε. Κι αυτό γιατί ο ιερέας με τα ίδια του τα χέρια όταν κάνει τη Θεία Λειτουργία, αγγίζει τον ίδιο το Θεό. Να γιατί μόλις συναντούμε έναν ιερέα του φιλούμε το χέρι!

Πολλοί λένε ότι δεν πηγαίνουν στην Εκκλησία επειδή δεν είναι καλοί οι ιερείς. Αυτό είναι λάθος. Οι ιερείς δεν είναι αντιπρόσωποι του Θεού στη γή μας ούτε πρεσβευτές του Θεού. Ο Θεός δεν είναι κάπου μακριά μας. Είναι κοντά μας, ανάμεσά μας. Οι ιερείς δανείζουν τα χέρια τους στο Χριστό. Ο Χριστός τελεί τα μυστήρια! Ο αγιασμός έστω και απο τον πιο αμαρτωλό ιερέα δεν χαλάει, γιατί ακριβώς ο Θεός, το Άγιο Πνεύμα μετέβαλλε το νερό σε αγιασμό, όπως μεταβάλλει και το ψωμί και το κρασί σε σώμα και αίμα Χριστού.

Άλλωστε δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η Εκκλησία δεν είναι κάποιος σύλλογος απο ενάρετους και καλούς ανθρώπους αλλά νοσοκομείο που πάμε όλοι να βρούμε την ψυχική μας υγεία! Όταν πονάμε πάμε στο νοσοκομείο, στον γιατρό. Δεν κοιτάμε τι έκανε αυτός στην ζωή του αλλά πως μπορεί να μας κάνει καλά! Κι όταν πάμε στην Εκκλησία για να εξομολογηθούμε και να κοινωνήσουμε, δεν πρέπει να κοιτάμε τι είναι ο παπάς αλλά ποιό είμαστε εμείς. Δεν μπορούμε, λοιπόν να λέμε ότι

αγαπάμε το Χριστό και να μην πηγαίνουμε να τον συναντήσουμε στο σπίτι του και να ενωθούμε μαζί του!

Ερωτήσεις

- 1) Ποιά είναι τα σημαντικότερα άμφια του ιερέως και γιατί;**
- 2) Πώς χαιρετάμε έναν ιερέα και γιατί;**
- 3) Τι είναι η Εκκλησία και τί ο ιερέας;**

III .Η ΖΩΗ ΣΤΟ ΝΑΟ ΜΑΣ

- 1 .Βάπτισμα**
- 2.Γάμος**
- 3.Εξομολόγηση**

1 ΒΑΠΤΙΣΜΑ **ΤΟ ΛΟΥΤΡΟ ΤΗΣ ΖΩΗΣ**

Η Βάπτισμα είναι το σημαντικότερο μυστήριο γιατί κάνει το μωρό μέλος της Εκκλησίας. Όπως στο μωρό δίνουμε γάλα για να ζήσει έτσι πρέπει να του δώσουμε και το σώμα και το αίμα του Χριστού μας προκειμένου να ζήσει η ψυχή του. Να γιατί βαπτίζουμε τον άνθρωπο όταν είναι μωρό!

Έχουν ταυτίσει πολλοί τη βάπτισμα με το δόσιμο του ονόματος. Γι' αυτό και όταν ακούγεται το όνομα του μωρού ξεσπάνε σε χειροκροτήματα και φωνές. Το όνομα όμως του βρέφους δίδεται την όγδοη ημέρα από τότε που θα γεννηθεί το παιδί. Ο ιερέας έρχεται στο σπίτι για να ευλογήσει τη μητέρα και το παιδί. Και το όνομα 'Ιησούς' (που σημαίνει 'σωτήρας') την όγδοη ημέρα δόθηκε στο Χριστό. Το όνομα του μωρού πρέπει να είναι το όνομα κάποιου αγίου. Το παιδί βλέποντας καθημερινά την εικόνα του αγίου κρεμασμένη πάνω στο κρεβατάκι του και ακούγοντας τη ζωή του προσπαθεί να τον μιμηθεί. Εμείς οι Ορθόδοξοι δεν γιορτάζουμε τα γενέθλιά μας μόνον αλλά τη γιορτή του Αγίου που έχουμε το όνομά του την ονομαστική μας γιορτή.

Στην αρχή η νονά πέρνει το μωρό στην αγκαλιά της. Μαζί με τον ιερέα στέκονται στην είσοδο του ναού (τον πρόναο). Εκεί διαβάζονται οι εξορκισμοί. Η νονά έχει υποχρέωση όχι απλώς να δίδει δωράκια στο παιδί τις μεγάλες γιορτές αλλά κυρίως να βοηθήσει το παιδάκι έτσι ώστε να γνωρίσει το Χριστό και την πίστη του. Έτσι μόνο θα γίνει ευτυχισμένο. Γι' αυτό και κουμπάρος δεν μπορεί να είναι παιδί κάτω των 14 χρόνων και άνθρωπος με άλλη πίστη από την Ορθοδοξία (καθολικός, πρωτεστάντης ή χιλιαστής) Μπροστά στα μάτια του Θεού ο νονός ή η νονά (ανάδοχος) έχει μεγάλη ευθύνη, για το τι άνθρωπος θα γίνει το μωρό όταν μεγαλώσει .

Ο ιερέας εξορκίζει, διώχνει δηλαδή το σατανά από την καρδιά του μωρού. Όπως το μωρό πρέπει να κάνει εμβόλια για να μην αρρωστήσει έτσι πρέπει να εμβολιασθεί και με τη χάρη του αγίου Πνεύματος. Ο νονός, αφού διαβάσει ο ιερέας τις ευχές, στρέφεται προς τα πίσω. Στρέφεται προς τη δύση, εκεί από όπου έρχεται το σκοτάδι. Φυσάει τρεις φορές και φτύνει το διάβολο έτσι ώστε να δείξει ότι ο διάβολος με τη δύναμη του Χριστού, των αγίων αλλά και κυρίως με τη δύναμη του Σταυρού φεύγει ντροπιασμένος από την καρδιά του μωρού. Μετά στρέφεται προς την Ανατολή, εκεί που ο ήλιος ανατέλλει, εκεί που είναι ο Παράδεισος και το Ιερό της Εκκλησίας. Ομολογεί ο νονός την πίστη

και την λατρεία του στην Αγία Τριάδα γι' αυτό διαβάσει δυνατά και αργά το 'Πιστεύω'.

Κατόπιν όλοι μαζί έρχονται στο κέντρο της Εκκλησίας. Ο ιερέας ευλογεί το νερό που βρίσκεται μέσα στην κολυμβήθρα. Χωρίς το νερό δεν θα υπήρχε ζωή στον κόσμο μας. Όπως λέει η Βίβλος απο το νερό και το άγιο Πνεύμα προήλθε όλος ο όμορφος κόσμος μας. Όπως απο το νερό λοιπόν ξεπήδησε η ζωή, όπως το μωράκι επί εννέα μήνες ζεί μέσα και γεννιέται μέσα σε νερό στην κοιλιά της μητέρας του, έτσι και απο το αγιασμένο νερό της Βάπτισης θα προέλθει ένας νέος άνθρωπος. Το παιδί με το βάπτισμα θα γίνει γιός και κόρη του ίδιου του Θεού. Θα γίνει κληρονόμος του παραδείσου.

Το μωράκι ξεντύνεται. Το βγάλσιμο των παλιών ρούχων σημαίνει την απαλλαγή απο την αμαρτία. Θυμίζει τα ωραία χρόνια του παραδείσου, όταν υπήρχε αθωότητα και αγνότητα. Θυμίζει τη σταύρωση του ίδιου του Χριστού μας, όταν οι αμαρτωλοί τον γύμνωσαν προκειμένου να τον κοροιδέουν και να τον θανατώσουν.

Ο ιερέας αλείφει το παιδί με το λάδι. Με το λάδι οι απόστολοι έκαναν καλά πολλούς ανθρώπους. Με το λάδι καίει το φώς του καντηλιού στο σπίτι μας. Ένα κλαδί ελιάς έφερε το περιστέρι για να δείξει ο Θεός στο Νώε την ειρήνη και το έλεος του. Όπως οι παλαιστές αλείφονται με λάδι για να μην τους πιάνουν οι γροθιές των αντιπάλων έτσι και το μωρό αλείφεται ολόκληρο με λάδι για να μην το πιάνουν τα κτυπήματα του διαβόλου.

Το παιδί βαπτίζεται τρεις φορές ολόκληρο στο νερό της κολυμβήθρας στο όνομα της Αγίας Τριάδος. Δεν ραντίζεται απλώς. Όπως ο Χριστός μπήκε ολόκληρος στο νερό του Ιορδάνη, όπως ολόκληρος πήγε στον Άδη και μετά αναστήθηκε έτσι και εμείς ολόκληροι βουτάμε μέσα στην κολυμβήθρα, μιμούμενοι το Χριστό. Το νερό που βαπτίζεται το μωρό είναι ιερό όπως και το λαδόπανο και τα άλλα ρούχα. Γι' αυτό όταν το παιδί πλένεται μετά από επτά ημέρες, τα νερά πρέπει να κυθούν σε ένα μέρος που δεν πατιέται απο τους ανθρώπους (ποτάμι, θάλασσα, κωνευτήρι της εκκλησίας)

Το μωρό χρίεται (σφραγίζεται) με το Άγιο Μύρο. Το άγιο Μύρο αποτελείται απο σαράντα αρώματα και συμβολίζει τα δώρα του Αγίου Πνεύματος, που δίδονται στο βαπτισμένο παιδί. Οι καθολικοί χρίουν το παιδί όταν γίνει 12 χρονών, όταν αρχίζει να μπαίνει στην εφηβία. το παιδί κατά τη γνώμη τους πρέπει να πάρει το Άγιο Πνεύμα και να κοινωνήσει όταν μπορεί να καταλαβαίνει. Απο παλιά όμως η Εκκλησία έκανε τη βάπτισμα και το χρίσμα μαζί. Όπως το μωρό αμέσως μόλις γεννηθεί θηλάζει το γάλα απο την μητέρα του έτσι και αμέσως μόλις

αναγεννηθεί με το βάπτισμα θηλάζει τη τροφή και τα χαρίσματα απο το Αγ.Πνεύμα.

Το παιδί φοράει τα καινούργια του ρούχα, που πρέπει να είναι λευκά, κι όχι σκούρα και παρδαλά. Τα ρούχα συμβολίζουν την καθαρότητα της ψυχής του μωρού. Όπως του Χριστού τα ρούχα έγιναν φωτεινά και λευκά όταν μεταμορφώθηκε πάνω στο Θαβώρ έτσι και του μωρού τα ρούχα πρέπει να είναι άσπρα. Φοράει το Σταυρό του, που είναι σύμβολο νίκης και ο φόβος των δαιμόνων. Ανάβεται η λαμπάδα του. Παλιά οι κύριοι κούρευαν τους δούλους τους. Οι γονείς άφηναν τα μαλλιά των παιδιών τους να μεγαλώσουν για να τα προσφέρουν θυσία στο Θεό. Και σήμερα όταν κάποιος γίνεται μοναχός (καλόγερος) κουρεύεται. Έτσι και το μωρό κουρεύεται προκειμένου να δειχθεί η αφιέρωσή και η αφοσιωσή του στον Κύριο Χριστό. Μετά γίνεται ο χορός γύρω απο την κολυμβήθρα, ως απόδειξη της χαράς. Είναι ο γύρος του θριάμβου, που κάνει ο νικητής του διαβόλου και της αμαρτίας.

Η φορεσιά της βάπτισης λερώνεται ιδιαίτερα όταν μεγαλώσουμε με τα σφάλματα και τις παραλείψεις. Για να την καθαρίσουμε πάλι χρειάζεται κάποιο άλλο βάπτισμα. Το βάπτισμα της εξομολόγησης και της μετάνοιας. Ο Θεός πάντα μας περιμένει με λαχτάρα όπως ο Πατέρας περίμενε με αγωνία την επιστροφή του άσωτου και άτακτου παιδιού του. Μην ξεχνάμε λοιπόν πάντα να διατηρούμε καθαρή τη στολή της βάπτισης μας, την καρδιά μας που έχει φορέσει τον ίδιο το Χριστό πάντα!

Ερωτήσεις

- 1.Ποτε δίνουμε το όνομα στο μωράκι ;
- 2.Τι σημαίνει εξορκισμός;
- 3.Γιατί βαπτίζουμε το παιδί στο νερό και το αλείφουμε με λάδι ;
- 4.Τι ρούχα δίνουμε στο παιδάκι μόλις βαπτισθεί ;
- 5.Γιατί το κουρεύουμε ;

Όσοι εις Χριστόν εβαπτίσθητε, Χριστόν ενεδύσασθε, Αλληλούια

**Με το Βάπτισμα αρνούμαστε το Σατανά
και ενωνόμαστε με το Χριστό !!!
Γινόμαστε παιδιά του Χριστού !**

2. ΓΑΜΟΣ

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

Ένα μεγάλο μυστήριο της Εκκλησίας μας είναι γάμος. Ο ίδιος ο Ιησούς Χριστός το πρώτο θαύμα το οποίο έκανε ήταν να μεταβάλλει το νερό σε γλυκύτερο κρασί για να χαρούν οι καλεσμένοι στο γάμο της Κανά. Ο ίδιος ο Θεός αφού πρώτα αποκοίμισε τον Αδάμ, οδήγησε μπροστά του τη γυναίκα του, που έπλασε από το πλευρό της καρδιάς του. Έτσι ευλόγησε το γάμο τους. Όπως ο γαμπρός πηγαίνει στη νύφη αφήνοντας τον πατέρα του, έτσι και ο Χριστός άφησε το θρόνο του Πατέρα Του για να σώσει και να νυμφευτεί την Εκκλησία Του. Ανυπακούοντας όμως ο Αδάμ και κάθε άνθρωπος στο Θεό κάνει την αγάπη προς τη γυναίκα του. Μόνο με την ευλογία του Θεού και της Εκκλησίας μπορεί να αγαπήσει βαθιά ο άνθρωπος, να γίνει σύ-ζυγος, να σηκώσει δηλαδή το ζυγό της οικογένειας. Να γιατί ο γάμος αποτελεί μυστήριο και όχι μια τελετή που μπορεί να γίνει και στο δημαρχείο.

Στην αρχή του γάμου γίνεται ο αρραβώνας. Ο άνδρας στέκεται μπροστά στην εικόνα του Χριστού και η γυναίκα στην εικόνα της Παναγιάς. Τα δύο δαχτυλίδια έχουν τοποθετηθεί στην καρδιά του ιερού, στην Αγία Τράπεζα. Όπως το άσωτο παιδί μόλις γύρισε στον Πατέρα του, δέχτηκε από εκείνον το δαχτυλίδι του έτσι και το ζευγάρι σαν δώρο από το Θεό Πατέρα δέχεται τα δαχτυλίδια. Ο ιερέας ευλογεί τα δαχτυλίδια. Μερικοί είπαν ότι το δαχτυλίδι προέρχεται από τη συνήθεια που είχαν οι βάρβαροι να δένουν με ένα κρίκο τη μέλλουσα γυναίκα τους για να δείξουν ότι είναι δούλη τους. Άλλοι είπαν ότι το χρυσό δαχτυλίδι σήμαινε την αξία που πλήρωνε ο γαμπρός για να πάρει τη γυναίκα του. Το δαχτυλίδι όμως χρησίμευε για σφραγίδα. Δίνοντας το δαχτυλίδι του ο άντρας στη γυναίκα του, αναγνώριζε ότι αυτή γινόταν αρχόντισσα του σπιτιού. Υπήρχε μάλιστα η συνήθεια ο άντρας να πέρνει χρυσό δαχτυλίδι και η γυναίκα ασπμένιο. Ο ιερέας σταυρώνει τα δαχτυλίδια στα χέρια του γαμπρού και της νύφης. Αυτό το κάνει κι ο κουμπάρος για να δείξει ότι ο ένας πρέπει να βοηθά και να συμπληρώνει τον άλλον. Οι Σύροι κι οι Αρμένιοι έχουν την πολύ ωραία συνήθεια να αλλάζουν στον αρραβώνα τους βαπτιστικούς τους σταυρούς για να δείξουν ότι ο ένας δέχεται το Σταυρό του άλλου.

Κατόπιν αρχίζει ο γάμος. Ο ιερέας εύχεται να υπάρχει ομόνοια στο ζευγάρι και να έρθουν πολλά και καλά παιδιά. Κατόπιν βάζει πάνω στα κεφάλια του ζευγαριού τα στέφανα. Όπως οι βασιλιάδες στεφανώνονταν έτσι και το ζευγάρι, που ανοίγει μια οικογένεια ένα μικρό βασίλειο, ένα δρόμο προς τη βασιλεία του Θεού μας. Όπως οι αθλητές στεφανώνονται έτσι και το ζευγάρι φορεί στέφάνι επειδή αγωνίστηκε να υπακούσει στο Θεό Πατέρα μας προτού παντρευτεί. Όπως οι μάρτυρες φορούν στεφάνια

απο το Θεό έτσι και το ζευγάρι φορεί στεφάνια για να δείξει ότι είναι έτοιμο να θυσιάσει τον εγωισμό για χάρη του άλλου. Τα ρούχα της νύφης επίσης είναι λευκά για να δειχθεί η ομορφιά της αγνότητάς της.

Όταν ο ψάλτης διαβάζει τον απόστολο, που τελειώνει με το ότι η γυναίκα πρέπει να φοβάται τον άντρα, ο άντρας προσπαθούσε παλιότερα να πατήσει το πόδι της νύφης. Δεν ακούει όμως ίσως ο γαμπρός ότι ο απόστολος λέει προηγουμένως ότι ο άντρας πρέπει κάθε μέρα να σταυρώνεται για τη γυναίκα του, όπως ο Χριστός για την Εκκλησία του. Δεν ξέρουν ότι το 'φοβάμαι' σημαίνει 'σέβομαι στη Βίβλο'. Αφού διαβαστεί το 'Πάτερ ημών' το ζευγάρι πίνει απο το ίδιο ποτήρι κρασί. Παλιότερα, που ο γάμος γινόταν πάντα μέσα στην Λειτουργία, κοινωνούσαν και ο άντρας και η γυναίκα. Έτσι ενώνονταν πρώτα με το Χριστό που σταυρώθηκε για μας και μετά μεταξύ τους. Μαζί κοινωνούσε κι ο κουμπάρος, ο οποίος σήμερα πίνει απο το ίδιο ποτήρι γλυκό κρασί, συμμετέχοντας στη χαρά του ζευγαριού. Οι σύριοι μάλιστα έχουν τη συνήθεια να στεφανώνουν και τον κουμπάρο.

Ακολουθεί ο χορός του Ησαία. Ο κύκλος συμβολίζει την αιωνιότητα. Παλιότερα οι πόλεις και οι αυλές των ναών είχαν σχήμα κύκλου. Ο χορός γύρω απο το τραπέζι συμβολίζει ότι ο γάμος πρέπει να μείνει αιώνιος. Και για να μείνει αιώνιος και το σπιτικό ευτυχισμένο πρέπει το ζευγάρι να καθοδηγείται τις δύσκολες στιγμές του απο τον πνευματικό πατέρα και το Ευαγγέλιο που εκείνος κρατάει. Από παλιά οι καλεσμένοι έριχναν κουφέτα και ρύζι για να ριζώσει η αγάπη του ζευγαριού. Η αγάπη ριζώνει όμως όχι μόνον με τα κουφέτα αλλά κυρίως όταν βρίσκεται ο Χριστός μέσα στην οικογένεια και όταν τηρούνται οι εντολές Του.

**Κύριε ο Θεός ημών δόξη και τιμή
στεφάνωσον αυτούς**

Ερωτήσεις

- 1) Ποιό είναι το πρώτο θαύμα που έκανε ο Χριστός ;
- 2) Τι σημαίνουν τα στέφανα και τα δακτυλίδια;
- 3) Τι σημαίνει ο χορός του Ησαία;
- 4) Τι σημαίνει το ρύζι; Πώς ριζώνει ο Γάμος;

3.Η ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ Η ΘΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Τα παλληκάρια του Οδυσσέα διηγείται ο Όμηρος, προτού καταλάβουν την Τροία έφαγαν πολύ ψωμί και ήπιαν πολύ κρασί. Το ψωμί για να δυναμώσουν και το κρασί για να ενθουσιάζονται. Έτσι κατάφεραν να πολεμήσουν με επιτυχία τους εχθρούς. Και εμείς εαν θέλουμε με θάρρος να παλεύουμε τις δυσκολίες στη ζωή μας εκτός απο το ψωμί και το φαγητό, πρέπει να τροφοδοτούμε τη ψυχή μας με ένα άλλο αγιασμένο ψωμί και κρασί τη Θεία Κοινωνία. Όταν ένας άρρωστος κινδυνεύει να πεθάνει, οι γιατροί του κάνουν μετάγγιση αίματος (Blutübertragung). Του προσφέρουν ξένο αίμα και έτσι ο άρρωστος ξαναβρίσκεται στη ζωή. Σε μας τους Χριστιανούς γίνεται κάτι πολύ ανώτερο. Πέρνουμε κάθε Κυριακή όχι αίμα ξένο ούτε αίμα ανθρώπινο αλλά το αίμα του Θεού μας, του Ιησού Χριστού, που σταυρώθηκε για τη δικιά μας σωτηρία και ευτυχία!

Ο ίδιος ο Χριστός είπε: Κάποτε κατέβαινε απο τον ουρανό το γλυκό ψωμί, το μάννα, και έτρεφε τους πεινασμένους Ισραηλίτες. Οι Ισραηλίτες πέθαναν κι αυτοί κάποτε όπως όλοι οι άνθρωποι. Όποιος όμως τρώει απο το ψωμί που εγώ σας προσφέρω δεν θα πεθάνει ποτέ! .. Το ψωμί που θα σας δώσω είναι η σάρκα μου και το ποτό που θα σας χαρίσω είναι το Αίμα μου.

Πολλοί απορούν και ρωτάνε:

Μα πώς μπορεί το ψωμί και το κρασί που βρίσκονται πάνω στην Αγία Τράπεζα να γίνονται σώμα και Αίμα του Χριστού; Μήπως όμως και στη φύση δεν γίνονται ανάλογα φαινόμενα; Το αμπέλι ρουφά με τις ρίζες του το νερό και το νερό γίνεται κρασί. Το πρόβατο τρώει χορτάρι και το χορτάρι γίνεται γάλα. Η μητέρα τρώει το φαγητό και μέσα της γίνεται αίμα αλλά και γάλα που θηλάζει το μωρό της. Το μικρό παιδί ρουφά το γάλα και το γάλα μέσα του γίνεται αίμα. Όπως πίσω απο τον Ιησού, που φαινόταν απλός άνθρωπος, κρυβόταν ο Θεός έτσι και πίσω απο το ψωμάκι και το κρασάκι κρύβεται ο Θεός.

Πολλοί πάνε να κοινωνήσουν μόνο τα Χριστούγεννα, το Πάσχα και το Δεκαπενταύγουστο. Έτσι το βρήκαμε απο τους παππούδες! λένε. Άλλοι νομίζουν ότι η Θεία Κοινωνία είναι μόνον γι'αυτούς που πρόκειται να πεθάνουν. Μια μάνα, βλέποντας το αγόρι της να κοινωνεί κάθε Κυριακή του έλεγε :

-Τι έπαθες παιδί μου και κοινωνάς κάθε Κυριακή; Ο κόσμος με ρωτάει μήπως έχεις καμιά δύσκολη αρρώστια και κινδυνεύεις να πεθάνεις.

Η Θεία Κοινωνία όμως είναι κυρίως για τους ζωντανούς. Είναι η δύναμη όλων εκείνων που παλεύουν στη ζωή και θέλουν για φίλο και βοηθό τους το Θεό!

Το κακό είναι ότι οι περισσότεροι άνθρωποι πάνε να κοινωνήσουν χωρίς να έχουν καθαρίσει τη ψυχή τους. Όταν πάμε να φάμε πλένουμε τα χέρια που είχαν λερωθεί από τη δουλειά. Όταν πάμε στο τραπέζι του Θεού γιατί δεν πλένουμε τη ψυχή μας; Όταν έρθει κάποιος μεγάλος επισκέπτης στο σπίτι μας, καθαρίζουμε το σπίτι μας και μάλιστα το σαλόνι που θα καθίσει ο φίλος μας. Και τώρα που μπένει στη ψυχή μας ο μεγάλος φίλος και αδελφός ο Χριστός δεν πρέπει να είναι καθαρό το σαλόνι της καρδιάς μας;

Η ψυχή μας καθαρίζει με το λουτρό της Εξομολόγησης. Ο απόστολος Παύλος λέει ότι εκείνοι που πάνε χωρίς φόβο και προετοιμασία να κοινωνήσουν δεν πέρνουν μέσα τους το Χριστό αλλά βάζουν μέσα τους φωτιά που τους καίει. Και λέει μάλιστα ότι πολλοί πεθαίνουν και αρρωσταίνουν βαριά επειδή κοινωνήσαν απροετοίμαστοι.

Όλοι οι άνθρωποι πέφτουμε στη ζωή και σηκώνομαστε. Όλοι κάνουμε αμαρτίες! Ο Χριστός έβαλε μερικά φανάρια στο δρόμο της ζωής μας για να μας προφυλάξει από τη σύγκρουση με τον αδελφό μας. Εμείς ακούγοντας στο διάβολο και στον εαυτό μας δεν υπολογίζουμε τα φανάρια του Θεού γι' αυτό και παθαίνουμε δυστυχήματα στη ζωή μας. Νομίζουμε ότι κάνοντας αυτό που δεν θέλει ο Θεός γινόμαστε άνδρες και γυναίκες, είμαστε με τη μόδα και τον κόσμο! Όταν πέσουμε μετά στο γκρεμό αισθανώμαστε ότι είμαστε μόνοι. Το άσωτο παιδί νόμισε ότι μακριά από το σπίτι του πατέρα, θα βρεί την ελευθερία του. Και όσο είχε χρήματα, όλοι οι φίλοι ήταν μαζί του. Όταν τελείωσαν τα λεφτά, κατάλαβε ότι είχε μείνει χωρίς πατέρα, χωρίς φίλους, χωρίς τον ίδιο του τον εαυτό!

Ο Θεός Πατέρας όμως πάντα μας περιμένει για να μας αγκαλιάσει, να μας υποδεχτεί αρκεί εμείς να αλλάξουμε μυαλό, να μετανοήσουμε. Υπάρχουν δύο ειδών άνθρωποι. Εκείνοι που καταλαβαίνουν την αρρώστια τους και τρέχουν στο γιατρό και βρίσκουν γιατριά. Και υπάρχουν και εκείνοι οι άνθρωποι που νομίζουν ότι είναι καλά και ωραία ενώ μέσα τους η αρρώστια προχωράει. Υπάρχουν επίσης δύο δρόμοι που ξεκινούν από κεί που γίνεται η αμαρτία. Ο πρώτος δρόμος είναι ο δρόμος της απελπισίας που καταλήγει στην κρεμάλα που κρεμάστηκε ο Ιούδας. Ο Ιούδας απελπίστηκε και αυτοκτόνησε. Ο δεύτερος δρόμος είναι ο δρόμος της μετανοίας που καταλήγει στην αγκαλιά του πατέρα μας του Θεού. Δεν μπορούν άνθρωποι να μας σώσουν από το βάρος της αμαρτίας, αφενός διότι η αμαρτία είναι προσβολή του Πατέρα μας του Θεού. Δεύτερον διότι την ψυχή μας που υποφέρει μόνον ο Θεός μπορεί να την εξετάσει και να τη γιατρέψει! Όπως ψάχνουμε λοιπόν τους καλύτερους

γιατρούς στη ζωή μας, έτσι πρέπει να ψάξουμε να βρούμε και έναν καλό πνευματικό ιερέα. Σε αυτόν να τρέχουμε κάθε φορά που οι τύψεις ή τα ερωτηματικά κι οι αμφιβολίες πληγώνουν την καρδιά μας.

Η εξομολόγηση είναι η μοναδική ευκαιρία. Πάρτε με ένα φτιάρι κάρβουνα αναμμένα και ρίξτε τα στη θάλασσα. Ποιός θα νικήσει; Η θάλασσα ή τα κάρβουνα; Αναμμένα κάρβουνα οι αμαρτίες μας. Θάλασσα όμως πλατειά, ωκεανός τεράστιος η αγάπη του Θεού που σβήνει τελείως όλες τις αμαρτίες μας. Μην λησμονήσουμε λοιπόν ποτέ στη ζωή μας ότι με την μετάνοια και τη Θεία Κοινωνία μπορούμε να αποκτήσουμε την ευτυχία και τη γαλήνη γιατί ο Θεός που πιστεύουμε είναι Θεός της αγάπης και της συγχώρεσης.

Ερωτήσεις

- 1) Τι θα απαντήσουμε σε εκείνον που αμφιβάλλει ότι το ψωμί και το κρασί γίνονται Σώμα και Αίμα του Χριστού;
- 2) Ποτε και πώς πρέπει να κοινωνάμε;
- 3) Τι είναι η αμαρτία και ποιοί δρόμοι ξανοίγονται μετά από αυτή;

III .Η Θ.ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ*

- α.Αύριο είναι Κυριακή**
- β.Άρρωστος ο Γιάννης**
- γ.Κυριακή στην Εκκλησιά**
- δ.Το παπαδάκι**
- ε.Η Καινή Διαθήκη**
- ς.Η Μεγάλη είσοδος**
- ζ.Η Θεία Κοινωνία**
- η.Υμνοι της Θ.Λειτουργίας.**

**Με τη θ.Ευχαριστία κοινωνούμε το σώμα και το Αίμα του Χριστού
αφού το ψωμί και το κρασί μεταβάλλεται
σε Σώμα κι Αίμα Χριστού !!!**

*Διασκευή του ομώνυμου έργου της Γαλάτειας Σουρέλη

α.ΑΥΡΙΟ ΕΙΝΑΙ ΚΥΡΙΑΚΗ!

Η μαμά μου ξέρει να μετρά τις μέρες. Γ'αυτό απο το Σάββατο το απόγευμα ετοιμάζεται και μας ετοιμάζει. 'Παιδιά αύριο είναι Κυριακή!' Πλυμένοι, καθαροί, όλοι πάμε στην κουζίνα. Η μητέρα ζυμώνει το πρόσφορο. Εγώ ανάβω το καντήλι. Η Μαρία μας ετοιμάζει το λιβανιστήρι. Βάζει το μαύρο καρβουνάκι που άναψε, το λιβάνι. Το σπίτι μοσχομυρίζει. 'Κατευθυνθήτω η προσευχή μου ως θυμίαμα ενώπιόν Σου'. ΑΥΡΙΟ ΕΙΝΑΙ ΚΥΡΙΑΚΗ.

Το πρόσφορο ζυμώθηκε. Η μυρωδιά του λιβανιού τρύπωσε μέσα μέσα στο αλεύρι. Η ζέστα της καρδιάς μας άραγε το φούσκωσε; Και κεί, στη μέση ακριβώς του προσφόρου, σφάνταξε η σφραγίδα. Νάτη!

Καθώς το φουσκωμένο πρόσφορο η μάνα πάταγε γερά τη σφραγίδα, μας εξηγούσε: Να! εδώ στη μέση γράφει: ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ ΝΙΚΑ. Στα αριστερά είναι η Παναγιά. Στα δεξιά οι άγγελοι και οι άγιοι. Στο κάτω μέρος όλοι εμείς κι οι ζωντανοί κι οι πεθαμένοι: ολόκληρο το σώμα του Χριστού που είναι η Εκκλησία. Θα βάλει ο παπάς το δικό μας πρόσφορο, ο μαζί με τα άλλα πρόσφορα στην Αγία Τράπεζα. Και θα διαλέξει ένα απο αυτά να κάνει τη θυσία. Τι όμορφα που αύριο είναι Κυριακή;

Θύλω να κάνω πρόσφορο κι εγώ, είπε μια μέρα η γειτόνισσα, η κυρά-Φωτεινή στη μάνα μου. Πως γίνεται; Έχεις καμιά συνταγή;

Κι η μάνα μου, που έχει μάθει πως γίνεται το πρόσφορο απο την μάνα της κι εκείνη απο την δικιά της μάνα, της έδωσε τη συνταγή: 5 φλυτζάνια του τσαγιού αλεύρι. Πρόσεξε τρία φλυτζάνια μαλακό, δύο απο το άλλο, το σκληρό. 2 φλυτζάνια του τσαγιού νεράκι χλωρό. 1 μικρό κουτάλι του γλυκού αλάτι. Νωπή μαγιά της μύρας, τόση όση η ψύχα του αμύδαλου.....

Τελειώσαν οι δουλειές του Σαββάτου καθόμαστε τριγύρω απο το τραπέζι. Μιλάει η μάνα κι ο πατέρας λέει κι αυτός και η γιαγιά πετάει κι αυτή την κουβέντα της κι η ζέστα κι η δροσιά του ουρανού με το λιβάνι ένα γίνεται. Και λέει η μάνα κι ο παππούς μα κι η γιαγιά πως το αλεύρι πρίν γίνει πρόσφορο, για σκέφου στάρι ήτανε! Σπυρί σπυρί το ένα εδώ, το άλλο εκεί, στό 'να χωράφι το ένα σπυρί, σε άλλο χωράφι το άλλο. Μαζεύτηκε, αλέστηκε, έγινε ένα. Και νά το πρόσφορο!

Όμοια και μείς οι Χριστιανοί, τόσο αλλιώτικοι αλλά και τόσο διαφορετικοί, στην Εκκλησία του Χριστού είμαστε ένα. Δεμένος με αυτόν που καρβάδια χθές. Αδέλφι και με αυτόν που στο παιχνίδι είναι ζαβολιάρης. Ένα εκείνος και εγώ. Και η ενορία ένα. Πρόσφορο που δίνουμε στον Κύριο με αγάπη!

Ο Θεός μας έδωσε τ'αμπέλι και το στάρι.. Ζητάει ο Θεός κι ο άνθρωπος να βάλει κόπο και τη δικιά του κούραση να βάλει. Έτσι ο άνθρωπος απο τ'αμπέλι βγάζει το κρασί που θα λειτουργηθεί στην εκκλησιά, θα ευλογηθεί και θα γίνει το αίμα του Χριστού μας. Το στάρι πάλι, αλεύρι γίνεται και να τα δώρα του ανθρώπου στο Θεό και η προσφορά, το πρόσφορο. Αυτό θα γίνει το σώμα του Χριστού, το άγιο.

-Στην Ιερή Πρόθεση, που πρέπει να το πω κι αυτό, της Βηθλεέμ το σπήλαιο θυμίζει στον πιστό, βάζει ο παπάς με σεβασμό, τον άγιο δίσκο, εκεί στα αριστερά. Στα δεξιά βάζει το άγιο Ποτήριο, μας λέει ο παππούς.

ΥΜΝΟΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΜΑΣ

-Ταις πρεσβείαις της Θεοτόκου Σώτερ σώσον ημάς

-Σώσον ημάς υιέ Θεού, ο αναστάς εκ νεκρών ψάλλοντάς σοι αλληλούια

-Άγιος ο Θεός, άγιος Ισχυρός, άγιος Αθάνατος ελέησον ημάς

Ήταν θυμάμαι ένα Σαββατόβραδο, που ο Γιάννης μας, πώς δεν θέλει είπε νά'ρθει στην Εκκλησιά, αύριο που είναι Κυριακή .

-Μην είσαι άρρωστος; τον ρώτησε ανήσυχη η μάνα .

-Μα βέβαια θα είναι άρρωστος. βεβαίωσε ο πατέρας μας

-Καί μάλιστα πολύ-πολύ άρρωστος. είπε κι η γιαγιά που έτρεξε για το θερμόμετρο.

Μόνο ο παππούς εγέλασε.

-Βαριέσαι έ Γιάννη, του είπε σιγανά και φωναχτά!

-Δε μαζευόμαστε σε εκείνη τη γωνιά;

Κάτσαμε όλοι κάτω στη φλουκωτή και εκείνος άρχισε απλά να μας μιλά, να μας εξηγεί.. Είναι η Θεία Λειτουργία, η παρουσία του Αναστημένου Χριστού ανάμεσά μας. Εμείς οι Χριστιανοί πάμε στο σπιτικό του, στον οίκο του, όπως λένε οι σπουδαγμένοι την εκκλησιά. Γύρω απο το τάφο του Χριστού, τάφο όλο ζωή και Ανάσταση, γύρω απο το άγιο θυσιαστήριο, όλοι εμείς οι Χριστιανοί.

Αύριο που είναι Κυριακή, στην Εκκλησιά μας περιμένει ο Χριστός για να θυσιαστεί και να αναστηθεί ξανά. Μαζί με μας -κι ας μην τα βλέπουμε εμείς όλα αυτά- μπαίνει κι όλος ο ουρανός κι όλη η γη' ότι ο Θεός δημιούργησε.

Μπροστά το ιερό, που το φυλούν οι άγγελοι μέρα νύκτα. Στη μέση η Αγία Τράπεζα, εκεί που είναι ο βασιλιάς των βασιλιάδων, ο Χριστός. Στα δεξιά η Παναγιά μας κι ολόγυρα οι άγιοι. Μην το ξεχάσω να σας πώ κι αυτό: στη Λειτουργία είναι κι όλοι οι πεθαμένοι. Γιατί οι άνθρωποι θα αλλάξουν μια μέρα σπιτικό. Θα φύγουν απο τη γη. Θα μετακομίσουνε στον ουρανό. Κι εμείς οι γιοί κι οι θυγατέρες του Θεού θα είμαστε κληρονόμοι στα πλούτη του Πατέρα μας. Για μας ο Ουρανός κι η γη δημιουργήθηκαν. Γι'αυτό το λόγο ο παράδεισος και οι Προφήτες ήρθαν. Γι αυτό κι ο ίδιος ο Θεός έγινε άνθρωπος και κήρυξε στη Γή και έκανε θαύματα και κακοπάθησε και πέθανε άπάνω στο Σταυρό...Έλα Μαρία μου μην κλαίς γιατί το ξέρεις πως στο τριήμερο άπάνω αναστήθηκε. Καί όλα αυτά για να μπορείς εσύ και εγώ και όλοι μας, να ζούμε βασιλοπούλες, βασιλόπουλα στη βασιλεία του Πατέρα μας.

Στην εκκλησιά λοιπόν έρχεται ο Χριστός μας. Σαν τον νυμφίο, το γαμπρό. Έρχεται ανάμεσά μας. Αγγίζει την καρδιά μας, μας φιλάει, καιδεύει τα μαλλιά μας και είναι έτοιμος να κάνει αυτό πού έκανε στο Γολγοθά. Να σταυρωθεί ξανά για μας και να πεθάνει έτσι θα το προσφέρει το Σώμα Του και το Αίμα Του στον κάθε ένα απο μας. Γιατί θέλει να γίνουμε αδέλφια Του. Ν'αναστηθούμε και να ζήσουμε μαζί Του.

Και είναι χαρά η Λειτουργία και είναι η Κυριακή, η κάθε Κυριακή. Πασχαλιά, πανηγύρι κι ευλογία.

Τη Λειτουργία, για σκεφτείτε βρέ παιδιά, λέει ο παπούς και τρέμει η φωνή του, δεν την εμπιστεύτηκε ο Θεός σε χέρια αγγελικά. Οι άγγελοι μονάχα βοηθάνε τον παπά.. Στόν ιερέα εμπιστεύτηκε ετούτο το μυστήριο! Γι'αυτό σεβόμαστε τον ιερέα και όταν τον ανταμώνουμε το χέρι του φιλάμε.

Έτσι ότι βγήκε απο τα χέρια του Θεού, θα είναι εκεί στην εκκλησιά. Το Χτές, το Σήμερα, το Αύριο. Το Σύμπαν κι οι αιώνες θα'ναι κεί. Και εσύ Γιάννη θα λείπεις έτσι χωρίς λόγο κι αφορμή; Σκύβει ο Γιάννης το σγουρό του το κεφάλι.

-Παπού κι ο άγγελός μου θα 'ναι κεί;

Μπορεί να λείπει; απορεί ο παπούς. Και θά'χει μια πίκρα και μια λύπη για σένα που βαρέθηκες να πάς στην Εκκλησιά!

Θα ρθώ παπού. Λές να με συγχωρήσει ο Θεός;

Εδώ ο παπούς γελάει: Σε έχει κι όλας συγχωρήσει και σε έχει γιέ μου ευλογήσει!

Μόνο που πέρασε η ώρα. Πάμε να κοιμηθούμε. Να φιληθούμε τώρα. Αν κάποιος, έ κάτι σαν ζαβολιά μας έκανε, να τον φιλήσουμε ακόμη πιο ζεστά. Έτσι παιδιά; Αύριο λοιπόν θα κοινωνήσουμε. Γι'αυτό πρώτος εγώ ζητώ συγνώμην απο τον καθένα σας.

-Και από τη γιαγιά! είπε ο Κώστας σοβαρά. Προχτές της μίλησες με αγριάδα! Εφίλησε ο παπούς τα άσπρα μαλλιά της όμορφης γιαγιάς κι όλοι μαζί συχωρεθήκαμε και φιληθήκαμε.

Καί τώρα μια προσευχή ας πούμε όλοι μαζί:

Βασιλεύ ουράνιε, παράκλητε το Πνεύμα της αληθείας, ο πανταχού πληρών και τα πάντα πληρών, ο θησαυρός των αγαθών και ζωής χορηγός, ελθέ και σκύνωσον εν ημίν και καθάρισον ημάς απο πάσης κηλίδος και σώσον αγαθέ τας ψυχάς ημών.

Εσύ που είσαι το τρίτο πρόσωπο της Αγίας Τριάδας, Βασιλιά ουράνιε, Εσύ, που μας παρηγορείς, το Πνεύμα της αλήθειας. Εσύ που είσαι παντού κάθε στιγμή και όλα με την δικιά σου παρουσία γεμίζεις, Εσύ που δίνεις όλα τα αγαθά και τη ζωή, έλα και κατασκήνωσε μέσα μας. Καθαρίσε μας απο κάθε τι βρώμικο και σώσε, σαν Αγαθός που είσαι τις ψυχές μας.

Ερωτήσεις

1) Ποιοί μας περιμένουν κάθε φορά στην Εκκλησία;

- 2)Τι ζητάμε από τους άλλους το απόγευμα του Σαββάτου, προτού κοινωνήσουμε;**
- 3)Τί σημαίνει το ‘Βασιλεύ ουράνιε’;**

γ.ΚΥΡΙΑΚΗ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Σήμερα είναι Κυριακή. Ο ύπνος παίζει στα βλέφαρά μου.

-Σήκω χτυπάνε οι καμπάνες!

-Ακόμα λίγο να κοιμηθώ .....

-Χτύπησε η τρίτη καμπάνα, αρχίζει η δοξολογία! λέει ο Ύπνος και φεύγει βιαστικά απο τα βλέφαρά μου

Ένα σπουργίτι χτύπησε το τζάμι. Φωνάζει δυνατά: Τελείωσε ο Όρθρος, με δόξα στο Θεό. Δε θα το ακούσεις, γιατί αργείς να σηκωθείς. Έλα λοιπόν να σου το ψάλλω: Δόξα εν υψίστοις Θεώ, και επί γής ειρήνη εν ανθρώποις ευδοκία.

Έτσι ως αργούμε -γκρινιάζει η μάνα- ούτε ακούμε τι λέει ο παπάς τη στιγμή που η λειτουργία αρχίζει:

Τί λέει; τη ρωτώ εγώ.

Ο Αλέξανδρος που είναι παπαδάκι και πάει αξημέρωτα στην εκκλησιά, μου απαντά: Να ανοίγει η μεγάλη πύλη και φωναχτά ο ιερέας λέει: Έυλογημένη η βασιλεία του Πατρός και του Υιού και του αγίου Πνεύματος και τώρα και πάντοτε και στους ατέλειωτους αιώνες! '

-Αμήν, λέγω εγώ. Στ'αληθινά, ας είναι !

Πολλά παιδιά ως είμαστε δεν φτάνουμε πολύ πρωί στην εκκλησία. Ο ένας μέχρις να ντυθεί... ο άλλος έχει χάσει το πουλόβερ του. Οι κάλτσες μου που είναι; αναρωτιέται ο Θεοδωρής; Φτάνουμε αργά λοιπόν στην Εκκλησία. Μα του παππού τα λόγια κουδουνίζουνε στα αυτιά μας: Μπαίνοντας στον οίκο του Θεού, έχουμε μπει, στα παλάτια των ουρανών, που αστράφτουν. Είναι ο Ουρανός κι η γή! Η μικρή η γειτονοπούλα μας η Όλγα, δεν ξέρει γράμματα. Πρίν μπει στην εκκλησιά, βλέπει εκεί ψηλά κάτι γράμματα. Ρωτά τι είναι αυτό, τί είναι το άλλο !

-Αυτό είναι το Α κι εκείνο το Ω. Αρχή και Τέλος είναι ο Χριστός. Ο Πρώτος και ο Τελευταίος, απαντά η μαμά της. Κι ΑγαπηΩ λέει το Α και το Ω προσθέτει η γιαγιά της.

Μπαίνουμε στην Εκκλησία. Η Ειρήνη μας είναι μικρή και κάνει πολλά λάθη. Σκοντάφτει όταν περπατεί και τα λόγια της καθαρά δεν βγαίνουνε απο το στόμα της. Το σταυρό της όμως τον κάνει ολόσωστα. Τα τρία ενωμένα δάκτυλα σφικτά στο μέτωπό της. Μετά τα βάζει στην κοιλίτσα της, δεξιά και τέλος στον ώμο .

-Με το Σταυρό νικιέται ο διάβολος! έτσι της είπε η γιαγιά της. Η Ρηνούλα ανάβει μετά το κερί

Όλο λαμπάδες και κεριά στην Εκκλησία. Γιατί πατέρα;
-Πρώτα δόξα στο Θεό που είναι το Φώς.

Δεύτερο: να φύγουν τα σκοτάδια της νυχτιάς -γιατί η αμαρτία είναι η νύκτα- και να παρηγορηθούμε.

Τρίτο για να χαρούμε και τέταρτο τα κεριά και τα καντήλια θυμίζουν το φώς που δίνουν τα καλά έργα που κάνουμε.

Η Ειρήνη είναι μικρή κι όλα τα μπερδεύει. Όταν λοιπόν ακούει το διάκο μας να λέει 'Εν ειρήνη του Κυρίου δεηθώμεν', νομίζει πως σε αυτή μιλά ο διάκος, γιατί κι αυτή Ειρήνη την λένε! Μα ο πατέρας της εξήγησε πως τούτο πάει να πεί: 'Με ειρήνη τον Κύριον ας τον παρακαλέσουμε!'. Γιατί χωρίς ειρήνη στην καρδιά πως να παρακαλέσουμε το Χριστό μας; Η Ειρήνη απαντά στο διάκο με ένα 'Κύριε ελέησον!' που θα πεί: 'Με το έλεός Σου, με την αγάπη Σου Κύριε, χάρισέ μας αυτό που ζητάμε!'

Κι ο διάκος ζητά ειρήνη για όλους μας. Και για το τόπο μας, τον κάθε τόπο, τον κάθε άνθρωπο, για ολάκερο τον κόσμο τη ζητάει την ειρήνη του Θεού που είναι αγάπη κι ενώνει. Κι ακόμα για τον καθαρό αέρα εύχεται ο διάκος, που είναι φάρμακο για την υγεία μας, για να καρπίσει η γη παρακαλάει. Μα δεν ξεχνά κι αυτούς που ταξιδεύουν στη θάλασσα ή στη στεριά, για τους αρρώστους, για τους κουρασμένους, γ'αυτούς που είναι αιχμάλωτοι. Και εμείς, κι όλα τα γειτονόπουλα, η ενορία όλη κι η Ειρήνη κι η Όλγα κι ο Θεοδωρής κι ο Γιάννης απαντάμε: 'Κύριε ελέησον. Σπλαχνίσου Κύριε κι αυτούς και εμάς. Με την δικιά σου χάρη φύλαξέ μας, προστάτευσέ μας !

'Της Παναγίας ακράντου, υπερευλογημένης, ενδόξου δεσποίνης ημών Θεοτόκου και αειπαρθένου Μαρίας μετά πάντων των αγίων μνημονεύσαντες εαυτούς και αλλήλους και πάσαν την ζωήν ημών Χριστώ τω Θεω παραθώμεθα !

Τη μάνα του Κυρίου μας, την κυρά Θεοτόκο, να θυμηθούμε πρέπει και τους Αγίους να μην ξεχάσουμε και ας εμπιστευτούμε στο Θεό τον εαυτό μας. Ο ένας τον άλλον ας εμπιστευτούμε κι όλη μας τη ζωή στο Χριστό, έτσι ο διάκος λέει.

Οι ψάλτες μας γλυκόφωνα φέλνουν

Σοί κύριε ...σε σένα Κύριε. Σε σένα Κύριε εμπιστευόμαστε τον εαυτό μας!

Ερωτήσεις

1)Τί σημαίνουν οι λέξεις 'Αμήν', 'Κύριε ελέησον', που ακούμε στην Εκκλησία;

- 2)Τί σημαίνουν τα γράμματα 'Α & Ω', που βλέπουμε πολλές φορές στις εισόδους των ναών;**
- 3)Γιατί ανάβουμε κεριά στην Εκκλησία;**

Δ.ΤΟ ΠΑΠΑΔΑΚΙ

-Μεσα στο ναό αστράφτει του Χριστού το φώς. Μα το κορμί του καθενός είναι ναός. Εμείς είμαστε το ευλογημένο υλικό που μ'αυτό κτίζεται η Εκκλησιά του Θεού.

-Άκου τι λέει το βιβλίο παρακάτω, είπε η γιαγιά και διάβασε:

Κάποιος άγιος άνθρωπος είδε μια οπτασία. Έξι νέοι μαζί με πολλούς άλλους κτίζαν πάνω στα νερά ένα τεράστιο πύργο, πέτρα στην πέτρα κτίζανε. Στο χτίσιμο του πύργου δεν διακρίνονται χαραματιές. Τόσο δεμένες είναι οι πέτρες μεταξύ τους .

Ο πύργος είναι η Εκκλησιά, που χτίζεται πάνω στα νερά γιατί η ζωή μας με το νερό σώθηκε, το Άγιο Βάπτισμα. Κι οι Χριστιανοί είναι δεμένοι μεταξύ τους τόσο, γι'αυτό χαραματιές δεν υπάρχουν. Μέσα στην Εκκλησιά νοιώθω ότι έχω αδέρφια την Όλγα, την Ειρήνη, το Θοδωρή, το Γιώργη. Αδέρφια μου είναι όλοι αυτοί που είναι Χριστιανοί μα και όλοι οι άνθρωποι πάνω στη γη. Όλοι παιδιά του ίδιου Πατέρα!

Σας έχω πεί ότι το αδελφάκι μου είναι παπαδάκι. Από του χρόνου θα γίνω και εγώ. Λοιπόν βρήκα σωστό να το ρωτήσω τι γίνεται όταν ανοίγει η πόρτα η μικρή που είναι δίπλα στην Ωραία Πυλη και βγαίνει ο αδελφός μου με την ωραία τη στολή και την μεγάλη την λαμπάδα. Καί πίσω του ο διάκονος κρατά σφικτά το Ευαγγέλιο πάνω απο το προσωπό του και λέει: Σοφία Ορθοί. Χωρίς να θέλω, γέλαγα εκείνη την ώρα γιατί η φίλη μου η Σοφία πεταγότανε κείνη την ώρα ορθή! Νόμιζε ότι σε αυτήν μιλούσε ο διάκος.

Το αδελφάκι μου το παπαδάκι ρώτησε τον παπούλη και μού είπε : Όπως ο Χριστός βγήκε στον κόσμο να κηρύξει, έτσι βγαίνει κι παπάς κρατώντας το Ευαγγέλιο ψηλά. Στο Ευαγγέλιο είναι όλη η Σοφία του Χριστού .

-Και συ γιατί κρατάς την λαμπάδα;

-Είναι η λαμπάδα, και το φώς που εγώ κρατώ ο Πρόδρομος, ο Βαπτιστής, αυτός που έδειξε ότι ο Χριστός ήρθε στον κόσμο !

Αυτά μου τα'πε ο αδελφός μου κι έτσι τώρα ξέρω και σταυροκοπιέμαι μόλις περνά μπροστά μου η λαμπάδα και το Ευαγγέλιο ...

*Δεύτε προσκυνήσωμεν και προσπέσωμεν Χριστώ....*Ελάτε να προσκυνήσουμε και να θερμοπαρακαλέσουμε τον Κύριο μας. Σώσε μας εσύ που αναστήθηκες από τους νεκρούς ...

Ο Προφήτης Ησαίας, γράφουνε τα ιερά βιβλία, άκουσε να ψέλνουν οι άγγελοι χωρίς σταματημό γύρω απο το θρόνο του Θεού τον ύμνο: Άγιος ο Θεός, άγιος Ισχυρός, άγιος αθάνατος ελέησον ημάς...Κι εμείς λοιπόν

μαζί με τους αγγέλους, τα Χερουβείμ και τα Σεραφείμ, τα εξαπτέρυγα, με τους αγγέλους που έχουν έξι φτερούγες, με αυτόν τον ύμνο, τον τρισάγιο, υμνούμε την Αγία Τριάδα...

Ερωτήσεις 1)Τι όραμα είδε ένας άγιος άνθρωπος και τί σήμαινε; 2)Τί σημαίνει η λαμπάδα, που κρατά το παδάκι στην Εκκλησία; 3)Τί όραμα είδε ο προφήτης Ησαίας;

ε.Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ

Στο σπίτι μας έχουμε απάνω στο τραπέζι το καλό ένα βιβλίο.

-Να πλένετε τα χέρια σας προτού το πιάσετε, μην το γεμίσετε λαδιές, λέει η γιαγιά.

Μα ο πατέρας είπε: να το πιάνετε παιδιά κάθε μέρα κι ας είναι τα χέρια σας λερά. Αν το διαβάσετε τούτο το βιβλίο θα μάθετε τι ζητά ο Χριστός από μας τους ανθρώπους. Καινή Διαθήκη ή Ευαγγέλιο το λένε τούτο το βιβλίο. Γραμμένη μέσα του Χριστού μας η ζωή. Τέσσερις Ευαγγελιστές εγράψανε τέσσερα Ευαγγέλια. Μετά το τι έπραξαν οι απόστολοι. Τα γράμματα (οι επιστολές) που έγραψε ο Παύλος, ο Πέτρος κι ο Ιάκωβος: Καί τελευταία η Αποκάλυψη, αυτά που ο ίδιος ο Θεός είπε να γράψει ο Ιωάννης όταν ήταν στην Πάτμο, το ιερό νησί!

Κάποτε ο μεγάλος βασιλιάς Κωνσταντίνος έστειλε στον Άγιο Αντώνιο ένα γράμμα. Οι μαθητές του αγίου Αντωνίου, μόλις είδαν το αμάξι του βασιλιά να σταματάει μπροστά στην πόρτα του μοναστηριού τα χάσανε! Ένας στρατιώτης παρέδωσε στον άγιο την επιστολή με τη σφραγίδα του βασιλιά. Ο άγιος Αντώνιος περιποιήθηκε τους στρατιώτες. Πέρασαν πολλές μέρες. Ο άγιος Αντώνιος όμως δεν άνοιγε το γράμμα. Οι μαθητές του όμως είχαν περιέργεια και τον ρώτησαν:

-Γέροντα γιατί δεν ανοίγεις το γράμμα να δούμε τι μας λέει ο βασιλιάς; Και ο καθηγητής της ερήμου απάντησε: Σας βλέπω περιέργους να δείτε τι μας γράφει ο βασιλιάς στο γράμμα του. Δεν σας βλέπω όμως να έχετε αγωνία να μάθετε τι μας λέει κάποιος άλλος βασιλιάς που είναι πολύ πιο δυνατός από τον Κωνσταντίνο! Να ανοίξετε το γράμμα που μας έχει στείλει ο πατέρας και βασιλιάς μας, ο Θεός, την Αγία Γραφή.

Και μείς την Αγία Γραφή την κρατάμε κλειστή! Κι αν την ανοίγουμε δεν έχουμε όρεξη να την διαβάσουμε! Όταν όμως ο ταχυδρόμος έρχεται και μας φέρνει ένα γράμμα ή ένα δώρο από τον παπού μας στην Ελλάδα τρέχουμε με λαχτάρα να το ανοίξουμε και να το διαβάσουμε

Στην Εκκλησιά πρώτα ακούμε από το ψάλτη ένα κομμάτι από τα γράμματα που έγραψαν οι απόστολοι και μετά ένα κομμάτι από το Ευαγγέλιο. Όταν ακούμε το Ευαγγέλιο και το σώμα μας και η ψυχή μας και τα αυτιά μας είναι ορθά και ανοικτά: .Σοφία το Ευαγγέλιο και εμείς ορθοί!

Με αρέσει να ρωτάω τη δασκάλα τι θέλει να πεί η λέξη Ευαγγέλιο; Κι αυτή μου εξήγησε με ένα χαμόγελο:

-Ευαγγέλιο θα πεί το χαρούμενο μήνυμα γιατί ήρθε ο Θεός στη γη για να μας σώσει.. Σκέφτηκες τι θα πεί να έρθει επίσκεψη ο ίδιος ο

Χριστός για να μπορέσουμε εμείς να πάμε στον ουρανό; Οι άγγελοι στήσανε χορό με τους ανθρώπους κι οι άνθρωποι αγκαλιάστηκαν με τους αγγέλους. Κι ο διάβολος ντροπιάστηκε, θάνατος δεν υπάρχει πιά, άνοιξε ο παράδεισος, η αμαρτία έφυγε και στη θέση της ήρθε η Αλήθεια κι η Ζωή!

Η Βίβλος χωρίζεται σε δύο πολύ μεγάλα κομμάτια: Την Παλιά και την Καινή (καινούργια) διαθήκη. Η Παλιά αποτελείται απο 49 βιβλία και η Καινή απο 27 βιβλία. Όλη η Βίβλος είναι μια βιβλιοθήκη, που αποτελείται απο 75 βιβλία. Στην Παλιά διαθήκη διαβάζουμε τι έγινε προτού έρθει ο Χριστός μας στη γή. Στην Καινή διαβάζουμε τη ζωή του Χριστού και της πρώτης Εκκλησίας. Η Βίβλος είναι κάτι το διαφορετικό απο τα άλλα βιβλία: Τη Βίβλο δεν την γράψανε άνθρωποι αλλά το άγιο Πνεύμα που φώτισε τους αποστόλους και τους προφήτες. Φανταστείτε έναν αγράμματο ψαρά να έρχεται στη Γερμανία απο ένα χωριό της Ελλάδας και να γράφει ένα βιβλίο τέλειο στα Γερμανικά. Κι οι απόστολοι αμόρφωτοι ψαράδες ήταν. Κι όμως με τη δύναμη του Θεού γράψανε βιβλία που τα θαυμάζουν όλοι για τη θεική σοφία τους. Η Βίβλος διαφέρει απο τα άλλα βιβλία διότι έχει την δύναμη να αλλάζει τον άνθρωπο. Κάποτε ένας λευκός έξυπνος, ήθελε να πειράξει έναν μαύρο που διάβαζε την Βίβλο.

-Τόσο καθυστερημένος είσαι και διαβάζεις αυτό το βιβλίο;

-Κακομοίρη! του απαντά ο μαύρος σε αυτό το βιβλίο χρωστάς τη ζωή σου.

-Εγώ; του λέει ο ευρωπαίος

-Αν δεν υπήρχε αυτό το βιβλίο εγώ θα ήμουν ανθρωποφάγος και θα σε είχα κιόλας καταβροχθίσει!

Έσκυψε το κεφάλι και έφυγε ταπεινωμένος ο Ευρωπαίος.

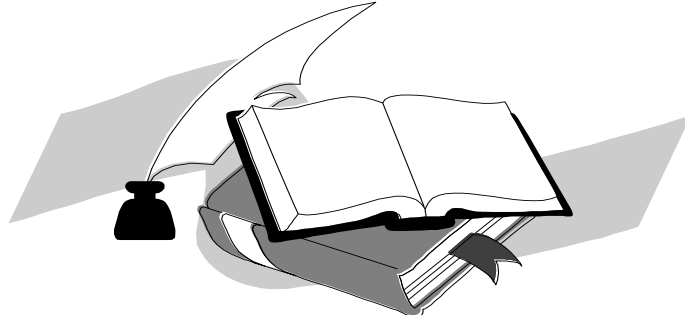
Και μείς ας έχουμε πάντα σπίτι μας μια Βίβλο με εικόνες για τα μικρά παιδιά και πάντα ας διαβάζουμε ιστορίες απο αυτήν. Έχουμε πολλά να μάθουμε.

Ερωτήσεις

1)Από πόσα μέρη αποτελείται η Βίβλος και τί μπορούμε να διαβάσουμε σε κάθε μέρος;

2)Απο πόσα βιβλία αποτελείται η Καινή Διαθήκη;

3)Γιατί η Βίβλος είναι διαφορετικό βιβλίο από όλα τα υπόλοιπα;

Σ.Η ΜΕΓΑΛΗ ΕΙΣΟΔΟΣ

Μας διάβασε μια μέρα ο πατέρας για κάποιον Άγιο που αξιώθηκε να δει πλήθος αγγέλων με στολές λαμπρές γύρω τριγύρω στο θυσιαστήριο. Κι είχανε, λέει τα πρόσωπα γερμένα καταγής, ίδια ολόιδια, καθώς οι στρατιώτες κάθονται μπροστά στο βασιλιά. Έτσι λοιπόν μαζί με το Χριστό, κι ας μην τους βλέπουμε στη Μεγάλη Είσοδο βγαίνουν απο το ιερό κι οι άγγελοι. Τα παπαδάκια, ο Χριστός κι οι άγγελοι ψέλνουμε τον ύμνο τον Χερουβικό

Για σκέψου καλά. Με την μεγάλη είσοδο έρχεται ο Χριστός ξανά στη γη για να θυσιαστεί. Τα δώρα, το κρασί, το πρόσφορο που θα αγιαστούν κρατούν οι ιερείς στα χέρια τους και είναι τα δώρα αυτά, δώρα όλου του λαού. Καί όταν οι ιερείς ζητούν συγχώρεση ο ένας απο τον άλλον κι όταν ζητούνε να συγχωρεθούμε απο μας, σκύβω και γώ αλαφρά την κεφαλή.

Βγαίνει ο αδελφός μου, το παπαδάκι πρώτο. Μετά ο διάκος στα χέρια του κρατεί τα δώρα που προσφέρανε οι πιστοί. Και μείς υποδεχόμαστε το βασιλιά Χριστό. Μαζί με τους ψαλτάδες λέμε τον ύμνο το χερουβικό, τον ύμνο τον αγγελικό:

Οι τα Χερουβείμ μυστικώς εικονίζοντες και τη ζωοποιώ Τριάδι τον Τρισάγιον ύμνον προσάδοντες πάσαν την βιοτικήν αποθώμεθα μέριμναν. Ως τον βασιλέα των όλων υποδεξόμενοι

Εμείς που εικονίζουμε τα Χερουβείμ και ψάλλουμε τον ύμνο τον Τρισάγιο των Σεραφείμ, ας απομακρύνουμε απο το μυαλό μας κάθε φροντίδα και σκοτούρα της καθημερινής ζωής για να υποδεχτούμε το Βασιλιά των όλων που τον συνοδεύουν αγγελικά τάγματα. Αλληλούια.

Τα δώρα που προσφέραμε, το πρόσφορο και το κρασί απάνω στην αγία Τράπεζα στηθήκανε και τα κρατά στα άχραντα χέρια του ο Χριστός κι είναι η ζωή μας, οι πόνοι κι οι χαρές μας, οι φίλοι κι οι εχθροί, οι ζωντανοί κι οι πεθαμένοι. Όλα βρίσκονται στα χέρια του Χριστού.

Βγαίνει ξανά ο διάκος και ξαναπαρακαλάει το Θεό για την εκκλησιά, για να περάσουμε μια μέρα ειρηνική, χωρίς αμαρτία, και άγγελο παρακαλεί να στείλει ο Θεός να μας φυλάει και τις αμαρτίες μας ο Κύριος να συγχωρήσει. Ο διάκος τώρα λέει να αγαπήσουμε ο ένας τον άλλον. Χωρίς αγάπη πως θα ομολογήσουμε την πίστη και την αγάπη μας στον Πατέρα, το Γιό και το Άγιο Πνεύμα, στην Αγία Τριάδα;

-Κλείστε τις πόρτες θυρωροί, κανείς άπιστος μη μπει! λέει ο διάκος και όλοι μαζί λέμε το 'Πιστεύω', το σύμβολο της πίστης μας. Θάθελα να

ήμουν άγιος να'βλεπα τους αγγέλους να σκεπάζουνε το προσωπό τους, γιατί τρέμουν όταν βλέπουν πάνω στην Αγία Τράπεζα να θυσιάζεται ο Χριστός. Ο παπάς λέει δυνατά:

Ας σταθούμε ευλαβικά! Με φόβο ας σταθούμε για να προσφέρουμε με ειρήνη τη θυσία του Χριστού! Τα μάτια της Ειρήνης βουρκώσαν.

-Να ευχαριστήσουμε τον Κύριο. λέει ο διάκος κι ο λαός του απαντάει ότι τούτο είναι άξιο και δίκαιο.

Και τώρα η στιγμή η ιερή. Ο παππούς μου είναι γεροντάκι. Κι όμως την ώρα αυτήν την ιερή προσεύχεται με το άσπρο του το κεφάλι σχεδόν ακουμπάει στη γη. Τα μάτια του κλειστά. Βρίσκομαι στο ιερό μαζί με τους μαθητές. Στο μέσον ο Χριστός δίνει στους ανθρώπους το άγιο σώμα και αίμα Του. Κι εμείς καλεσμένοι στο μυστικό τραπέζι του Χριστού μας ακούμε τον παπά με φωνή τρεμάμενη απο το ιερό εκείνο που ο Χριστός είπε στους μαθητές του

‘Λάβετε, φάγετε, τούτο μου εστί το σώμα, το υπέρ ημών κλώμενον εις άφεισιν αμαρτιών.

Λάβετε το ψωμί αυτό. Φάτε το. Δεν είναι ψωμί πιά, είναι το Σώμα μου, που θυσιάστηκε για να συγχωρεθούν οι αμαρτίες σας. Όλοι απο αυτό να πιείτε γιατί κρασί δεν είναι πιά. Είναι το Αίμα μου αυτό που χύνεται για χάρη σας για να συγχωρεθείτε. Σου προσφέρουμε τα δώρα αυτά που η αγάπη Σου μας πρόσφερε.

Και έρχεται το Πνεύμα το Άγιο στα Δώρα απάνω και για τον κόσμο θυσιάζεται πάλι ο Χριστός. Ακόμα κι οι μικρές μου αδελφές καταλαβαίνουν τι γίνεται ετούτη τη στιγμή και αυτές δακρύνουνε.

Και εγώ με μάτια όλο δάκρυα λέω ευχαριστώ σε Κείνον που θυσιάζεται για μένα .

‘Σε υμνούμεν, σε ευλογούμεν, σοι ευχαριστούμεν Κύριε και δεόμεθά σου ο Θεός ημών’.

Ερωτήσεις

- 1)Ποιοί βγαίνουν από το ιερό κατά τη μεγάλη Είσοδο;
- 2)Ποιά είναι η πιο ιερή στιγμή της θείας Λειτουργίας και γιατί;

z.Η ΘΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Κάποια φορά μία γειτόνισσα θυμάμαι μας ρώτησε γελώντας: 'Βάλατε σήμερα ολόχρυσο δοντάκι;' Ε τότε θύμωσε η μάνα μου πολύ.

-Κοινωνήσαν το Αίμα του Χριστού και φάγανε το Σώμα Του!. Αυτό πρέπει να λέμε, γιατί ετούτο είναι η αλήθεια, το σωστό.

Αυτό δεν το ξεχνώ ποτέ. Τώρα λοιπόν ήρθε η στιγμή να μεταλάβω. Με προσοχή, λέει ο παπάς. Τα άγια είναι μοναχά για τους αγίους. Για τους αγωνιστές, γιατί αυτοί μόνον μπορούν να γίνουν άγιοι.

'Τα άγια τοις αγίοις' λέει ο λειτουργός με δυνατή φωνή για να ακουστεί από όλους. Για ότι κακό κι ανάποδο κι αμαρτωλό, για ότι αντίθετο από αυτό που ο Θεός μας θέλει, έχεις μετανοήσει άραγε; Κι αν έκανες κάτι άσχημο, κάτι αμαρτωλό, πές στον πνευματικό και το ξομολογιέσαι; Και τότε κλείνει η Ωραία Πύλη. Μέσα ο ιερέας ενώνει στο Άγιο Ποτήρι το Αίμα και το Σώμα του Χριστού μας. Τα λόγια που γονατιστός ψελλίζει δεν τ'ακούμε. Εγώ ακούω μοναχά τους χτύπους της καρδιάς μου. Και προχωρώ πάω εκεί στο ιερό μπροστά να ετοιμαστώ να κοινωνήσω.

Ούτε κατάλαβα πως η Ωραία Πύλη άνοιξε και φάνηκε ο παπάς. Το πρόσωπό του άστραφτε. Στα χέρια του κρατούσε τον ίδιο το Χριστό. Με σοβαρή, βαθιά φωνή προσκάλεσε: Μετά φόβου Θεού, πίστεως και αγάπης προσέλθετε. Ελάτε να μεταλάβετε, μα προσοχή! Με φόβο στο Θεό. Πρέπει ακόμα να έχετε αγάπη ζωντανή για το Θεό και για τα αδέρφια μας, τους ανθρώπους. Μπροστά μου το Άγιο Ποτήριο. Σε αυτό θα πλησιάσουν οι πιστοί. Από αυτό θα κοινωνήσουν όλοι. Η πιο μεγάλη, η πιο τρανή στιγμή!

'Ίδια με τον πελεκάνο που τα παιδιά του φίδι φαρμακερό τα δάγκωσε κι αυτός πατέρας στοργικός, τρυπάει το κορμί του με το ράμφος του. Το αίμα αναβλύζει!. Κι αυτός με αυτό ταΐζει κείνα τα ετοιμοθάνατα που ξαναζωντανεύουνε ξανά από το αίμα του γονιού του. Ίδια κι ο Πατέρας του Ουρανού το αίμα Του μας δίνει. Με σώζει, με κάνει δυνατό και γερό. Τι έχω πιά να φοβηθώ σε αυτή τη ζωή ή στην άλλη;

Δεν έσπρωξα κανέναν για να μτώ εγώ μπροστά. Στήθηκα στη σειρά και άκουγα τους ψάλτες που έψελναν καθώς καθένας κάνοντας τη μετάνοιά του και το Σταυρό προχώραγε να γίνει ένα με τον Κύριό μας. Κοινωνήσα αφού το όνομά μου είπα. Το όνομα που μού 'δωσε ο παπάς. Το όνομα που θάχω στην αιώνια ζωή και που μ'αυτό έγινα γιός του Θεού, του Πατέρα του Ουρανού. Δεν ήταν ο ιερέας αυτός που με κοινωνήσε. Το ίδιο το χέρι του Χριστού απλώθηκε σε μένα. 'Κοινωνήσα εις άφεισιν αμαρτιών και ζωών την αιώνιον'.

Είμαι ευτυχισμένος και φέλλω κι εγώ μαζί με τ'αδέλφια μου, μαζί με τους πιστούς, μαζί με τους ψάλτες: 'Είδωμεν το φώς το αληθινόν, ελάβομεν πνεύμα επουράνιον, εύρομεν πίστιν αληθινήν, αδιαίρετον Τριάδα προσκυ νούντες, αυτή γας ημάς έσωσε. Ψάλλω ευτυχισμένα πως είδα κι εγώ το φώς το αληθινό, που ο Χριστός μας είναι πως πήρα Πνεύμα άγιο, την Πίστη βρήκα την αληθινή, καθώς προσκυνώ τον Τριαδικό Θεό που όλους μας έσωσε .

Σαν λέει ο παπάς το 'Δι ευχών' στέκομαι στη σειρά να πάρω το αντίδωρο. Φιλώ το χέρι του ιερέα σοβαρά , κουφτιάζω το αντίδωρο βγαίνω απο την Εκκλησία κάνοντας το Σταυρό μου. Σε ευχαριστώ λέω στον Παντοκράτορα που με κοιτάζει απο ψηλά. Κοιτώ τον ουρανό. Ακόμα κι όταν είναι βροχερός, την Κυριακή μου δείχνει αλλιώς. Γιατί ο ουρανός που είναι στην καρδιά μου είναι ολοκάθαρος. Κι ο ήλιος στην καρδιά μου λάμπει.

Ακόμα κι αν δε δώ πουλί σε δέντρο δεν με νοιάζει. Χίλια πουλιά κελαηδούν μεσ'την καρδιά μου. Κι ο αγέρας είναι αλλιώς. Μυρίζει αγιοσύνη. Κι όλα μου ψιθυρίζουν στ'αυτί: Τί όμορφη που είναι η Κυριακή! Έτσι νάναι η κάθε μέρα της ζωής μου. Θεέ μου, τί όμορφη πούναι η Κυριακή.

Ερωτήσεις

- 1)Τί κοινωνάμε στην Εκκλησία;
- 2)Πώς πρέπει ναπηγαίνουμε να κοινωνήσουμε;
- 3)Γιατί ο ουρανός είναι διαφορετικός την Κυριακή;

ΥΜΝΟΙ ΤΗΣ Θ.ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

**Κύριε ελέησον. Υπεραγία Θεοτόκε σώσον ημάς.
Ταις πρεσβείαις της Θεοτόκου Σώτερ σώσον ημάς
Σώσον ημάς υιέ θεού ο αναστάς εκ νεκρών ψάλλοντάς σοι αλληλούια**

Άγιος ο Θεός, άγιος Ισχυρός, άγιος αθάνατος ελέησον ημάς

**Οι τα Χερουβείμ, μυστικώς εικονίζοντες και τη ζωοποιώ Τριάδι τον
τρισάγιον ύμνον προσάδοντες, πάσαν νυν βιωτικήν αποθώμεθα μέριμναν.
Ως τον Βασιλέα των όλων υποδεξόμενοι.**

Ταίς αγγελικαίς αοράτως δορυφορούμενον τάξεσιν. Αλληλούια

**Πατέρα υιόν και άγιον Πνεύμα Τριάδα ομοούσιον και ακώριστον.
Έλεον ειρήνης θυσίαν αιnéσεως Και μετά του πνεύματός Σου
Έχομεν πρός τον Κύριον Άξιον και δίκαιον**

**Άγιος άγιος άγιος Κύριος Σαβαώθ, πλήρης ο ουρανός και η γη της
δόξης Σου, ωσαννά εν τοίς υψίστοις, ευλογημένος ο ερχόμενος εν
ονόματι Κυρίου, ωσαννά εν τοίς υψίστοις**

**Σε υμνούμεν σε ευλογούμεν σοι ευχαριστούμεν Κύριε
και δεόμεθά σου ο Θεός ημών**

**Άξιον εστίν ως αληθώς μακαρίζειν σε την Θεοτόκον την αιμακάριστον
και παναμώμητον και μητέρα του Θεού ημών. Την τιμιωτέραν των
Χερουβείμ και ενδοξωτέραν ασυγκρίτως των Σεραφείμ, την αδιαφθόρως
Θεόν Λόγον τεκούσαν, την όντως Θεοτόκον σε μεγαλύνωμεν.**

Είς άγιος εις Κύριος Ιησούς Χριστός εις δόξαν Θεού ημών.

**Είδωμεν το φως το αληθινόν, ελάβομεν πνεύμα επουράνιον
εύρωμεν πίστη αληθή, αδιαίρετον Τριάδα προσκυνούντες.
Αύτη γάρ ημάς έσωσεν.**

Είη το όνομα Κυρίου ευλογημένον απο του νυν και έως του αιώνος.

ΤΟ ΣΥΜΒΟΛΟ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ ΜΑΣ

Ο ΘΕΟΣ-ΠΑΤΕΡΑΣ

ι. Πιστεύω εις ένα Θεόν

Η πρώτη λέξη του συμβόλου της πίστης μας είναι το ρήμα 'πιστεύω', που σημαίνει ότι έχω εμπιστοσύνη στο Θεό. Πιστεύω όχι απλώς και αόριστα σε μια ανώτερη δύναμη. Πιστεύω ότι ο Θεός είναι πατέρας και μάλιστα πατέρας παντοκράτορας, παντοδύναμος. Μερικοί άνθρωποι δεν πιστεύουν στο Θεό με την δικαιολογία ότι ποτέ ούτε τον είδαν ούτε τον άκουσαν. Ότι έλεγε ο απόστολος Θωμάς για τον αναστημένο Κύριο, το ίδιο επαναλαμβάνουν κι αυτοί: Εαν δεν δώ δεν πιστεύω.

Αυτοί οι άνθρωποι που λένε ότι δεν πιστεύουν, πιστεύουν πάρα πολλά πράγματα στην ζωή τους. Χωρίς πίστη δεν μπορεί να ζήσει ο άνθρωπος. Ανεβαίνει ο άνθρωπος στο λεωφορείο και έχει απόλυτη εμπιστοσύνη ότι ο οδηγός έχει δίπλωμα. Καλεί το γιατρό και είναι βέβαιος ότι ο γιατρός έχει τις απαραίτητες γνώσεις για να τον κάνει καλά. Πιστεύει ακράδαντα ότι ο μέγας Αλέξανδρος και όλα τα άλλα πρόσωπα της ιστορίας ζήσανε, παρόλο ότι ο ίδιος ποτέ δεν τα είδε. Πιστεύει όμως στην μαρτυρία αυτών που έζησαν τότε και γράψανε την ιστορία. Παρόλο όμως που ο άνθρωπος πιστεύει πολλές φορές και ανυπόστατα πράγματα, το Θεό δεν τον πιστεύει.

Υπάρχουν όμως ενδείξεις ότι υπάρχει Θεός; Όπως δεν μπορούμε τον ήλιο για πολλή ώρα να τον δούμε κατάματα, ακόμη όμως και ένας άνθρωπος τυφλός είναι βέβαιος για την ύπαρξή του από τη ζέση και το φως του, από τις ενέργειες του σε εμάς, έτσι και το Θεό μπορεί να μην τον βλέπουμε. Είμαστε σίγουροι όμως ότι υπάρχει από τις ενέργειές του στον κόσμο. Δεν μπορεί ένας τόσο όμορφος και αρμονικός κόσμος να έγινε τυχαία!

Κάποτε κάποιος Ευρωπαίος μαζί με ένα караβάνι ταξίδευε στην έρημο. Ξαφνικά βλέπει τον οδηγό από το караβάνι να κατεβαίνει από την καμήλα του. Να απλώνει το καλάκι του και να κάνει προσευχή στο Θεό: Μα καλά, τον ρωτά ο Ευρωπαίος, τον Θεό σου τον έχεις δει; Όχι! Απαντά εκείνος. Ότι δεν βλέπεις δεν υπάρχει. Μην προσεύχεσαι λοιπόν. Κανείς Θεός δεν σε ακούει! Ο φτωχός δεν απάντησε. Το βράδυ κατασκήνωσαν κάπου και άναψαν μεγάλες φωτιές για να μην πλησιάσουν τα θηρία και τους φάνε. Το πρωί ο οδηγός του караβανιού βλέπει τριγύρω από τις σκηνές τις πατημασιές από ένα λιοντάρι. Τι σου λένε αυτές οι πατημασιές; ρωτά τον Ευρωπαίο. Κάποιο λιοντάρι τριγυρνούσε το βράδυ! Εαν από αυτά τα ίχνη καταλαβαίνεις ότι κάποιο ζώο πέρασε από κοντά μας, ολόκληρη η φύση, ο κόσμος, το σύμπαν, δεν μπορεί να σου αναγγείλει το πέρασμα του Θεού; Μπορεί κάποια πολυκατοικία μόνη της να ξεφυτρώσει; Μπορεί ένα ολόκληρο σύμπαν έτσι τυχαία και συμπτωματικά να δημιουργήθηκε;

Όλη η δημιουργία κηρύττει τον δημιουργό της! Όποιος δεν είναι προκατηλλειμένος μπορεί τουλάχιστον από την αρμονία του σώματός του να καταλάβει τη σοφία του δημιουργού του. Οι περισσότεροι άνθρωποι κάνουν όμως το λάθος που έκανε κι ο ιερός Αυγουστίνος.

Ο άγιος Αυγουστίνος περπατούσε στην παραλία και προσπαθούσε να καταλάβει πώς είναι ο Θεός. Ξαφνικά βλέπει ένα παιδάκι να παίζει στην αμμουδιά της παραλίας. Είχε ανοίξει μια μικρή λακκούβα και προσπαθούσε με ένα μικρό ποτηράκι να αδειάσει όλη την θάλασσα μέσα σ' αυτόν.

-Τι κάνεις εκεί; το ρωτά ο Αυγουστίνος

-Αδειάζω την θάλασσα! του απαντά εκείνο. Σε λίγη ώρα θα την έχω αδειάσει μέσα στο λάκκο!

-Αυτό δεν γίνεται του απαντά χαμογελώντας ο Αυγουστίνος. Πώς είναι δυνατόν η απέραντη θάλασσα να χωρέσει μέσα στην μικρή αυτή λακκουβίτσα!

-Εγώ δεν μπορώ στη λακούβα αυτή να αδειάσω την θάλασσα! Εσύ όμως πώς προσπαθείς στο μικρό σου μυαλούδακι να χωρέσεις τον ωκεανό τον απέραντο των μυστηρίων του Θεού;

Μόλις είπε αυτά τα λόγια το παιδάκι εξαφανίστηκε!... Ήταν άγγελος του Θεού!

Γιατί όμως ο άνθρωπος αφού όλη η φύση κηρύττει και δοξολογεί το Θεό, δεν θέλει να πιστέψει στην ύπαρξή του; Όπως έλεγε πάλι ο άγ. Αυγουστίνος οι περισσότεροι άνθρωποι δεν αρνούνται το Θεό μόλις αρχίσουν να σκέπτονται και να ερευνούν αλλά την περίοδο που αρχίζουν να αμαρτάνουν. Το μυαλό είναι ο δικηγόρος της καρδιάς μας. Τα λάθη αλλά και τις ενοχές της καρδιάς μας αναλαμβάνει να τα δικαιολογήσει το μυαλό, που αρνείται το Θεό!

Πολλοί αρνούνται όμως να πιστέψουν επειδή βλέπουν ότι εμείς που πιστεύουμε, δεν είμαστε συνεπείς. Η πίστη μας πρέπει να συνοδεύεται από έργα. Πίστη απλή, ότι υπάρχει ο Θεός, έχει κι ο διάβολος. Πρέπει συνεπώς να αποδεικνύουμε στην πράξη ότι όντως εμπιστευόμαστε τον εαυτό μας όχι στα λεφτά μας όχι στους ανθρώπους, αλλά στον ίδιο τον Θεό. Μια βάρκα για κυλήσει μέσα στο πέλαγος χρειάζεται δύο κουπιά, αλλιώς περιστρέφεται γύρω από τον εαυτό της. Και η ζωή μας χρειάζεται δύο κουπιά για να πάει μπροστά και να φτάσει στο λιμάνι της βασιλείας του Θεού. Το ένα κουπί είναι η εμπιστοσύνη στο Θεό και το άλλο κουπί τα έργα αγάπης που μας κάνουν να μοιάζουμε το Θεό!

Ερωτήσεις

- 1) Τι σημαίνει η λέξη 'πιστεύω';
- 2) Πιστεύουν οι άθεοι και πού;

- 3)Μπορούμε με το μυαλούδάκι μας να καταλάβουμε;**
- 4)Υπάρχουν ενδείξεις ότι υπάρχει ο Θεός;**
- 5)Με τί πρέπει να συνοδεύεται η πίστη μας για να είναι αληθινή;**

ii.Ο ΘΕΟΣ: Πατέρας παντοκράτορας

Ο Θεός που πιστεύουμε δεν είναι μια απλή ανώτερη δύναμη αλλά είναι Πατέρας και μάλιστα Πατέρας παντοκράτορας. Οι περισσότεροι άνθρωποι φαντάζονταν το Θεό ως βασιλιά· κάτι σαν τον Δία, μοχθηρό και σκληρό. Σαν κάποιον που φθονούσε την ευτυχία και την πρόοδο του ανθρώπου. Ο Χριστός μας αποκάλυψε ότι ο Θεός είναι καταρχήν Πατέρας. Χαρακτηριστικό του Θεού δεν είναι η δύναμη ούτε η εξουσία. Χαρακτηριστικό του Θεού είναι η πατρική αγάπη!

Κάποιος καράβι κάποτε στη μέση του πελάγους ήταν έτοιμο από τον πολύ αέρα να βουλιάξει. Οι ναύτες έτρεχαν από δω και από κεί, προσπαθώντας να σώσουν την ζωή τους. Ένα παιδάκι όμως έπαιζε αμέριμνο σε κάποια γωνιά.. Μα καλά, το ρωτούν οι ναύτες, δεν τρέμεις που πάμε όλοι να πεθάνουμε μέσα στην αγριεμένη θάλασσα; Πώς να φοβηθώ λέει το παιδάκι αφού καπετάνιος στο καράβι είναι ο μπαμπάς μου;

Όσοι έχουν για καπετάνιο στην ζωή τους το Χριστό δεν φοβούνται και δεν τρέμουν. Βεβαίως για να έχει κανείς μπαμπά το Θεό δεν αρκεί να έχει βαπτισθεί αλλά και να προσπαθεί στην ζωή του να μοιάσει στο Θεό. Όλα εμείς τα παιδιά σε κάτι μοιάζουμε στον πατέρα μας. Άλλος έχει το ίδιο πρόσωπο, άλλος τα ίδια μάτια. Ο Θεός δεν έχει βέβαια σώμα για να του μοιάσουμε. Έχει όμως άλλα χαρακτηριστικά. Έχει αγάπη, αφού ανατέλλει τον ήλιο του σε όλο τον κόσμο τον όχι μόνο στους καλούς αλλά και σε αυτούς που ακόμα τον κακολογούν. Όλους τους συγχωρεί και περιμένει με υπομονή πότε θα αλλάξουν μυαλό και μετανοήσουν. Εάν του μοιάσουμε λίγο στην αγάπη τότε είμαστε πραγματικά παιδιά και ο Θεός πραγματικός Πατέρας μας.

Ο Θεός λέγεται Πατέρας κατεξοχήν γιατί πριν από τους αιώνες, πριν από τον κόσμο, γέννησε τον Υιό του τον μονογενή, τον μονάκριβο γιό του, τον μοναχογιό του, άπως λέει πολύ ωραία κάποιος. 'Όταν κάποιος από τους ανθρώπους πεί 'αγαπώ', αμέσως τον ρωτάμε ποιόν αγαπάς; Ποιόν θα αγαπούσε προαιώνια λοιπόν ο Θεός Πατέρας εάν δεν είχε τον Γιό του; Εμείς μπορεί να φωνάζουμε το Θεό Πατέρα και να του μιλάμε στον ενικό στο 'Πάτερ ημών', ακριβώς διότι ο Θεός μας αγάπησε τόσο ώστε θυσίασε τον πραγματικό Γιό του πάνω στο Σταυρό. Εμείς κάθε Κυριακή πίνουμε το Αίμα Του και τρώμε το Σώμα Του. Έτσι έχουμε το ίδιο αίμα με τον Χριστό και μπορούμε κι εμείς να λεγόμαστε παιδιά του Θεού. Ο Χριστός είναι ο φυσικός γιός του Θεού κι εμείς τα υιοθετημένα παιδιά Του.

Ο Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός λέει: Για να λέγουμε το Θεό πατέρα πρέπει να έχουμε δύο αγάπες: την αγάπη στο Θεό και την αγάπη στα αδέρφια μας. Καθώς ένα κελιδόνι χρειάζεται δύο φτερούγες για να πετάξει στον αέρα έτσι κι εμείς χρειαζόμαστε τις δύο αυτές αγάπες για να πετάξουμε στον ουρανό.

Και πρώτος έχομεν χρέος να αγαπώμεν τον Θεόν γιατί μας εκάρισε τόση γη μεγάλη, τόσες χιλιάδες φυτά, βρύσες, ποταμούς, θάλασσες, αέρα, ημέρα, νύκτα και τόσα άλλα.. Μήπως μας τα χρωστούσε; Τίποτε! Όλα χάρισμα ....Αν και αμαρτάνουμε χιλιάδες φορές, μας σπλαχνίζεται σαν πατέρας και δεν μας θανατώνει, να μας βάλει στην κόλαση αλλά περιμένει την μετάνοιά μας με ανοικτές τις αγκαλιές ..... Εάν κάποιος σε φωνάζει στο σπίτι του και σε φιλέπει ένα ποτήρι νερό πάντοτε σε όλη σου την ζωή θα τον τιμάς. Τον Θεό δεν πρέπει να τιμάς και να ντρέπεσαι που σου χάρισε τόσα καλά και σταυρώθηκε για την αγάπη σου;

Κάποτε ένα παιδάκι πετούσε τον χαρταυτό του. Ο ουρανός ήταν λαμπρός. Μόνον κάπου-κάπου υπήρχαν μερικά σύννεφα. Ο χαρταετός πήγαινε ολοένα και πιο ψηλά μέχρις ότου κρύφτηκε πίσω από τα σύννεφα. Την στιγμή εκείνη κάποιος περαστικός σταμάτησε κοντά στο παιδί και το ρωτά:

- Τι κάνεις εδώ μικρέ μου;**
- Πετώ τον χαρταυτό μου!**
- Κι όμως δεν τον βλέπεις! Πως είσαι βέβαιος ότι πετά;**
- Τον αντιλαμβάνομαι από το τράβηγμα που κάνει στο χέρι μου το σκοινί, απαντά το μικρό!**

Το Θεό δεν τον βλέπουμε. Τον καταλαβαίνουμε όμως από την αγάπη του σε εμάς. Χωρίς το σκοινί της πίστης όλα τα άλλα δώρα στη ζωή είναι μπαλλόνια πολύχρωμα που χάνονται στον αέρα. Το ότι ο Θεός είναι ο Πατέρας μας το καταλαβαίνουμε καθημερινά από το πόσο μας φροντίζει.

Ακόμα και οι δοκιμασίες που μας συναντούν, στη ζωή είναι δείγμα του ότι ο Θεός Πατέρας μας είναι. Κάθε πατέρας μόνον τα παιδιά του χτυπάει λέει η Αγία Γραφή. Δεν αγγίζει τα ξένα παιδιά. Κι όταν ο πατέρας μας χτυπάει δεν το κάνει γιατί μας μισεί, αλλά γιατί έτσι μας κάνει καλύτερους. Μας προετοιμάζει να μην πονέσουμε πιο πολύ στην ζωή μας. Κι ο Θεός επιτρέπει μερικές φορές να στενοχωριόμαστε για να γίνουμε καλύτεροι αλλά και για να μην τυρρανιόμαστε αιώνια στην άλλη ζωή!

Ο διάβολος προσπαθεί συνέχεια να μας πείσει, όπως έπεισε και την Εύα ότι ο Θεός δεν είναι Πατέρας αλλά βασιλιάς που μας φθονεί και μας

τιμωρεί. Εμείς μπορούμε πάντα να θυμόμαστε την ιστορία του ασώτου παιδιού. Το παιδί, ο κάθε άνθρωπος ξενιτεύεται απομακρύνεται απο τον πατέρα του και το σπίτι του, τον παράδεισο, σε χώρα μακρινή. Εκεί που φανταζόταν ότι υπάρχει η ελευθερία κι η καλοπέραση, εκεί ακριβώς καταντάει τελικά να γίνει ο χειρότερος δούλος, να βόσκει χοίρους. Βρίσκει όμως την δύναμη να πάρει το δρόμο της επιστροφής. Ο Θεός βλέποντας το παιδί του να έρχεται, τρέχει και πέφτει ο ίδιος στην αγκαλιά του παιδιού του. Ντύνει το παιδί Του με την καλύτερη φορεσιά και σφάζει το καλύτερο μοσχάρι για να γιορτάσει την επιστροφή του. Ο Θεός έντυσε τον άνθρωπο με τη λευκή στολή του βαπτίσματος και θυσίασε το Γιό του τον Ιησού Χριστό παραδίνοντάς μας το μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας. Έστω λοιπόν κι αν πέσουμε στη ζωή μας, ας ξέρουμε ότι η αγκαλιά του Πατέρα μας του Θεού και της μητέρας μας της Εκκλησίας είναι πάντα ανοικτή!

Ερωτήσεις

- 1) Πώς μπορούμε να μοιάσουμε στον Πατέρα μας τον Θεό;
- 2) Γιατί ο Θεός λέγεται προπάντων Πατέρας;
- 3) Γιατί ο Θεός-Πατέρας μας δοκιμάζει;
- 4) Τι προσπαθεί να κάνει ο διάβολος και τι πρέπει να κάνουμε εμείς;

iii. Ποιητής ουρανού και γής, ορατών τε πάντων και αοράτων

α. Η Δημιουργία του κόσμου

Μόλις ήρθε ο πρώτος αστροναύτης απο την σελήνη που πέταξε του έγινε ένα επίσημο τραπέζι. Σ' αυτό ήταν καλεσμένος κι ο Πατριάρχης της Ρωσίας: Ο αστροναύτης περήφανος για το κατόρθωμά του πλησίασε τον παπούλη και του λέει: Τόσες μέρες ταξίδευα στο διάστημα και τον Θεό δεν τον είδα! Πού είναι ο Θεός που μας λέτε; Παιδί μου, του λέει ο πατριάρχης. Δεν μπόρεσες να δείς το Θεό εδώ στη γη τόσα χρόνια και με τόση άνεση. Πώς θα ήταν δυνατόν να τον δείς σε τόσες λίγες μέρες εκεί πάνω στον ουρανό;

Δεν χρειάζεται να ψάχνουμε στον ουρανό για να ανακαλύψουμε το Θεό. Ολόκληρη η φύση με την σοφία της μας μιλάει για το Θεό. Στη Βίβλο διαβάζουμε ότι την πρώτη μέρα ο Θεός πρόσταξε και έγινε φώς. Την δεύτερη μέρα ο ουρανός, η γη, τα νερά, ο αέρας. Την τρίτη έγιναν τα χόρτα και τα φυτά. Την τετάρτη ο ήλιος, η σελήνη, τα αστέρια. Την πέμπτη η θάλασσα, τα ψάρια, τα πουλιά. Την έκτη τα ζώα και ο άνθρωπος. Την εβδόμη ο Θεός ξεκουράστηκε. Και μας δίδαξε και εμάς την Κυριακή να μην δουλεύουμε αλλά να την αφιερώσουμε στο Θεό και τον πονεμένο συνάνθρωπό μας.

Βεβαίως την Βίβλο δεν την ενδιαφέρει να πεί πως ακριβώς έγινε ο ωραίος κόσμος. Η Αγία Γραφή μας λέει με απλά λόγια, ποιός καί γιατί έκανε τη φύση, αυτό τον κόσμο, αυτό το κόσμημα, αυτό το στολίδι.. Σήμερα οι περισσότεροι επιστήμονες υποστηρίζουν ότι ο κόσμος έγινε με ένα μεγάλο Μπάμ, μια μεγάλη έκρηξη. Αυτό που ενδιαφέρει την Αγία Γραφή δεν είναι πως έγιναν οι ουρανοί αλλά πως θα φτάσουμε στους ουρανούς!

Ο κόσμος έγινε επειδή ο Θεός το θέλησε, επειδή ο σοφός Δημιουργός ήθελε το πλάσμα του, ο άνθρωπος να βρίσκεται μέσα σε ένα παράδεισο αλλά και παράλληλα ο άνθρωπος να έχει ένα μεγάλο δάσκαλο. Τα πουλιά μας διδάσκουν να υμνούμε τον Θεό, τα άστρα με την τάξη και την αρμονία τους να υπακούουμε το Θεό, η γη με τη βλάστηση και την καρποφορία την υπομονή και την αγάπη.

Ο Θεός δεν έφτιαξε τον κόσμο και τον εγκατέλειψε στη τύχη του. Ο Θεός δεν είναι αρχιτέκτονας αλλά Πατέρας. Μπορεί μια μάνα να λησμονήσει το παιδί της; Έτσι, λέει κι ο προφήτης Ησαΐας δεν μπορεί να εγκαταλείψει το παιδί του τον άνθρωπο! Μέχρι σήμερα η φύση δεν κυβερνάται απο άτεγκτους νόμους αλλά απο την πρόνοια του Θεού! Γιατί όμως πολλές φορές η φύση με τους σεισμούς, τους ανέμους επαναστατεί

ενάντια στον άνθρωπο; Αυτό συμβαίνει γιατί ο άνθρωπος αντί να προστατεύει τη φύση όπως τον διέταξε ο Θεός, την εκμεταλλεύεται βάνουσα. Κάποτε κάποιοι αξιωματικοί επισκέφτηκαν τον μεγάλο ζωγράφο, τον Πικάσο, που είχε ζωγραφίσει τη σκηνή απο ένα άγριο πόλεμο. Μόλις είδαν τον πίνακα, τον ρώτησαν με απορία τί ήταν αυτό που έκανε. Και ο Πικάσο τους απάντησε: 'Δεν το έκανα αυτό εγώ. Εσείς το κάνατε!'. Ο Θεός επιτρέπει πολλές φορές τη φύση να μας τιμωρεί ακριβώς για να συνερχόμαστε απο το μεθύσι της αμαρτίας και να διορθωνόμαστε!

Ο Θεός δεν κατασκεύασε μόνον αυτά που βλέπουμε, τα ορατά αλλά και αυτά που δεν βλέπουμε, τα αόρατα. Κι αυτά που δεν βλέπουμε είναι οι άγγελοι, οι οποίοι είναι ασώματοι. Οι άγιοι μας λένε ότι ο Θεός απο αγάπη έκανε εννιά στρατεύματα αγγέλων. Μόλις δημιουργήθηκε ο κόσμος οι άγγελοι δοξολόγησαν τον Θεό και μέχρι σήμερα αινούν τον δημιουργό τους αλλά και προστατεύουν τους ανθρώπους.

Ένα απο αυτά τα στρατεύματα έπεσε στην περηφάνια. Ήθελε να ανέβει αυτό στο θρόνο του Θεού. Και απο άγγελος φωτεινός έγινε διάβολος σκοτεινός και καίεται πάντα στην κόλαση. Τα άλλα οκτώ τάγματα ταπεινώθηκαν και προσκύνησαν την Αγία Τριάδα. Μέχρι σήμερα ταπεινά υπηρετούν το Θεό αλλά και εμάς τους ανθρώπους. Στην Παναγιά ο αρχάγγελος Γαβριήλ είπε το ευχάριστο νέο ότι θα γεννήσει τον λυτρωτή. Μόλις μπαίνουμε στο ιερό της Εκκλησίας αντικρύζουμε τον αρχάγγελο Μιχαήλ. Τους αγγέλους και ιδιαίτερα τους αρχαγγέλους Γαβριήλ και Μιχαήλ τους τιμά η Εκκλησία μας στις 8 Νοεμβρίου.

Ο άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός λέει: 'Πρέπει και μείς αδέρφια μου να σκεπτόμαστε τι έκανε η περηφάνια. Γκρέμισε τον άγγελο απο την δόξα και τον παράδεισο στην κόλαση!...Όχι μόνον ο Θεός μισεί τον εγωιστή αλλά κι εμείς. Όταν δούμε κάποιον ταπεινό, τον βλέπουμε σαν άγγελο. Μας φαίνεται να ανοίξουμε την καρδιά μας να τον βάλουμε μέσα!...' Ο διάβολος πολεμάει και φθονεί τον άνθρωπο. Μισεί τον άνθρωπο γιατί ο άνθρωπος έχει την δυνατότητα εαν αγωνιστεί να ενωθεί με το Θεό.

Όπως λέει πολύ ωραία ο λαός ο διάβολος για να κάνει τον άνθρωπο να αμαρτήσει κρατά ένα πηρούνι και με το πηρούνι τσιγκλάει τον άνθρωπο: 'άιντε! τί κάθουσαι; Πότε θα χαρείς τη ζωή σου; Γιατί τα έδωσε ο Θεός τα αγαθά του στον κόσμο; Γιατί σε έκανε άνδρα; Γιατί σε έκανε όμορφο κορίτσι; Γιατί; Και εκείνος φουντώνει τις επιθυμίες και τα πάθη. Αλλά μετά αρχίζει η ντροπή του κόσμου. Και τότε ο διάβολος παρουσιάζει ένα σεντόνι, το δεύτερο όπλο. Το κρατάει και λέει: Εγώ σε κρύβω! Δεν θα σε δει κανείς. Μην φοβάσαι! Και πραγματικά ο άνθρωπος τρέχει σε χώρα μακριά, κρύβεται σε γωνίες και καταγώγια. Δεν μπορεί η αμαρτία να γίνει μπροστά σε πρόσωπο γνωστό, σε πρόσωπο σεβαστό. Αλλά τότε ο διάβολος παρουσιάζει το τρίτο όπλο του! Το τύμπανο! Και αρχίζει και

κτυπάει: τόπ, τίπ, τούπ...έτσι ώστε να μην υπάρχει κανείς που να μην το μάθει και ο άνθρωπος να το ρίξει στη τελική ξεσιπωσιά και αναίδεια.. Η λίγη ηδονή που προσφέρει στην αρχή η αμαρτία, φέρνει μετά αμέτρητη οδύνη, ενώ η λίγη οδύνη και κόπος που απαιτεί η αρετή φέρνει κατόπιν ασύλληπτη ευχαρίστηση και ουράνια γλυκύτητα.

Μετά όμως την σταύρωση και την ανάσταση του Χριστού ο διάβολος έχασε την δυναμή του. Το διάβολο ο Θεός τέσσερα άρματα μας χάρισε για να τον πολεμάμε. Την εξομολόγηση, τη νηστεία και την προσευχή! Όσο ο άνθρωπος εξομολογείται και κοινωνεί, νηστεύει και προσεύχεται, τόσο καίγεται και φεύγει ο διάβολος. Δεν φοβόμαστε λοιπόν τον διάβολο γιατί τον συνέτριψε ο Χριστός.

Ερωτήσεις

1) Γιατί πολλές φορές η φύση με τους σεισμούς, τους ανέμους επαναστατεί ενάντια στον άνθρωπο; 2)Τί λέει ο πατρο-Κοσμάς για τον εγωιστή; 3) Πως προσπαθεί ο διάβολος να μας ρίξει στην αμαρτία; 4) Τί καίει τον διάβολο;

β.Η Δημιουργία και η παρακοή του ανθρώπου

Το τελειότερο από τα δημιουργήματά του Θεού είναι ο άνθρωπος. Πρώτα ο Θεός έκανε τον κόσμο και μετά τον άνθρωπο. Πρώτα κατασκεύασε τα ανάκτορα και έβαλε μέσα σε αυτά τον Βασιλιά. Ενώ τον κόσμο ο Θεός τον έκανε με μόνο τον λόγο του, τον άνθρωπο τον κατασκεύασε από λάσπη και πηλό με 'τα ίδια του τα χέρια'. Μετά φύσηξε σε αυτόν Πνεύμα ζωής. Δεν εννοεί βέβαια η Αγ.Γραφή ότι ο Θεός έχει στόμα και χέρια. Θέλει με απλά λόγια να μας πεί ότι η ζωή του ανθρώπου είναι τόσο εύθραυστη (zerbrechlich) όσο ένα πήλινο δοχείο. Γι' αυτό άλλωστε και το όνομα του πρώτου ανθρώπου ήταν Αδάμ, που σημαίνει χώμα, σκόνη. Ότι αιώνιο και τέλειο έχει μέσα του ο άνθρωπος το οφείλει στην πνοή του Θεού, στο Άγιο Πνεύμα.

Επίσης όταν λέει η Αγία Γραφή ότι η γυναίκα πλάστηκε από την πλευρά του άνδρα, πάλι ομιλεί με εικόνες. Η Εύα που το όνομά της σημαίνει Ζωή, δεν πλάστηκε ούτε από τα πόδια, ούτε από την κεφαλή του Αδάμ αλλά από το μέσον, προκειμένου να δείξει ο Θεός ότι η γυναίκα είναι ακριβώς ίση με τον άνδρα. Η πλευρά είναι κοντά στην καρδιά μας και η γυναίκα είναι η καρδιά του άνδρα.

Ο άνθρωπος είναι πλασμένος σύμφωνα με την εικόνα του Θεού. Ο άνθρωπος είναι μια φωτογραφία του Χριστού. Έχει νού. Είναι ελεύθερος ακόμα και να αρνηθεί και τον ίδιο του τον Πατέρα. Μπορεί να αγαπήσει τον συνάνθρωπό του και το Θεό Του. Από ένα φιλμ μπορούμε να τυπώσουμε πολλές φωτογραφίες. Το φιλμ αυτό είναι ο Χριστός κι οι άνθρωποι είναι εικόνες, οι φωτογραφίες του Ιησού Χριστού. Οι πρόγονοί μας φτιάχνανε τα πέτρινα αγάλματα των Θεών σύμφωνα με τις δικές τους τις εικόνες και τις παραστάσεις. Φαντάζονταν το Δία, τον Ποσειδώνα, την Αθήνα να είναι σαν και αυτούς. Η Βίβλος μας λέει ότι εικόνα του Θεού είναι ο ίδιος ο ζωντανός άνθρωπος, ο οποίος σκοπό στη ζωή του έχει να γίνει όμοιος με τον Θεό. Εάν ο άνθρωπος αποκτήσει την αγάπη, την ταπείνωση, την απλότητα του Ιησού Χριστού τότε μόνον είναι ολοκληρωμένος και ευτυχισμένος.

Τον άνθρωπο ο Θεός τον έβαλε σε ένα ωραίο κήπο σε ένα πανέμορφο περιβόλι, τον Παράδεισο, για να εργάζεται και να το φυλάττει. Σε αυτόν τον κήπο υπήρχαν τριών λογιών δέντρα. Δέντρα για να ζήσει απλώς ο άνθρωπος. Δέντρα για να ζήσει με ευτυχία ο άνθρωπος και δέντρα για να ζήσει αιώνια ο άνθρωπος. Από όλα τα δέντρα μπορούσε ο άνθρωπος να φάει. Μόνο από ένα δέντρο ο Θεός απαγόρευσε του Αδάμ να φάει. Γιατί άραγε; Μήπως φοβόταν ο Θεός ότι όταν θα φάει ο Αδάμ από αυτό το δέντρο της γνώσης θα γίνει πανέξυπνος; Όπως ένα μήλο ωφελεί έναν άνθρωπο μεγάλο, ενώ ένα μωρό το βλάπτει, έτσι ήξερε

ο Θεός ότι ο άνθρωπος δεν είχε ακόμη την ωριμότητα να δοκιμάσει απο αυτό το δέντρο. Δεν θα τον ωφελούσε ο καρπός αυτού του δέντρου. Όπως κάθε πατέρας ξέρει περισσότερο απο το παιδί του έτσι κι ο μεγάλος Πατέρας γνωρίζει πολύ περισσότερο απο εμάς. Εμείς πρέπει να έχουμε εμπιστοσύνη στο Θεό-Πατέρα μας και να υπακούουμε στις εντολές του.

Ο διάβολος ύπουλα όπως το φίδι επιτέθηκε σε μία στιγμή που ήταν μόνη της στον κήπο και της παρουσίασε το Θεό σαν φθονερό βασιλιά που δεν θέλει το καλό μας Έπεισε την Εύα να δοκιμάσει απο τον απαγορευμένο καρπό. Πολλές φορές κατηγορούμε τον Αδάμ ή την Εύα που μας έφαγαν τον καρπό και μας κάνανε τόσο κακό.

Κάποτε κάποιος έσκαβε και συνέχεια έβριζε τον Αδάμ, που έκανε αυτό το τραγικό λάθος και το πληρώνει τώρα αυτός με τον ιδρώτα του. Περνούσε ένας βασιλιάς και τον άκουσε. Μην βρίζεις τον Αδάμ! του λέει. Απο αύριο έλα στον κήπο μου και να μην κάνεις τίποτε. Θα τρώς απο όλα τα καλά που έχει ο κήπος. Μόνον να μην πειράξεις ένα κουτάκι κλεισμένο πάνω στο τραπέζι. Πραγματικά χαρούμενος ο άνθρωπος πηγαίνει στον κήπο του βασιλιά. Οι μέρες περνούσαν ανέμελες στην αρχή. Όσο όμως ο καιρός περνούσε και δεν είχε με τίποτε να ασχοληθεί τόσο τον έτρωγε η περιέργεια. Όσο που δεν άντεξε και άνοιξε το κουτάκι. Μέσα διάβασε σε ένα χαρτάκι: 'Τώρα δεν φταίει ο Αδάμ για την ανυπακοή σου. Φταίει η δικιά σου η περιέργεια. Τράβα λοιπόν πάλι να δουλέψεις !'

Και μείς μολονότι γνωρίζουμε τι έπαθε ο Αδάμ απο την ανυπακοή του αλλά και ξέρουμε τι έπαθε ο νέος Αδάμ, ο Χριστός για την αγάπη μας παρόλα αυτά δεν ακούμε το θέλημα του Θεού. Δεν βγήκε όμως ο άνθρωπος απο τον Παράδεισο επειδή αμάρτησε! Εξορίστηκε απο τον Παράδεισο επειδή δεν μετάνιωσε. Ο Θεός έψαξε να βρεί τον άνθρωπο, που είχε κρυφτεί απο τη ντροπή του. Τον ρώτησε γιατί κρύφτηκε, όχι γιατί ο Θεός δεν ήξερε τι έκανε ο άνθρωπος αλλά για να βοηθήσει τον άνθρωπο να εξομολογηθεί την αμαρτία του. Κι ο άνθρωπος αντί να ομολογήσει την παρακοή του και να ζητήσει συγνώμην, έριξε τα βάρη στη γυναίκα του αλλά και στο Θεό. Μήπως κι εμείς όταν κάνουμε μια αμαρτία δεν μεταθέτουμε αλλού τις ευθύνες;

Δεν είναι τρομερό να πέσει κανείς στην ζωή του. Είναι όμως φοβερό να μένει πεσμένος. Όταν σκονιάφουμε στο δρόμο σηκωνόμαστε πάλι για να συνεχίσουμε το δρόμο μας. Πολλές φορές λερώνουμε τα χέρια μας. Πάντα όμως τρέχουμε να τα πλύνουμε! Γιατί να μην κάνουμε το ίδιο και όταν πέφτει ή όταν λερώνεται η καρδιά μας; Ο Δαβίδ, το μικρό αυτό παιδάκι που νίκησε τον Γολιάθ, μόλις μεγάλωσε έκανε δύο φοβερές αμαρτίες. Πήρε τη γυναίκα του καλύτερου στρατηγού του και

τον ίδιο τον σκότωσε. Επειδή όμως έκλαψε για την αμαρτία του και ζήτησε συγγνώμην, ο Θεός όχι μόνον τον συγχώρεσε, αλλά τον αξίωσε να γίνει και προπάππους του Ιησού Χριστού. Όλοι οι άγιοι δεν ήταν υπεράνθρωποι αλλά γνήσιοι άνθρωποι, που πάλεψαν με τον εαυτόν τους και νίκησαν!

Με την αμαρτία του ο Αδάμ έχασε τη συνεχή επικοινωνία που είχε με το Θεό στην καρδιά του. Η επικοινωνία με το Θεό σημαίνει ζωή και ευτυχία. Ο χωρισμός από το Θεό σημαίνει θάνατο και καταστροφή. Ακόμα και όμως τότε που ο Αδάμ αμάρτησε ο Θεός έδωσε στον άνθρωπο ελπίδα και κουράγιο. Του υποσχέθηκε ότι κάποια μέρα θα γεννηθεί από μία γυναίκα, Αυτός που θα συντρίψει το κεφάλι του διαβόλου. Ο Χριστός γεννήθηκε από την Παρθένο Μαρία και πάνω στο Σταυρό νίκησε το φίδι, τον διάβολο. Να γιατί το δέντρο των Χριστουγέννων έχει τις ρίζες του στον Παράδεισο.

Ερωτήσεις

- 1) Πώς δημιουργήθηκε ο άνθρωπος και ιδιαίτερα η γυναίκα και γιατί;**
- 2) Τί σημαίνει ότι ο άνθρωπος είναι εικόνα του Χριστού;**
- 3) Γιατί ο Θεός απαγόρευε να φάει ο άνθρωπος τον συγκεκριμένο καρπό;**
- 4) Τί πρέπει να κάνουμε όταν πέφτουμε στην ζωή μας;**

Ο ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ

Ό Χριστός είναι για μας τα πάντα!

Πονάς; Είναι ο Ιατρός!

Διψάς; Είναι η Πηγή!

Χρειάζεσαι βοήθεια; Είναι η Δύναμη!

Φοβάσαι το θάνατο; Είναι η ζωή!

Ποθείς τον ουρανό; Είναι η οδός!

Σε τρομάζει το σκοτάδι; Είναι το φώς!

Πεινάς για αλήθεια; Είναι Η Αλήθεια

Γεύσασθε και ίδετε ότι χριστός ο Κύριος!

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΟΣ

iv. Και εις ένα Κύριον, Ιησούν Χριστόν τον Υιόν του Θεού τον μονογενή τον εκ του Πατρός γεννηθέντα πρό πάντων των αιώνων.

Φώς εκ φωτός, Θεόν αληθινόν εκ Θεού αληθινού

γεννηθέντα ου ποιθέντα ομοούσιον τω Πατρί

δι ου τα πάντα εγένετο

Έλεγε κάποιος ότι μπορεί πιο εύκολα να πιστέψει ο άνθρωπος στο Θεό παρά στο Χριστό. Εάν κανείς ρωτήσει ακόμα κι αυτούς που είναι Χριστιανοί θα καταλάβει ότι δεν γνωρίζουν ακριβώς τι είναι ο Ιησούς Χριστός. Μέχρι σήμερα άλλοι νομίζουν ότι ο Χριστός είναι ο καλύτερος άνθρωπος. Άλλοι νομίζουν ότι ο Χριστός ήταν κάποιος που έκανε φοβερά θαύματα και άλλοι ότι ο Χριστός είναι κι αυτός ο ιδρυτής μιας θρησκείας όπως τόσοι και τόσοι άλλοι. Ακριβώς επειδή δεν ξέρουμε όλοι μας τι είναι ο Χριστός γι' αυτό και από τις 174 λέξεις του 'Πιστεύω' οι 109 μιλάνε για το Χριστό. Το Χριστό πολέμησαν τότε και πολεμούν μέχρι σήμερα όλοι οι αιρετικοί.

Ο Χριστός όμως δεν ήταν απλός άνθρωπος. Ήταν τέλειος Θεός. Ο Χριστός γεννήθηκε προτού δημιουργηθούν τα σύμπαντα. Προτού γίνει ο ήλιος, τα αστέρια, οι άγγελοι. Να γιατί στο Σύμβολο της Πίστεως έχει τρία ονόματα! Ως Θεός έχει το όνομα 'Κύριος'. Ο Θεός στην Παλαιά Διαθήκη έχει το όνομα 'Κύριος', γιατί ο Θεός είναι ο πραγματικός κύριος του κόσμου. Εμάς τους ανθρώπους μας φωνάζουν 'κυρίου' ή 'κυρίες'. Τις περισσότερες όμως φορές είμαστε δούλοι στα πάθη μας.

Ως άνθρωπος πήρε το όνομα 'Ιησούς' που σημαίνει 'Σωτήρας', 'Λυτρωτής'. Ως Θεός και άνθρωπος (Θεάνθρωπος) πήρε το όνομα 'Χριστός'. Όπως η φωτιά ενώνεται με το σίδηρο, έτσι ώστε ο σίδηρος να γίνει μαλακός και εύπλαστος, έτσι κι ο θεική φύση ενώθηκε με την ανθρώπινη, έτσι ώστε η καρδιά του ανθρώπου να γίνει πάλι μαλακή. Ως άνθρωπος ο Χριστός μπροστά από τον τάφο του Λαζάρου έκλαψε γιατί ο φίλος του πέθανε. Ως Θεός όμως τον ανέστησε. Ο Χριστός ως Θεός είχε Πατέρα ενώ ως άνθρωπος είχε μόνον μητέρα!

Το ότι ο Χριστός είναι ο γιός του Θεού ο μονάκριβος, αποκαλύφθηκε σε εμάς κατά τη βάπτισή του στον Ιορδάνη, όταν το Άγιο Πνεύμα σαν περιστέρα εμφανίστηκε και η φωνή του Πατέρα ακούστηκε ότι Αυτός είναι ο μονογενής Του γιός. Τότε για πρώτη φορά μας αποκαλύφθηκε το μυστήριο της Αγίας Τριάδος.

Γενικώς πώς ο Θεός είναι ένα πράγμα αλλά τρία πρόσωπα δεν μπορεί το μυαλούδάκι μας να το εννοήσει! Ας δούμε όμως την οικογένειά μας: Ο πατέρας μας, εμείς τα παιδιά του, η μητέρα μας είμαστε όλοι διαφορετικά πρόσωπα. Έχουμε διαφορετικά ονόματα. Είμαστε όμως ένα

πράγμα. Είμαστε όλοι άνθρωποι με μυαλό και καρδιά. Έχουμε την ίδια ουσία. (Ομοούσιος). Έτσι και ο Πατέρας, ο Γιός και το Άγιο Πνεύμα. Είναι τρία διαφορετικά πρόσωπα. Έχουν τρία διαφορετικά ονόματα. Είναι όμως ένα πράγμα, μια πραγματικότητα. Είναι Θεός. Θεός αληθινός είναι ο Πατέρας. Θεός αληθινός ο Γιός. Θεός αληθινός το Άγιο Πνεύμα !

Ο πατέρας εμάς τα παιδιά του μας γέννησε. Στο εργοστάσιο ίσως κατασκευάζει αυτοκίνητα. Στο εστιατόριο ίσως ετοιμάζει φαγητά. Εμείς τα παιδιά του, που μας γέννησε είμαστε κι εμείς άνθρωποι, ίδιοι με αυτόν. Αυτά όμως που φτιάχνει ο πατέρας μας στην δουλειά, είναι κάτι άλλο. Ο Πατέρας γέννησε τον Γιό του. Κι ο Γιός του είναι Θεός όπως κι ο Πατέρας Του. Εμάς τους ανθρώπους, τον κόσμο όλο ο Θεός δεν τον γέννησε. Τον κατασκεύασε. Τον εποίησε. Εμείς κι ο κόσμος δεν είμαστε Θεοί αλλά κάτι άλλο. Ο Χριστός γεννήθηκε από τον Πατέρα και είναι ο μονογενής, ο μονάκριβος ο μοναδικός Γιός Του ενώ ο κόσμος ποιήθηκε, κατασκευάσθηκε απο τον Θεό!

Στο Πιστεύω διαβάζουμε ότι ο Χριστός είναι κι αυτός φώς που βγαίνει απο το φώς του Θεού! Ας δούμε άλλο ένα παράδειγμα .Ο ήλιος ξέρουμε ότι ένας είναι. Ένας είναι κι ο Θεός. Κι όπως ο ήλιος φωτίζει την γή μας έτσι κι ο Θεός φωτίζει τις καρδιές μας. Παρόλο όμως που ο ήλιος ένας είναι, ταυτόχρονα είναι και τρία πράγματα. Έχει το δίσκο του, τις ακτίνες του που έρχονται ως τη γη μας και το φώς που φωτίζει και ζεσταίνει ολόκληρο τον κόσμο. Με τον δίσκο μοιάζει ο Θεός Πατέρας. Με τις ακτίνες ο Θεός-Γιός που ήρθε στην παγωμένη απο την αμαρτία γή μας. Φώς και ζωή είναι ο Θεός το Άγιο Πνεύμα που φωτίζει την καρδιά μας όταν βαπτιζόμαστε και εξομολογούμαστε. Όπως απο μία ρίζα βγαίνουν δύο βλαστάρια κι όλα αποτελούν μαζί ένα φυτό έτσι κι απο τον Πατέρα γεννάται ο Γιός και εκπορεύεται το Άγιο Πνεύμα, και όλα μαζί είναι Θεός.

Ο Άγιος Σπυρίδωνας, όταν σε μια σύνοδο δεν μπορούσαν να καταλάβουν πώς ο Θεός είναι ένα και τρία πρόσωπα μαζί, πήρε ένα τούβλο και φώναξε: Στο όνομα του Πατρός ...κι η φωτιά που έψησε το τούβλο έφυγε στον αέρα. Και του Υιού! Και το νερό της λάσπης χύθηκε στο πάτωμα! Και του Αγίου Πνεύματος. Και το χόμα της λάσπης σκορπίστηκε στο τραπέζι. Όλοι μείνανε με ανοικτό το στόμα. Βοσκός ήταν ο άγιος Σπυρίδωνας. Είχε καθαρή καρδιά και πολλή πίστη. Όποιος αγαπά κάτι, το καταλαβαίνει πολύ περισσότερο απο εκείνον που το αναλύει με το μυαλό!

Το μυστήριο της Αγίας Τριάδας δεν μπορεί το μικρό μας μυαλούδάκι να το καταλάβει. Πρέπει η καρδιά μας να καθαριστεί και τότε με το τηλεσκόπιο της πίστης να δούμε τα μυστήρια του ουρανού! Έυτυχισμένοι

είναι αυτοί που έχουν καθαρή καρδιά, γιατί αυτοί μπορούν να δούν το Θεό' είπε ο Ιησούς Χριστός. Εάν τα μάτια μας δεν μπορούν να δούν κατάματα τον ήλιο, γιατί θα τυφλωθούν, πώς θα μπορέσουν να ατενίσουν τον ήλιο του Θεού και να δούν ότι 'Φώς ο Πατέρας, Φώς ο Γιός, φώς το Άγιο Πνεύμα'; Όπως πιστεύουμε εους λίγους εκείνους που πήγαν στη σελήνη , έτσι πρέπει να πιστέψουμε και τα δισεκατομμύρια των αγίων που είδαν αυτά τα τρία φώτα! Οι άγιοι πραγματικά μέχρι σήμερα βλέπουν ότι αληθινά ο Θεός είναι ένα φώς άκτιστο και ταυτόχρονα τρία φώτα!

Ο Θεός μας δεν είναι ο Θεός των μορφωμένων αλλά ο Θεός του Αβραάμ, του Ισαάκ και του Ιακώβ, όλων αυτών που έχουν εμπιστοσύνη στο Θεό Πατέρα... Και η πίστη μας, η Ορθοδοξία μας δεν είναι κάποια φιλοσοφία ή ιδεολογία για λίγους αλλά η μέθοδος με την οποία μπορούμε να καθαρίσουμε την καρδιά μας και να δούμε πραγματικά το Φώς του Θεού μας!

Ερωτήσεις: 1) Τί είναι ο Χριστός και πώς ονομάζεται; 2) Πώς μπορούμε με το φωτό μας μιανούδακι να καταλάβουμε το μυστήριο της Αγίας Τριάδος; 3) Πώς ο άγιος Σπυρίδωνας απέδειξε ότι Θεός είναι και τα τρία πρόσωπα;

Η ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΜΑΣ

ν. Τον δι ημάς τους ανθρώπους και δια την ημετέραν σωτηρίαν κατελθόντα εκ των ουρανών και σαρκωθέντα εκ Πνεύματος Αγίου και Μαρίας και ενανθρωπήσαντα

Ο Διογένης πήρε στην αρχαία Αθήνα ένα φανάρι και μέσα στο καταμεσήμερο τριγυρνούσε στην αγορά της Αθήνας. Τι γυρεύεις με το φανάρι μέσα στο καταμεσήμερο; τον ρωτά γελώντας κάποιος. Άνθρωπο αληθινό, πραγματικό, ζητάω! του λέει ο Διογένης. Ο άνθρωπος φεύγοντας απο τον Παράδεισο έχασε το μονοπάτι που γυρνούσε πάλι σε αυτόν. Ξέχασε ποιός πραγματικά ήταν. Λίγο προτού έρθει ο Χριστός στη Ρώμη οι άνθρωποι πετούσαν σαν φαγητό τους δούλους στα ψάρια. Ο πραγματικά άνθρωπος ήρθε. Νά ο άνθρωπος! είπε ο Πιλάτος λίγο προτού σταυρώσει τον Χριστό !

Κάποτε ο Έκτορας, ο βασιλιάς της Τροίας, ντυμένος την ισχυρή πανοπλία του, έσκυψε να πάρει στα χέρια του το αγαπημένο του παιδάκι. Εκείνο μόλις αντίκρυσε τον Πατέρα του ντυμένο με τη γυαλιστερή αυτή φορεσιά φοβήθηκε και άρχισε να κλαίει δυνατά. Τότε ο πατέρας του κατάλαβε. Σηκώνει το χέρι του. Βγάζει απο το κεφάλι του την περικεφαλαία και το αγοράκι του τον εγνώρισε. Χαμογέλασε και θρονιάσθηκε στην πατρική αγκαλιά.

Έτσι κι ο Χριστός άφησε το θρόνο του Πατέρα του προκειμένου να σηκώσει εμάς τα παιδιά του ψηλά στον ουρανό. Ας σκεφτούμε τι θα συμβεί αν κάποτε ο ήλιος που τώρα είναι μακριά μας, μας φωτίζει και μας ζεσταίνει, αγκαλιάσει τη γη. Τι θα πάθει η γη; Αμέσως θα καεί κι η ζωή πάνω της θα εξαφανιστεί. Κι ο Θεός φωτιά είναι. Κι όμως αγκάλιασε την γη, αγκάλιασε τον άνθρωπο κι ο άνθρωπος όχι μόνον δεν κάνκε αλλά σώθηκε. Ο Θεός έγινε ταπεινός άνθρωπος προκειμένου ο ταπεινός άνθρωπος να γίνει Θεός.

Όπως πολύ ωραία κάποιος σημειώνει, όταν ο Θεός δημιούργησε το σύμπαν με τα αναρίθμητα άστρα αρκούσε ένας λόγος που είπε ενω καθόταν στο θρόνο του και τα πάντα έγιναν. Και όταν ο Θεός συντηρεί το σύμπαν, απο τους τεράστιους πλανήτες μέχρι τα μικρά χορταράκια του αγρού, πάλι κάθεται στο θρόνο του & με το βλέμμα του μόνον διοικεί τα πάντα. Όταν όμως ο Θεός θέλησε να σπάσει τον πάγο και την πέτρα της ανθρώπινης καρδιάς ο Θεός όχι μόνον εγκατέλειψε τον θρόνο του αλλά έγινε ταπεινός άνθρωπος σε ένα στάβλο και πόνεσε και πληγώθηκε για σταυρώθηκε για τη σωτηρία του μικρού ανθρώπου!

Πολλοί δεν μπορούν να καταλάβουν πώς ο Χριστός γεννήθηκε απο την Παρθένο Μαρία και το Άγιο Πνεύμα. Προσπαθούν όλα με το μυαλουδάκι

τους να τα εννοήσουν. Τι μπορούμε να απαντήσουμε; Ποιό είναι μεγαλύτερο θαύμα; Να γεννήσει η Παρθένος Μαρία ή να γίνει ο κόσμος απο το μηδέν; Πολλοί μας κατηγορούν επειδή προσκυνάμε την Παναγιά. Δεν την προσκυνάμε όμως σαν Θεό αλλά την τιμάμε γιατί με τον προσωπικό της αγώνα έφτασε σε τέτοιο ύψος αγιότητας που ξεπέρασε όχι μόνον τους ανθρώπους αλλά και τους αγγέλους.

Κάποτε ο άγιος Ιερώνυμος παρακαλούσε το Χριστό την παραμονή των Χριστουγέννων με τα εξής λόγια: Χριστέ μου οι άγγελοι σου πρόσφεραν το τραγούδι τους όταν εσύ γεννήθηκες. Οι τρεις σοφοί, οι μάγοι σου πρόσφεραν χρυσό, σμύρνα και λιβάνι. Η γη σου πρόσφερε τη σπηλιά και τη φάτνη. Εγώ τι δώρο να σου προσφέρω τώρα που γεννήθηκες; Και ο Χριστός μέσα απο ένα όραμα του απάντησε: Τις αμαρτίες σου θέλω Ιερώνυμε!

Δεν ζητά τίποτα δύσκολο απο εμάς ο Χριστός. Θέλει να καθαρίσουμε το σιάβλο της καρδιάς μας απο τις αμαρτίες! Να κάνουμε λίγο χώρο ώστε και σε μας να γεννηθεί και να σκορπίσει τη χαρά και τη ζεστασιά.

Ερωτήσεις

- 1) Τί έκανε ο Διογένης το καταμεσήμερο και γιατί;**
- 2)Γιατί έγινε ο Θεός άνθρωπος;**
- 3)Τί δώρο μπορούμε και μείς να προσφέρουμε στο νεογέννητο Χριστό;**

Η ΣΤΑΥΡΩΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΣΤΑΣΗ

vi. Σταυρωθέντα τε υπέρ ημών επι Ποντίου Πιλάτου και παθόντα και ταφέντα. Και αναστάντα τη Τρίτην ημέρα κατά τας Γραφάς

Ο Θεός έστειλε τον μονογενή του υιό στον κόσμο να εμπαιχθεί, να ραπισθεί, να μαστιγωθεί πάνω στο Σταυρό για την σωτηρία μας. Κάποτε ένας βασιλιάς δεν μπορούσε να καταλάβει & να συνειδητοποιήσει το μέγεθος της αγάπης του Θεού. Δεν μπορούσε να πιστέψει ότι πάνω στο Σταυρό πόνεσε, δίψασε & τελικά μαρτύρησε ο ίδιος ο Θεός. Τι έκανε ένας σοφός σύμβουλος του; Τη στιγμή που ο βασιλιάς έκανε την απογευματινή βόλτα του στον κήπο, ο σύμβουλος πέταξε μέσα στη λίμνη μια κούκλα που έμοιαζε καταπληκτικά με το μονάκριβο παιδί του. Ο βασιλιάς έντρομος έπεσε στο νερό για να σώσει το παιδί του.

Δύσκολα μπορεί ο άνθρωπος να καταλάβει το μυστήριο αυτό της αγάπης του Θεού. Ο Θεός κατέβηκε απο το ύψος του ουρανού. Έηρθε στη γη. Περπάτησε και έζησε σαν ταπεινός άνθρωπος. Ευεργέτησε τον άνθρωπο. Και κατεβαίνοντας και το τελευταίο σκαλί της ταπείνωσης δέχτηκε να κοροιδευτεί, να εμπυστεί, να σταυρωθεί απο το ίδιο του το πλάσμα! Ο διάβολος δεν μπορούσε να καταλάβει ότι κάτω απο το ταπεινό σχήμα του Ιησού βρισκόταν ολόκληρος ο Θεός. Όπως το ψάρι πιάνεται απο το δόλωμα έτσι κι ο διάβολος. Πιάστηκε στο αγκίστρι του Θεού και νικήθηκε. Θυσίες στον κόσμο έχουν γίνει πολλές. Έσωσαν λίγους όμως ανθρώπους απο κινδύνους. Η θυσία του Χριστού ένωσε τη γη με τον ουρανό. Τον άνθρωπο με το Θεό.

Ήταν η περίοδος του πολέμου. Κάποιοι ανατίναξαν μια μεγάλη γέφυρα με σκοπό να πέσει στη χαράδρα ένα τρένο. Ο κρότος της ανατίναξης ακούστηκε μέχρι το δάσος που ο φύλακας του δάσους έκοβε ξύλα. Τινάχτηκε τρομαγμένος. Σε λίγα λεπτά θα περνούσε το τρένο. Τι να κάνει; Καιρό δεν είχε να πάρει την κόκκινη σημαία του. Έπρεπε να προλάβει το κακό. Ο θόρυβος του τρένου ακουγόταν. Σκέφτηκε λίγο! Χωρίς δισταγμό βγάζει ένα μαχαιράκι. Κόβει την μεγάλη φλέβα του χεριού του. Το αίμα τινάσσεται. Βγάζει το μαντήλι του και το βάφει με το αίμα. Το δένει στο μπαστούνι του και το υψώνει. Ο οδηγός είδε την σημαία, έκοψε ταχύτητα και σταμάτησε το τρένο λίγα μέτρα πριν τη γκρεμισμένη γέφυρα. Έτρεξαν να ευχαριστήσουν το σωτήρα του. Τον βρήκαν λιπόθυμο με το ματωμένο μαντήλι δίπλα του. Ο ίδιος πέθανε λίγο αργότερα. Η αγάπη του όμως νίκησε!

Στη θυσία του Χριστού βρίσκεται όλο το μεγαλείο της αγάπης του Θεού για τον άνθρωπο. Ο άνθρωπος ήταν πεσμένος στο βαθύ λάκκο της αμαρτίας. Όλες οι θρησκείες πρόσφεραν στον άνθρωπο λίγο ξεροκόματο

για να μην πεθάνει και πολλά λόγια. Ο μόνος που έσκυψε και σήκωσε τον άνθρωπο απο τη χαράδρα της αμαρτίας είναι ο Χριστός. Όποιος θέλει να μιλήσει για το μεγαλείο του Κουμφούκιου ή του Μωάμεθ παραθέτει κάτι απο τα λόγια του. Όποιος θέλει να μιλήσει για το μεγαλείο του Χριστού δείχνει το Σταυρό του!

Όταν ο Μωάμεθ πέθανε, ο φίλος του ο Ομάρ, διέταξε να κοπεί το κεφάλι σε όποιον διαδώσει το θάνατο του! 'Θα αναστηθεί ο Μωάμεθ!' έλεγε και ξανάλεγε κανείς δεν ανήγγειλε λοιπόν το θανατό του. Μετά απο δυό όμως μέρες κανείς δεν μπορούσε να κρύψει το μοιραίο. Και στον μεγάλο αυτό άνδρα ο θάνατος είχε την τελευταία λέξη.

Με το Χριστό τα πράγματα ήταν τελείως διαφορετικά! Όλοι διακήρυξαν αμέσως ότι ο Χριστός είναι νεκρός. Φύλακες τοποθετήθηκαν στον τάφο του. Δύο μέρες όμως αργότερα ακόμα κι οι στρατιώτες που φύλαγαν το τάφο, διαπίστωναν ότι ο τάφος είναι αδειανός. Η Μαρία έλεγε με δάκρυα χαράς στα μάτια ότι: 'Οντως είδα τον αναστημένο Χριστό!' κι η φοβισμένη παρέα των μαθητών έβλεπε με τα ίδια της τα μάτια το αναστημένο σώμα του Κυρίου. Όπως έλεγε κάποιος πολύ ωραία όλοι οι τάφοι εκείνων που έκαναν θρησκείες είναι γεμάτοι απο κόκκαλα. Ο μόνος τάφος που είναι αδειανός και αναβλύζει ζωή είναι ο τάφος του Χριστού, ο τάφος απο τον οποίο κάθε Πάσχα βγαίνει το θείο φώς.

Για την Ορθοδοξία η γιορτή της Ανάστασης είναι η μεγαλύτερη γιορτή του χρόνου. Οι άνθρωποι καταδίκασαν τον Θεό σε θάνατο. Ο Θεός με την αναστασή Του τους καταδίκασε στην αθανασία. Ο Χριστός καταπατάει το θάνατο και λυτρώνει τους θανατωμένους. Θεραπεύει τον άρρωστο απο την αμαρτία άνθρωπο και εξαφανίζει την αρρώστια.

40 ημέρες έμεινε ο Ιησούς με τους μαθητές και τις μαθήτριές του, προκειμένου να πειστούν ότι το Σώμα Του δεν έμεινε στο τάφο αλλά αληθινά αναστήθηκε απαλλαγμένο όμως απο την αρρώστια και τη φθορά. Μετά απο 40 μέρες ο Ιησούς αναλήφθηκε στον ουρανό. Με την ανάστασή του ο Χριστός συνέτριψε τις πόρτες του άδη και του θανάτου. Με την ανάληψή Του άνοιξε τις πόρτες του ουρανού. Ύψωσε το Σώμα του ανθρώπου στο θρόνου του Πατέρα Του. Και μείς όλοι κάποτε θα αναστηθούμε για να τον ξαναδούμε να έρχεται απο τον ουρανό με δόξα για να κρίνει όλους μας. Δεν θα αναληφθούμε όμως όλοι μας κοντά του, ίσως γιατί κάποια λάθη και αμαρτίες μας θα μας κρατούν δεμένους στη γή. Τώρα είναι ευκαιρία να αναστηθούμε απο τη λάσπη της αμαρτίας έτσι ώστε τότε να αναληφθούμε στη δόξα του Θεού.

Ερωτήσεις

1)Γιατί στο Σταυρό φαίνεται το μεγαλείο του Θεού της πίστης μας;

- 2) Ποιά η διαφορά μεταξύ του θανάτου του Μωάμεθ και του Χριστού;
- 3) Γιατί αναλήφθηκε ο Χριστός;

ΤΟ ΑΓΙΟ ΠΝΕΥΜΑ ΚΑΙ Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ: Η ΠΗΓΗ ΤΗΣ ΧΑΡΑΣ

vii. Και εις το Πνεύμα το άγιον, το Κύριον, το ζωοποιόν το εκ του Πατρός εκπορευόμενον, το σύν Πατρί και Υιώ συμπροσκυνούμενον και συνδοξαζόμενον, το λαλήσαν δια των προφητών

Το Άγιο Πνεύμα στο οποίο είναι αφιερωμένο το 8ο άρθρο του Συμβόλου της Πίστεως μας αποτελεί το τρίτο Πρόσωπο της Αγίας Τριάδος. Ίσως επειδή το άγιο Πνεύμα είναι το τρίτο πρόσωπο της Αγίας Τριάδος, ίσως επειδή το όνομά του είναι συνώνυμο του ανέμου, πολλοί άνθρωποι νομίζουν ότι το Άγιο Πνεύμα δεν είναι κι αυτό Πρόσωπο, ότι δεν είναι Θεός όπως ο Γιός και ο Πατέρας. Μερικοί θεωρούν το Αγ.Πνεύμα σαν κάποια αόριστη δύναμη. Άλλοι θεωρούν το Άγιο Πνεύμα σαν κάποιο πνεύμα-άνεμο που έπνευσε στο σύμπαν κατά την δημιουργία. Άλλοι σαν την αγάπη μεταξύ Πατρός και Υιού!

Στο Σύμβολο όμως της πίστης μας το Άγιο Πνεύμα ονομάζεται Κύριος όπως κι ο Χριστός. Όταν ο Ανανίας είπε στον απόστολο Πετρο ψέματα, εκείνος του είπε: 'Γιατί είπες ψέματα στο Άγιο Πνεύμα;...Δεν είπες ψέματα σε ανθρώπους αλλά στον ίδιο τον Θεό!' Ενώ όμως ο Γιός γεννιέται απο τον Πατέρα, το Άγιο Πνεύμα εκπορεύεται. Αυτό είναι το προσωπικό του χαρακτηριστικό. Ο άγιος Αθανάσιος φέρνει ένα ωραίο παράδειγμα: Ο πατέρας είναι η πηγή, ο Υιός είναι ο ποταμός και το Άγιο Πνεύμα είναι το νερό που πίνεται. Η κάρη του αγίου Πνεύματος, σαν το πλούσιο και δροσερό νεράκι, είναι μέσα στην Εκκλησία κι όποιος θέλει πλησιάζει και πίνει αυτό το αθάνατο νερό.

Οι Φράγκοι, χωρίς να έχουν προσωπική σχέση με το Άγιο Πνεύμα, πρόσθεσαν αυθαίρετα στο Σύμβολο της Πίστεως μας ότι το Άγιο Πνεύμα εκπορεύεται και απο τον Γιό (filioque). Έτσι κάνανε το άγιο Πνεύμα κατώτερο απο τον Πατέρα και το Γιό. Το Άγιο Πνεύμα έφυγε απο τη ζωή της Εκκλησίας, και τη θέση του την πήρανε άνθρωποι.

Εμείς γνωρίζουμε ότι την Εκκλησία μας την κυβερνά το Άγιο Πνεύμα. Το Άγιο Πνεύμα είναι είναι το πρόσωπο εκείνο το οποίο μεταβάλλει το κρασί και το ψωμί σε Σώμα και Αίμα του ίδιου του Χριστού. Αυτό είναι το πρόσωπο που κάνει το νερό της κολυμβήθρας, λουτρό που αναγεννά τον άνθρωπο. Ο ιερέας ή ο επίσκοπος, που κάνουν τα μυστήρια, δεν είναι αντιπρόσωποι ούτε πρεσβευτές του Χριστού στη γη, απλούστατα γιατί ο Χριστός δεν είναι κάπου μακριά. Ο ιερέας δανείζει τα χέρια του και το Σώμα Του προκειμένου ο ίδιος ο Χριστός, που είναι ανάμεσά μας, να τελέσει το Βάπτισμα και τη Θεία Ευχαριστία. Ο Χριστός και το Άγιο Πνεύμα είναι αυτά που κάνουν τα μυστήρια αλλά και διοικούν την Εκκλησία.

Το Αγ.Πνεύμα είναι πρόσωπο, είναι Θεός, είναι Κύριος ίσος με τον Πατέρα και τον Υιό. Όπως η γλώσσα ζεσταίνει και θερμαίνει τα αυγά της έτσι κι Αυτό πνέοντας δημιούργησε τον τόσο αρμονικό και όμορφο κόσμο. Είναι αυτό που έναν βοσκό, το Δαβίδ μεταμόρφωσε σε εκλεκτό βασιλιά αλλά και σε γλυκύτερο ψαλμωδό! Είναι εκείνο το οποίο φώτισε τους προφήτες να δούν με τα μάτια της καρδιάς τους το Χριστό, αιώνες πριν Εκείνος έρθει στον κόσμο μας. Είναι αυτό το οποίο έκανε δώδεκα αμόρφωτους και δειλούς ψαράδες θαραλλέους κήρυκες του Ευαγγελίου.

Η αγάπη, η χαρά, η ειρήνη, που όλοι μας λαχταράμε δεν είναι πράγματα τα οποία μπορούμε να αγοράσουμε αλλά είναι δώρα, τα οποία μόνον το Άγιο Πνεύμα φέρνει στην καρδιά. Κάθε άνθρωπος που λαχταρά την αγάπη, την ειρήνη ουσιαστικά λαχταρά το Άγιο Πνεύμα.

Η εορτή της Πεντηκοστής αποτελεί την εορτή της Επιφοίτησης του Αγ.Πνεύματος στους δώδεκα μαθητές. Όπως οι Πράξεις των αποστόλων αναφέρουν, ξαφνικά ακούστηκε μια βοή, ένας κρότος και ένα κύμα αέρος τρομερό και πάνω από τα κεφάλια των αγραμμάτων ψαράδων εμφανίστηκαν γλώσσες πύρινες. Ο κρότος προκλήθηκε έτσι ώστε τα διάφορα έθνη που είχαν συγκεντρωθεί στην Αγία Πόλη να προσέξουν το τρομερό εκείνο γεγονός. Η φωτιά εμφανίστηκε γιατί όταν το Πνεύμα μπαίνει στην καρδιά φωτίζει αλλά και ταυτόχρονα καίει. Καίει τις αμαρτίες και τα πάθη αλλά και ταυτόχρονα φωτίζει τα σκοτάδια της καρδιάς. Οι γλώσσες κατέβηκαν στα κεφάλια των μαθητών για να αποδειχτεί ότι το Αγ.Πνεύμα έλυσε τη γλώσσα των απλών μαθητών για να κηρύξουν με παρρησία το χαρμόσυνο μήνυμα του Ευαγγελίου στον κόσμο!

Όλοι μας έχουμε από τη στιγμή της Βάπτισής μας τη φλόγα του Αγίου Πνεύματος στην καρδιά μας. Τις περισσότερες όμως φορές έχει καλυφθεί από τη σιάκη της αμαρτίας. Η καρδιά μας είναι σαν τον καθρέφτη. Όταν ο καθρέφτης είναι μαυρισμένος και σκονισμένος δεν μπορεί πάνω του να φανεί το πρόσωπο του Θεού και του Αγίου Πνεύματος! Ας παρακαλέσουμε και μείς τα μικρά παιδιά πάντα το Αγ.Πνεύμα να μας φωτίζει στο σχολείο αλλά και στη ζωή μας έτσι ώστε με την αγάπη μας την υπομονή μας και την επιμονή μας να γίνουμε και μείς μικροί απόστολοι του Χριστού.

Ερωτήσεις

- 1)Τί είναι το άγιο Πνεύμα;
- 2)Πώς και γιατί ήρθε το άγιο Πνεύμα την Πεντηκοστή;

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ : ΕΝΑ ΙΑΤΡΕΙΟ
viii. 'Εις μίαν, αγίαν, καθολικήν και αποστολικήν Εκκλησίαν'

Γνωρίζουμε όλοι μας την παραβολή του καλού Σαμαρείτη. Ο άνθρωπος κατέβηκε από τον ουρανό στη γή. Περιέπεσε όμως στους ληστές. Ληστές είναι ο διάβολος κι όλες αυτές οι δυνάμεις οι οποίες καθημερινά τραυματίζουν τον άνθρωπο. Οι πληγές από τις οποίες ο άνθρωπος βασανίζεται είναι οι διάφορες αμαρτίες, τα διάφορα πάθη.. Καλός Σαμαρείτης είναι ο ίδιος ο Ιησούς Χριστός ο οποίος ήρθε στη γή για να θεραπεύσει τον πληγωμένο άνθρωπο. Ο καλός Σαμαρείτης περιποιήθηκε τις πληγές με κρασί και λάδι. Ο Ιησούς έχυσε το αίμα Του και έστειλε το Πανάγιο Πνεύμα για βρίσκει ο άνθρωπος την υγεία του και την ευτυχία του. Νοσοκομείο, όπου μετέφερε ο καλός Σαμαρείτης τον τραυματία άνθρωπο είναι η Εκκλησία. Η Εκκλησία είναι το πατρικό σπίτι, όπου επιστρέφει το άσωτο παιδί και βρίσκει τη ζεστασιά και τη θαλπωρή της ουράνιας οικογένειάς του. Υπηρέτες αυτού του σπιτιού, γιατροί αυτού του νοσοκομείου είναι οι ιερείς. Φάρμακα είναι οι εντολές του Ιησού Χριστού και της Εκκλησίας.

Πολλές φορές όταν ακούμε την λέξη Εκκλησία το μυαλό μας πηγαίνει στον τόπο, στο κτίριο, που πάμε κάθε Κυριακή για να πάρουμε το Σώμα και το Αίμα του Χριστού. Άλλοι νομίζουν ότι η Εκκλησία είναι οι ιερείς και επίσκοποι. Η Εκκλησία δεν είναι όμως ούτε μόνον ο ναός, ούτε μόνον οι ιερείς και οι διάκονοι του ναού. Εκκλησία είμαστε όλοι εμείς που βαπτιστήκαμε στο όνομα του Πατέρα, του Υιού και του Αγίου Πνεύματος, πιστεύουμε στην Αγία Τριάδα και προσπαθούμε καθημερινά να εφαρμόσουμε τις εντολές του Χριστού. Η Εκκλησία δεν είναι κάποιο ανθρώπινο σωματείο, ούτε κάποια ανθρώπινη οργάνωση. Είναι το αναστημένο Σώμα του Χριστού και μέλη αυτού του σώματος είμαστε όλοι εμείς που πέρνουμε μέσα μας το Σώμα και το Αίμα του Χριστού.

Ο Ιησούς Χριστός παρουσίασε την Εκκλησία σαν μια οικοδομή την οποία δεν θα μπορέσει ο θάνατος κι ο Άδης να νικήσουν. Οι οικοδομές που κτίζουμε εμείς οι άνθρωποι γίνονται με λάσπη ή τσιμέντο. Έτσι μόνον μπορούν να κολλήσουν οι πέτρες, τα σίδερα και το τσιμέντο. Ο Χριστός έδεσε, στέριωσε την οικοδομή της Εκκλησίας με ένα υλικό αθάνατο. Κι αυτό είναι το Αίμα Του. Αγκωνάρι της Εκκλησίας είναι ο Χριστός, γ'αυτό και τα βλήματα του θανάτου που τραυματίζουν και τον ισχυρότερο άνθρωπο δεν μπορούν την κλονίσουν την Εκκλησία!

Δεν είναι λοιπόν μουσείο η Εκκλησία, ούτε κανένα διατηρητέο κτίριο. Όπως ο ήλιος δεν μπαίνει στο μουσείο παρόλο ότι είναι τόσο παλιός έτσι και η Εκκλησία που είναι ο Χριστός και το σώμα του δεν μπορούν να μούν σε μουσείο. Η Εκκλησία παραμένει αιώνια, έστω όπως λέει κι

ο ιερός Χρυσόστομος, είναι μανιασμένη η θάλασσα έστω κι αν φουσκώνουν τα κύματα. Να διαλύσουν την πέτρα δεν μπορούν, να πνίξουν το καράβι δεν θα καταφέρουν. Οι εχθροί της πίστης και τότε και σήμερα έγιναν αφρός! Πόσα καμίνια, πόσα δόντια θηρίων, πόσα καλά ακονισμένα ξίφη, πόσα πυρακτωμένα τηγάνια δεν επιστρατεύτηκαν για να νικήσουν την πίστη, για να συντρίψουν την Εκκλησία; Κι όμως η Εκκλησία έγινε το αμόνι που ακρήστεψε όλα τα σφυριά! Μοιάζει πραγματικά η Εκκλησία με το καρφί το οποίο όσο το κτυπάς τόσο βαθύτερα μπήγεται στην καρδιά του ανθρώπου. Αποτέλεσε πραγματικά η Εκκλησία το καρφί το οποίο πλήγωσε θανάσιμα όσους με μανία το κλωτσούσαν.

Έξερουμε τι είναι η καρδιά για το ανθρώπινο σώμα. Είναι κρυμμένη βαθιά στα σπλάχνα του ανθρώπου κι απο κεί στέλνει το αίμα και δίνει ζωή σε όλον τον οργανισμό του. Κανείς δεν την βλέπει, κανείς δεν την ακούει παρά μόνον με τα ακουστικά του γιατρού .Κι όμως εκείνη πάλλεται ακατάπαυστα και δίνει ζωή. Το ίδιο είναι κι η Εκκλησία του Χριστού

Η Εκκλησία είναι η οικογένεια μας αφού έχει συγκεκριμένο πατέρα τον Θεό και τον ιερέα. Όλοι οι χριστιανοί είναι αδέρφια . Όλοι μικροί και μεγάλοι, νέοι και γέροι τρώμε απο το ίδιο τραπέζι, το Σώμα και το Αίμα του Χριστού. Όπως στην οικογένειά μας υπάρχουν οι τσακωμοί αλλά στο τέλος ο ένας συγχωρεί τον άλλο έτσι και στην Εκκλησία υπάρχουν κάποτε οι ανθρώπινες αδυναμίες. Αγωνιζόμαστε όλοι όμως να σηκωθούμε απο την αμαρτία και να αγαπήσουμε και το Θεό και τον συνάνθρωπό μας! Όπως σε ένα νοσοκομείο υπάρχουν αυτοί που είναι υγιείς αλλά κι εκείνοι που είναι άρρωστοι αλλά θέλουν να γίνουν καλά, έτσι και στην Εκκλησία υπάρχουν οι υγιείς, οι άγιοι και όλοι εμείς που θέλουμε να γίνουμε πνευματικά καλά..

Η Εκκλησία του Χριστού είναι μία, γιατί ένας είναι ο Ιησούς Χριστός, μία η πίστη, ένα το βάπτισμα. Ένα μπορεί να είναι το Σώμα που έχει κεφαλή το Χριστό. Η Εκκλησία είναι αγία γιατί σκοπός της είναι να μας κάνει όλους αγίους, παιδιά του Θεού. Η Εκκλησία είναι καθολική γιατί σκοπό της έχει να αγκαλιάσει ολόκληρο τον κόσμο. Η Εκκλησία είναι αποστολική γιατί αυτά που λέει δεν είναι δικές της επινοήσεις αλλά το κήρυγμα των αποστόλων και του Χριστού!

Κάποτε μπροστά στη βιτρίνα ενός κοσμηματοπωλείου κοίταζε με θαυμασμό τα χρυσαφικά ένας φτωχός νέος. Τον πλησιάζει ένας κουρελάς και του λέει:

-Κοιτάς τα ωραία κοσμήματα; Όλα αυτά αγοράζονται με τα κουρέλια που έχω στο σακί μου!

-Αστειεύσαι; τον ρωτά ο νεαρός.

-Καθόλου! του απαντά εκείνος. Τότε ο γέρος τον οδήγησε σε ένα εργοστάσιο με κουρέλια, τα οποία ζυμώνονταν, γίνονταν πολτός κι ο πολτός χαρτί. Τα μηχανήματα έκοβαν το χαρτί το οποίο τυπωνόταν και γινόταν δεσμίδες απο ολοκαινούργια χιλιάρικα. Έλα να σου δείξω και κάτι άλλο. Τον πήρε και τον πήγε σε μια δεξαμενή που έμοιαζε με κόκκινη λίμνη. Αυτό το κόκκινο χρώμα, συνέχισε ο γέρος, είναι μια χημική ουσία που καθαρίζει και απολυμαίνει τα κουρέλια. Έτσι όλα αποκτούν το ίδιο χρώμα και μπορούν κατόπιν να γίνουν χαρτονομίσματα.

Η Εκκλησία ένα τέτοιο εργοστάσιο είναι! Στην κιβωτό του Νώε τα ζώακια που μπήκαν δεν άλλαξαν. Ο λύκος, λύκος μπήκε και λύκος βγήκε! Στην Εκκλησία όμως ο άνθρωπος μπαίνει λύκος και βγαίνει αρνάκι! Ο άνθρωπος μπαίνει μαύρος απο τις κακίες και βγαίνει λευκός άγιος. Η Εκκλησία είναι η μάνα μας που πάντα θα μας περιμένει με ανοικτή την αγκαλιά να γυρίσουμε σε αυτήν.

Ερωτήσεις

- 1)Γιατί η Εκκλησία είναι μια οικογένεια;
- 2)Είναι Εκκλησία μόνον οι ιερείς;
- 3)Τί σημαίνει ότι η Εκκλησία είναι 'μία, αγία, καθολική και αποστολική;'
- 4)Τί σημαίνει η παραβολή του καλού Σαμαρείτη;

Η ΑΝΑΣΤΑΣΗ ΜΑΣ: ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΜΑΣ ΚΟΝΤΑ ΣΤΟ ΧΡΙΣΤΟ
---

ix. Προσδοκώ ανάστασιν νεκρών και ζωήν του μέλλοντος αιώνος

Κάποιος προκειμένου να πεί τι είναι ο άνθρωπος χρησιμοποιεί μια ωραία εικόνα! Μοιάζουμε λέει σαν τους ηθοποιούς. Πάνω στη σκηνή άλλος παριστάνει τον ένδοξο βασιλιά, άλλος τον πλούσιο ηγεμόνα, άλλος το σοφό, άλλος το στρατηγό! Αυτά όμως γίνονται όσο παίζεται το έργο! Όταν πέσει η αυλαία τότε όλοι οι ηθοποιοί αποσύρονται στα παρασκήνια, βγάζουν τις φανταχτερές στολές τους και μένουν ακριβώς ότι είναι. Απλοί άνθρωποι που παλεύουν να βγάλουν το φωμί τους και παίζουν ρόλους διάφορους!

Αυτή είναι η ζωή του ανθρώπου. Το πιο σίγουρο γεγονός της ζωής μας είναι ότι κάποτε θα αναχωρήσουμε απο την ζωή αυτή. Το σώμα μας θα ταφεί στη γη. Η ψυχή μας όμως πετάει στον ουρανό κι αναλόγως με αυτά που έχει κάνει εδώ στη γη είτε χαίρεται κοντά στο Θεό και τους αγγέλους είτε αισθάνεται αφόρητη θλίψη απο τις ενοχές και τις τύψεις. Κι όλα αυτά όχι για λίγες στιγμές αλλά για την αιωνιότητα!

Τα σώματά μας δεν γίνονται. Κάποτε θα αναστηθούν, όπως αναστήθηκε κι ο Ιησούς Χριστός απο τον τάφο. Πολλοί αμφιβάλλουν γι' αυτό. Δεν πιστεύουν ότι ο άνθρωπος θα ξαναποκτήσει το σώμα του, το οποίο όμως θα είναι αθάνατο και δοξασμένο!

Ο Θεός όμως που δημιούργησε τον άνθρωπο απο το χώμα δεν μπορεί να τον αναστήσει πάλι απο αυτό τη στιγμή μάλιστα που το σώμα του δεν εξαφανίζεται; Μήπως κάθε άνθρωπος δεν δημιουργείται απο ένα μικρό σπέρμα; Μήπως κάθε γέννηση ενός μωρού δεν είναι μια ανάσταση; Απο ένα μικρό σπέρμα δεν κατασκευάζεται ένας ολοκληρωμένος και τέλειος άνθρωπος;

Ο Απόστολος Παύλος φέρνει την εικόνα του σταριού. Πέφτει ο μικρός σπόρος του σταριού στο χώμα και θάβεται εκεί το χειμώνα. Την άνοιξη όμως ξεπηδάει ένα μεγάλο στάρι. Να γιατί κάνουμε κόλλυβα απο στάρι όταν θυμόμαστε τους πεθαμένους συγγενείς μας. Τα δέντρα το χειμώνα είναι νεκρά και την άνοιξη ανθίζουν και γεμίζουν ζωή. Πολλά ερπετά το χειμώνα βρίσκονται σε χειμερία νάρκη και την άνοιξη ξαναφέρνουν ζωή. Αλλά και ο ύπνος είναι μια εικόνα του θανάτου. Όταν κοιμάται κανείς είναι αναισθητός. Δεν αναγνωρίζει τους φίλους και τους εχθρούς του, δεν βλέπει τριγύρω του. Όταν όμως ξυπνά σιγά-σιγά ξαναπαίρνει τις δυνάμεις του. Και ο θάνατος ένας ύπνος είναι. Να γιατί στην Εκκλησία δεν λέμε 'πέθανε κάποιος' αλλά κοιμήθηκε.

Τον Μεσαίωνα πολλοί ναυτικοί είχαν επιχειρήσει να περάσουν το νοτιότερο ακρωτήρι της Αφρικής προκειμένου να φτάσουν στις Ινδίες. Όλες οι προσπάθειες κυριολεκτικά ναυάγησαν διότι καταιγίδες και ανεμοθύελλες βύθιζαν σαν καρυδότσουφλα τα καράβια. Το ακρωτήρι γι αυτό ονομάσθηκε το Ακρωτήρι των Θυελλών και της Καταστροφής. Κάποιος θαραλέος όμως θαλασσοπόρος αποφάσισε να επιχειρήσει άλλη μια φορά. Τελικά κατάφερε να διαπεράσει το ακρωτήρι, να επισκεφθεί την εύφορη Ανατολή και να γυρίσει μέσα σε πανηγύρι και χαρά στην πατρίδα του την Λισσαβώνα. Τό όνομά του Βάσκο ντε Γκάμα έμεινε στην Ιστορία. Το ακρωτήρι πήρε το όνομα 'το ακρωτήρι της καλής ελπίδος', γιατί οδήγησε στον παράδεισο και τον πλούτο της Ανατολής. Μέχρι τη στιγμή της έλευσης του Ιησού ο θάνατος αποτελούσε το ακρωτήρι της συντριβής. Πάνω στην ταφόπετρα ναυαγούσαν όλες οι προσπάθειες του ανθρώπου για ευτυχία και πραγματική ζωή. Ο Χριστός όμως διαπέρασε τον θάνατο, μετέβαλε το θάνατο σε πέρασμα ελπίδας, άνοιξε τις πύλες του παραδείσου. Ο ήλιος της δικαιοσύνης ανέτειλε και τα νέφη του θανάτου διαλύθηκαν.

Ο Χριστός όταν έζησε ανέστησε τρεις ανθρώπους: την κόρη του Ιαείρου, το γιό μια χήρας, και τον φίλο του Λάζαρο. Σήμερα τα σώματα μερικών αγίων διατηρούνται αναλλοίωτα και μας κηρύττουν έτσι την ανάσταση!

Ταυτόχρονα με την ανάσταση θα επακολουθήσει η κρίση, το δικαστήριο όλων των ανθρώπων οι οποίοι θα κατευθυνθούν είτε στην κόλαση είτε στον παράδεισο. Τί είναι όμως η κόλαση; Είναι σκορπιοί και φίδια; Είναι φωτιές και καμίνια; Είναι σκοτάδι; Όλες αυτές είναι εικόνες. Η κόλαση είναι κάτι χειρότερο από αυτά. Κόλαση είναι η συνείδηση του ανθρώπου που ενώ τώρα κοιμάται, τότε στον άλλο κόσμο θα ξυπνήσει. Θα δει όλα τα εγκλήματα που διέπραξε. Και θα ακούει ένα αδιάκοπο 'κατηγορώ'. Παράδεισος αντίθετα είναι μια κατάσταση που ο νους δεν μπορεί να αντιληφθεί την ομορφιά του! Θα είναι μια ζωή χωρίς αρρώστιες, χωρίς θάνατο και πένθη. Μια ζωή κοντά στο Θεό της αγάπης και της ομορφιάς!

Όλοι μας έχουμε συνηθίσει το Χριστό μόνον ως Πατέρα και αδελφό. Έχουμε πλάσει μέσα μας την εικόνα ενός γλυκού Χριστούλη, όπως τον απεικονίζουν μερικά εικονάκια. Νομίζουμε ότι ο Χριστός είναι μόνον αγάπη. Και όντως ο Ιησούς έχει πραγματική αγάπη επειδή είναι δίκαιος. Η Αγία Γραφή μας λέει ότι ο Θεός είναι ζηλότυπος. Όπως δηλαδή ένας άνδρας θέλει η γυναίκα να είναι αφοσιωμένη αποκλειστικά σε αυτόν έτσι κι ο Θεός απαιτεί από μας να Τον αγαπούμε αποκλειστικά και βαθιά. Όταν αυτό δεν συμβαίνει αυτό δεν χάνει ο Θεός την αγάπη Του αλλά εμείς ο ίδιος ο άνθρωπος νοιώθει την αγάπη του Θεού ως κόλαση.

Όπως εμείς, όταν ένα πρόσωπο που μας αγαπούσε το προδώσουμε νοιώθουμε μετά τύψεις, ταραχή, νοιώθουμε την κόλαση να κατατρώνει την καρδιά μας, έτσι θα νοιώσουμε τότε βλέποντας την σταυρωμένη αγάπη του Θεού να μας κατακαίει & να μας φλογίζει. Ο ήλιος, λένε οι Πατέρες, το πηλό τον ξηραίνει ενώ το κερί το λειώνει. Κάνει τα λουλούδια να μωσχοβολούν και την κοπριά να βρωμά. Η θεία κοινωνία γίνεται αιτία ζωής για εκείνους που προσέρχονται με φόβο Θεού, αλλά και αιτία πολλών ασθενειών ακόμα και θανάτου για αυτούς που προσέρχονται χωρίς επίγνωση. Έτσι και την αγάπη του Θεού. Άλλοι θα τη νοιώθουν σαν ζεστασιά και ευχαρίστηση και άλλοι σαν τρομερό κρύο που θα κάνει τα δόντια να τρίζουν και σαν φλόγα που θα κατακαίει. Ας προσπαθήσουμε λοιπόν τα λίγα αυτά χρόνια της ζωής μας να μισήσουμε το κακό και να αγαπήσουμε το Θεό και τότε από αυτήν εδώ τη ζωή θα νοιώσουμε την χαρά του Παραδείσου!

Ερωτήσεις

- 1) Γιατί ο άνθρωπος μοιάζει με τον ηθοποιό;
- 2) Πώς ξέρουμε ότι τα σώματα όλων κάποτε θα αναστηθούν;
- 3) Πώς ο Θεός, που είναι αγάπη τιμωρεί τους αμαρτωλούς;

Η ΝΕΑ ΚΑΙ ΠΑΛΙΑ ΕΠΟΧΗ

Ζούμε σε μια εποχή που τον λόγο, τον έχει αντικαταστήσει η εικόνα, των υπολογιστών και της τηλεόρασης. Επιστρέφουμε σύμφωνα με μερικούς 'ειδήμονες' ολοταχώς στην εποχή των μοντέρνων ιερογλυφικών. Τα ερωτήματα όμως που προκύπτουν για όλους εμάς τους νέους στην καρδιά είναι 'εάν η πληροφορία αυτή που πέρνουμε στεκόμενοι μόνοι μπροστά στον άψυχο υπολογιστή και μας ενημερώνει, μας εξημερώνει κιόλας. Εάν η γνώση αυτή, που λαμβάνουμε από όλα αυτά τα μέσα οδηγεί στην επίγνωση του ποιού πραγματικά είμαστε και ζητάμε σε αυτόν τον κόσμο. Εάν τα μέσα αυτά μας έχουν οδηγήσει ήδη σε μια τεχνολογική κοινωνία χωρίς επικοινωνία, γινόμενα από μέσα μαζικής επικοινωνίας, μέσα ατομικής μοναξιάς; Εάν αντί να οδηγούν στην άμεση δημοκρατία, καταλήγουν στην πύο άτεγκτη δικτατορία; (Μ.Μπέγζος)

Παρόλο ότι ήδη έχουμε μπει στο 2000μ.Χ, αφού έχει αποδειχθεί ότι ο Ιησούς γεννήθηκε 4π.Χ. και παρόλο ίσως θα ήταν ιστορία να χωριζόταν σε εποχή χωρίς ή μαζί με τον Χριστό, εντούτοις εντυπωσιάζει η ομοιότητα που έχει η εποχή μας με το σημείο 0 της ιστορίας, όταν γεννήθηκε ο Ιησούς. Η στιγμή του ερχομού του Ιησού στον κόσμο, έγινε όταν ο τελευταίος είχε ενοποιηθεί σε μια Ρωμαϊκή αυτοκρατορία, η οποία είχε κληρονομήσει την κοινή ελληνική γλώσσα και πολιτισμό από την αυτοκρατορία του Μεγ.Αλεξάντρου. Η άνθηση που έζησε η αυτοκρατορία, 'Αυγούστου μοναρχήσαντος' (Δοξαστικό Εσπερινού Χριστουγέννων), οφείλεται στο πολύ καλό ρωμαϊκό δίκτυο επικοινωνίας και πληροφορίας, στο ισχυρό νόμισμα και την άνθηση της οικονομίας και στον πανίσχυρο ρωμαϊκό στρατό. Παρόλη όμως την διείσδυση της Δύσης στην Ανατολή, η τελευταία ήταν τελικώς εκείνη που κατέκτησε τη Δύση. Ο *κοσμοπολίτης* άνθρωπος, ξεριζωμένος από την πόλη-κράτος, μέσα σε ένα μωσαικό Πολιτισμών, λαών, φυλών και γλωσσών, μέσα σε μια ηθική και οικονομική εξαθλίωση¹ ένοιωθε μια παγερή μοναξιά, την οποία προσπάθησε να αντιμετωπίσει είτε με τα σπόρ και θεάματα (panem et circenses) που του πρόσφερε άφθονα η ρωμαϊκή εξουσία, είτε με την αστρολογία² και την λατρεία της τύχης-ειμαρμένης (fortuna)³, είτε με την Γνώση και σωτηρία που πρόσφεραν πανάρχαια μυστήρια της Ανατολής, που άλωσαν ακόμη και την ίδια την Ρώμη⁴. Η νεοσύστατη Εκκλησία βρέθηκε μεταξύ δύο ρευμάτων, του ιουδαισμού και του γνωστικισμού.

Σήμερα ζούμε την ενοποίηση του κόσμου, με κατεξοχήν το παράδειγμα της Ευρώπης. Η ενοποίηση στηρίζεται στο ισχυρό ενιαίο νόμισμα, στην ανθηρή οικονομία, στο άριστο δίκτυο πληροφορίας και πληροφορικής και βέβαια στον άρτιο πολεμικό εξοπλισμό του ΝΑΤΟ. Ομιλούμε πλέον για ένα παγκόσμιο χωριό, κυρίως μέσω CNN και internet. Ενώ όμως οι δείκτες της οικονομίας ανθούν, οι δυτικοί

¹ Ά.Δ.Όδιαέΰϊϊτό, Άñçιάδδδδέΰ ìääδΡιάδά, Εάόάέϊϊβέç 1988, όää.570

2

³ ¼όái ï εϋοίτδ αβιάδδää ä-επεέεϋδ εää ïΎϊτδ, δυδä ç δäδñβαä áíäæçδäβδää όδϊτδ 'äóδΎñäð'. Ì äññέεϋδ εϋοίτδ δϊτδ ðñçϋ όϋϊ äóδΎñϋϊ όçï δñäβä δϊτδ 'εϋόδϋ εϋοίτδ'. ¼έç ç äδδδ-βα äñβδääδää όδçï äδñäï-β όçδ όääβδ β εääβδ όç-çδ, όδçï εäññβä δϊτδ εϋοίτδ δϊτδ ïδñäñçϋ, ç ïδñβä δñäñäïδñέääβδää äεϋñä εää όδä ïΎñä (Äδβδδçδϊτδ, ÓäïΎέäð). Óδçï Ññç Õñτñç äδβäñäóç Õδέçδä ç εäδñäβä δϊτδ όδñέäçϋ Äñäé, εää äδñέñδδδçεä ìä όçï äδδñäδññΰέ όϋϊ Óääβñϋï (ÇέçñÄΰääεïτδ, εäñäçδ ότδ Äñäé, 218). Ì εäϋδ βέέτδ äïóϰñεϋñä όç äñέääóδδέβ δΰóç όçδ äδñ-βδ

⁴ Óδçï äεççέóδδέβ äδñ-β εäääβδäñä äçñέέβ βδäíç εäδñäβä όçδ 'όεäτδ εää δϊτδ ïδβñεäτδ, δϊτδ όδñέäçϋ Õäñçç, ç όδñäέβ εäδñäβä δϊτδ Äññ εää όçδ ΕδäΎçδ εää ç δäñέέβ εäδñäβä δϊτδ ìβñä, υδñτδ ïϋδδ όδñäδäñ-äí ìϋññ Õñäñäð. Ìé εäϋδçδäð äóδΎδ όä äïδβääóç ìä δέδ δäñäñέääέϋδ εäϋδçδäð, δδϋέäéïδäí όδï δΰέτδ εää δññ εϋñäδñ, εää äíäδäñέδδñçïäí δññ εϋοίτδ όçδ όçδóçδ. Ç όδñäδñ-β όä εϋδñέä äδϋ δέδ εäδñäβäð äóδΎδ ääí βδäí äδñέääóδδέβ, ääí δδβñ-äí εñέññέέϋδ β δδääóδέϋδ äεäéñβδäéð, äññ όδñäääεϋδäññ ñϋεñ ääí Ύδäéää ï εçñδäíäδέεϋδ εϋäτδ äεεϋ δñ äíäδäñέδδñçïäñ äñϋñä. Óδïτδ ïçδäð äñέδδñέäñçïäí εäñΎδ όñϋóäéð εää όçñäéä, όä ïδñä ðçδβñäδäí ïð όçñäβä äíäññέéóçδ. Èñέϋδ όϋδτδ ïεϋñ äóδññ όϋϊ εñçδääéñç ç äíääΎñçóç ότδ äíεñδñτδ όδçï äέϋñέϋδçδä. E.Lohse, Umwelt des Neuen Testaments, NTD Ergänzungssreihe 1, Göttingen, όää.172-173

άνθρωποι αναζητούν με αγωνία εσωτερική γνώση (esoterik) είτε στην αστρολογία, είτε στον εκστασιασμό, είτε στον ασκητισμό των εισαγομένων κυρίως από τις Ινδίες θρησκειών. Παρόλη την πρόοδο και την χριστιανική ταυτότητα της Δύσης, η δεισιδαιμονία ακμάζει (απουσιάζουν π.χ. σε πολλά μεγάλα ξενοδοχεία δωμάτια με τους αριθμούς 3 και 13, *κάθε ισχυρός του κόσμου διαθέτει τον προσωπικό αστρολόγο και ασφαλιστή, προβλέψεις μέντιουμ στις τηλεοράσεις*) και τα ψυχιατρεία αυξάνονται αλματωδώς ενώ, παράλληλα με το πολυκατάστημα, ανθεί ένα super-market παραθρησκειών, που γοητεύουν και σαγηνεύουν τους χριστιανούς πελάτες. Αυτές είναι ή θρησκείες, που έχουν τρομερές ομοιότητες με την αρχαία αίρεση του Γνωστικισμού, αφού θεωρούν τον Ιησού σαν μία από τις πολλές φανερώσεις του θείου, υποβαθμίζουν το σώμα, αναγνωρίζουν τη μετενσάρκωση, την κυκλική πορεία του κόσμου που πεθαίνει και ξαναγεννιέται, κινούνται μεταξύ απολύτου άσκησης και απολύτου σεξουαλικής απελευθέρωσης (τάντρα) ή θρησκείες τύπου ιουδαιο-μουσουλμανισμού, που κοιτούν όχι την αρχή αλλά το τέλος του κόσμου, αναγνωρίζουν έναν Θεό, και έχουν έντονο νομικό και εσχατολογικό-μεσσιακό χαρακτήρα. Αυτό που τις ταυτίζει η αποστροφή στον εξευτελισμό, το πάθος, το Σταυρό και την (σωματική) ανάσταση του Ιησού και του κόσμου.

Όλη αυτή η υπερπροσφορά των παραθρησκειών προωθείται μέσα από το κίνημα *ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ* (New Age). Το κίνημα αυτό ιδρύθηκε την δεκαετία του '60, ως αντίδραση στο σύνθημα 'Όχι μέλλον' (No Future), που κυριαρχούσε τότε. Υποστηρίζει ότι η εποχή της διαίρεσης, του πολέμου, του μίσους της χιλιετίας του Ιχθύος (και του Χριστού που συμβολίζει), πέρασε. Ήταν οι ωδίνες του τοκετού μιας καινούργιας χιλιετίας. 'Μπαίνουμε στον Υδροχόο' που έχει σύμβολο το ουράνιο τόξο και αγαπητά όντα το δελφίνι και την φάλαινα. Σε αυτή τη νέα εποχή και τάξη δεν έχουν θέση οι διάφορες θρησκείες με τα δόγματα και τις απαγορεύσεις των ιερέων, αλλά ο εαυτός μας, γιατί αυτός είναι ο πραγματικός θεός μας. Το σύνθημα είναι απλό: 'Μην είσαι απόλυτος-θρησκοκόληπτος! Στον μεσαίωνα βρισκόμαστε; Οι θρησκείες είναι τύποι και μορφές. Η ουσία είναι η μία! Ο Θεός, είτε ονομάζεται Αλλάχ, είτε Βούδας, είτε Ιησούς, και αυτός ο θεός είναι η συνειδητότητα, το απόλυτο πνεύμα, είσαι εσύ ο ίδιος'. Η νηστεία, η προσευχή, η μελέτη της Γραφής είναι ξεροί τύποι. Οι Εκκλησίες αποτελούν το νηπιακό σταθμό της ανθρωπότητας. Δεν έχουν αξία τόσο τα διαστημικά ταξίδια στο υπερπέραν αλλά το γοητευτικό διαστημικό ταξίδι στο βάθος του άγνωστου εαυτού μας. Και για να γίνει αυτό το ταξίδι πρέπει να νοικιάσεις το νου σου και την καρδιά σου και βέβαια και την περιουσία σου στον δάσκαλο-γκουρού άνευ όρων (εγω-εκτομή), *να πλύνεις τον εγκέφαλό σου* από όλες τις σκέψεις σου και να κάνεις την κατάλληλη γυμναστική-γιόγκα. Δεν πρέπει να καταπιέξεις τον εαυτό σου, τον θυμό σου, την απληστία σου, τις αισθησιακές σου απολαύσεις, αλλά να είσαι ο αυθεντικός. Ο τύρρανος πρέπει να είναι τύρρανος και ο φτωχός φτωχός και δούλος γιατί αυτό επιτάσσει το κάρμα, η προηγούμενη ζωή του. Δεν υπάρχει Θεός που αποκαλύπτεται, μέσα από την δημιουργία που επιτέλεσε από αγάπη ο ίδιος, και την ιστορία, που επίσης ο ίδιος διαμορφώνει, αλλά ένας Θεός που ανακαλύπτεται μέσα σου.

Οι οπαδοί της νέας εποχής και της νέας τάξης ακούνε Pink-Floyd οι νεότεροι και Μότσαρτ οι συντηρητικότεροι, επιδίδονται με σπόρ, που προσφέρουν οριακές εμπειρίες, είναι φυτοφάγοι. Για να καταλάβει κανείς την ύπουλη μόδα της 'νέας εποχής', δεν έχει παρά να δει την πληθώρα των δίσκων και βιβλίων τύπου-esoterik στο πλησιέστερο βιβλιοπωλείο, το σύμβολο του ουράνιου τόξου, ως γέφυρας που ενώνει την γη με τον ουρανό, την συχνότητα της χρήσης του όρου 'νέα εποχή' ή 'νέα τάξη' και τα μάνταλα που έχουν ζωγραφίσει ίσως και τα ίδια του τα παιδιά στο νηπιαγωγείο, για να αυτοσυγκεντρωθούν και να ηρεμήσουν, τα ίδια τα σεμινάρια γιόγκα που προσφέρει ακόμη κι η Ευαγγελική Εκκλησία στις μέλλουσες μητέρες.

Η λέξη 'γιόγκα', σημαίνει 'ένωση, δεσμό' με το θείο κι απελευθέρωση από τον μαγικό αυτό κόσμο. Έχει τις εξής φάσεις: α) αυτοσυγκράτηση από την φιλαργυρία ή άλλα πάθη β) αυτοκαλλιέργεια και απόκτηση αταραξίας. Μετά από τα 2 στάδια παίρνει κανείς από τον δάσκαλό του ένα καινούργιο όνομα και μια φράση (μάντρα), που πρέπει κανείς να επαναλαμβάνει επίμονα για να πετύχει γρηγορότερα την λύτρωση. Μετά ακολουθούν τα εξής στάδια: γ) έλεγχος του σώματος με ειδικές στάσεις δ) ρύθμιση αναπνοής για να ηρεμήσει το σώμα κι ο νους ε) συγκράτηση των αισθήσεων κοιτώντας συνέχεια το ίδιο αντικείμενο στ) συγκέντρωση της προσοχής στο νου, με την επανάληψη της συλλαβής 'ωμ' ζ) η θεωρία και ο στοχασμός και η) η απελευθέρωση κι ο φωτισμός. Δεν αντιλαμβάνεται κανείς ούτε χρώμα, ούτε μυρωδιά, ούτε ήχο, ούτε τον εαυτό του. Στην Ευρώπη και την Αμερική, λανσάρουν τη γιόγκα ως *γυμναστική* κι απομονώνουν τα στάδια (γ)-(στ). Την εισαγωγή και τον επίλογο τα αποκρύπτουν. Η ουσία βέβαια είναι ότι οι πελάτες-γιόγκι καθοδηγούμενοι από τον γκουρού μούνται με οδηγούς τα τάχα πανάρχαια βιβλία του Ινδουισμού στις θεωρίες περί κάρμα και μετενσάρκωσης, αναζητώντας την λύτρωση από αυτόν εδώ τον κόσμο τον ψεύτικο και απατηλό σε δρόμους 'ανατολικούς', πραγματικά έρημους κι απόκρημνους, όπως αυτοί των Ιμαλαίων, που ενέπνευσαν τον Ινδουισμό.

Βεβαίως κι ο ορθόδοξος μοναχός συγκεντρώνει το νου του στην καρδιά του και λέει την ευχή *Κύριε Ιησού Χριστέ ελέησέ με, τον αμαρτωλό*. Αναφέρεται όμως σε ένα ιστορικό Πρόσωπο, τον Ιησού, από τον οποία εξαρτάται κι η σωτηρία όχι ως γνώση, αλλά σαν χάρη και δώρο του Θεού. Δεν είναι η σωτηρία κατόρθωμα ψυχολογικής και σωματικής γυμναστικής. Απόλυτη προϋπόθεση της ευτυχίας είναι τα μυστήρια της Εκκλησίας, της σύναξης των πιστών και του κόσμου αυτού ολοκλήρου, του σώματος του Χριστού και η ολοκληρωτική αγάπη στον Θεό (που είναι πρόσωπο κι όχι ωκεανός-μπράχμαν) και στον συνάνθρωπο (που είναι επίσης πρόσωπο-εικόνα του Θεού δεν είναι). Γι αυτό κι η Εκκλησία κι ο μοναχός δεν επιδιώκει την φυγή από τον κόσμο αλλά την μεταμόρφωση του κόσμου. Διαμαρτύρεται και πάσχει για τις καταχρήσεις που γίνονται σε βάρος των αδυνάτων αυτού του κόσμου και υπερασπίζεται την αλήθεια. Ζεί ο ορθόδοξος μοναχός την ιστορία, που έχει κέντρο την σάρκωση του Λόγου και τέλος την ανακαίνιση και αφθαρτοποίηση ολοκλήρου του κόσμου. Ο άνθρωπος είναι μοναδικός και σαν ψυχή αλλά και *σαν σώμα* και η τελειότητα συνίσταται *στην αγάπη*. Όλος ο κόσμος και όλος ο άνθρωπος ανακαίνίζεται στο παρόν. Αντίθετα με τον χριστιανό που αγωνίζεται μέσα στο φως της ελπίδας και του ελέους του Θεού, μέσα στην κοινωνία της Εκκλησίας, παραδινόμενος στην χάρη του Θεού και την αγάπη του, ο γιόγκι κάνει αγώνα που τον σπρώχνει αρχικά ένας γκουρού, αλλά στη συνέχεια αγωνίζεται μέσα στη φοβερή μοναξιά του μόνος του, να νεκρώσει κάθε κ'τταρο του εαυτού του διαλυόμενος στη σιωπή του απολύτου' (Αναστ.Γιαννουλάτος).

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΕΣ

Και η Ελλάδα μας και εμείς στην Ευρώπη είμαστε υποχρεωμένοι να ζούμε με ανθρώπους, που έχουν διαφορετική θρησκεία από μας. Όσο καλύτερα γνωρίζουμε την δικιά μας Εκκλησία, τόσο περισσότερο, μπορούμε να κατανοήσουμε τί πιστεύουν οι άλλοι. Συγκρίνοντας την Ορθοδοξία μας με τις άλλες θρησκείες, θα λέγαμε ότι η Ορθοδοξία μοιάζει με την λεωφόρο (Autobahn) που άνοιξε ο Θεός από τον ουρανό στη γη, για να μας οδηγήσει στη χαρά, στην σωτηρία στην ευτυχία. Οι άλλες θρησκείες μοιάζουν με τα μικρά *δρομάκια*, που ανοίγουν οι άνθρωποι για να φτάσουν στο ίδιο τέρμα. Η λέξη *‘Εκκλησία’* σημαίνει καλώ-προσκαλώ (einladen) κάποιον να βγεί από εκεί, που είναι σκλαβωμένος. Ο Χριστός μας ελευθερώνει και μας δίνει την αλήθεια και την ζωή.

Όλες οι θρησκείες νομίζουν ότι ο Θεός είναι μια ανώτερη δύναμη, που ζεί μακριά από τον κόσμο. Λές και υπάρχει ένας τοίχος που χωρίζει Θεό και κόσμο. Ο άνθρωπος προσπαθεί να πηδήσει αυτόν τον τοίχο για να φθάσει στον Θεό. Η Εκκλησία μας στηρίζεται στο ότι ο Θεός αγάπησε τόσο πολύ τον κόσμο, ώστε παρέδωσε το μονάκριβο παιδί του, για να σωθεί καθένας, που πιστεύει σε Αυτόν. Ο Χριστός άλλωστε είναι ο μοναδικός Θεός που σταυρώθηκε και αναστήθηκε για χάρη μας, τσολοπάτησε τον θάνατο.

Οι θρησκείες είναι ανακαλύψεις των ανθρώπων (Erfindung), που φάχνουν από τότε που έφυγαν από τον Παράδεισο, *φάρμακο* για να νικησουν τον πόνο και τον θάνατο. Στην ορθόδοξη Εκκλησία μας αποκαλύπτεται ο Θεός. Παντού οι άνθρωποι σηκώνουν με αγωνία τα χέρια τους στον ουρανό για να πιάσουν το χέρι του Θεού και να σωθούν. Μόνο όμως στο Χριστό ο ουρανός, ο Θεός έδωσε το δικό Του δυνατό χέρι για να σωθούν οι άνθρωποι.

Στις άλλες θρησκείες ο άνθρωπος αισθάνεται ένοχος (schuldig) και νομίζει ότι ο Θεός είναι ‘θυμωμένος’ μαζί Του. Στην Εκκλησία μας ο αμαρτωλός άνθρωπος είναι άρρωστος. Όταν κάνουμε κάτι κακό αισθανόμαστε τύψεις γιατί προδώσαμε τον Θεό-Πατέρα μας, που πάντα είναι γεμάτος αγάπη. Ο Θεός είναι ο καλός Πατέρας, που πάντα μας περιμένει με ανοιχτή την αγκαλιά, αρκεί να αλλάξουμε ζωή και να μετανοήσουμε.

Σήμερα υπάρχει άποψη, ότι όλες οι θρησκείες είναι το ίδιο. Λένε μερικοί: ‘Μην είσαι απόλυτος-θρησκόληπτος! Στον μεσαίωνα βρισκόμαστε; Οι θρησκείες είναι τυπολατρείες. Η ουσία είναι η μία! Ο Θεός, είτε ονομάζεται Αλλάχ, είτε Βούδας, είτε Ιησούς, και αυτός ο θεός είναι η συνειδητότητα, το απόλυτο πνεύμα, είσαι εσύ ο ίδιος. Η νηστεία, η προσευχή, η μελέτη της Γραφής είναι ξεροί τύποι. Οι Εκκλησίες αποτελούν το νηπιαγωγείο της ανθρωπότητας’. Αυτό είναι το σύνθημα της Νέας Εποχής. Ο Χριστός όμως, που σταυρώθηκε και αναστήθηκε, είπε: ‘Εγώ είμαι ο δρόμος (που οδηγεί στον Πατέρα) και η αλήθεια (όχι μια αλήθεια) και η ζωή’(Ιωαν.14:6). Αφού γνωρίσουμε τί διδάσκουν οι άλλες θρησκείες, είμαστε υποχρεωμένοι να ξέρουμε τί πιστεύουμε, να ζήσουμε την αλήθεια του Χριστού, να *μοιάσουμε* του Χριστού, να σεβόμαστε τους άλλους, που γεννήθηκαν με κάποια άλλη θρησκεία και με το καλό μας παράδειγμα, και όχι μόνον με τα λόγια, να προσπαθήσουμε να κάνουμε όλο τον κόσμο Εκκλησία. Όπως λέει ο απ. Ιάκωβος: ‘όποιος νομίζει ότι είναι θρήσκος και δεν βάζει *χαλινάρι στη γλώσσα του* αλλά απατά την καρδιά, αυτουνού η θρησκεία είναι ψεύτικη. Καθαρή και αμίαντη θρησκεία για τον Θεό και Πατέρα είναι να επισκεφτόμαστε (νοιαζόμαστε) τα ορφανά και τις χήρες στη θλίψη τους, χωρίς να μολυνόμαστε από τον κόσμο (από την μόδα)’ (Ιακ.1:26-27)

1. ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΣΜΟΣ

Ο Μωάμεθ γεννήθηκε 570 χρόνια μετά την γέννηση του Χριστού στην Μέκκα. Πατέρα δεν γνώρισε, γιατί πέθανε προτού γεννήσει το μονάκριβο παιδί του. Σε ηλικία 6 χρονών έχασε την μητέρα του Αμίνα. Μεγάλωσε κοντά στον παππού του, που τον υπεραγαπούσε. 8 χρονών ακολούθησε τον έμπορο θείο του και πέρασε τα παιδικά του χρόνια ως βοσκός κοντά στους βεδουίνους. Όταν ήταν παιδί προσκυνούσε τη σελήνη και τον ήλιο. Τον ύψιστο θεό του ουρανού τον ονόμαζαν Αλλάχ (*Al-ilah= ο θεός*). Στην Μέκκα υπήρχε ένας μαύρος λίθος, πιθανώτατα μετεωρίτης, που φιλούσαν ή άγγιζαν ευλαβικά (Ka'ba). Πολλές φορές του προφέρανε καμήλες και άλλες θυσίες.

Σε ηλικία 25 χρονών νυμφεύθηκε την μεγαλύτερη από αυτόν(14 χρόνια) πλούσια χήρα Χαντίτζα, στην οποία πριν δούλευε. Μαζί της έζησε 20 χρόνια και απόκτησαν 4 κόρες (μία ήταν η Fatima) και μερικούς γιούς, που πέθαναν, όταν ήταν νήπια. Ο πλούτος και οι γνώσεις της Χαντίτζα τον επηρέασαν. Ο ξάδερφός της μάλλον ήταν χριστιανός. Ο Μωάμεθ δεν μπορούσε να διαβάσει την Βίβλο, που δεν είχε μεταφραστεί στα αραβικά κι άκουγε με ενδιαφέρον τις ιστορίες της, κυρίως όμως από εβραίους και χριστιανούς *αιρετικούς*. Δεν είχε την ευκαιρία να γνωρίσει αληθινά την Βίβλο και τον Χριστό. Συχνά έφευγε στην έρημο για να προσευχηθεί, σε μια σπηλιά. Σε ηλικία 40 χρονών ένωσε την επίσκεψη του Γαβριήλ, που τον διέταξε: *‘Διάβασε! διάβασε! διάβασε!’* Αυτός απάντησε: *‘ Δεν γνωρίζω ανάγνωση!’*. Ο άγγελος πάλι τον πρόσταξε να διαβάσει και ο Μωάμεθ επαναλάμβανε ότι έλεγε ο άγγελος του Θεού. Η λέξη *‘Κοράνιο’*, σημαίνει ακριβώς *‘ανάγνωση, απαγγελία, κήρυγμα (Lesung)’*. Οι Μουσουλμάνοι πιστεύουν ότι το Κοράνι, που έχει *114 κεφάλαια και 6200 στίχους-‘σημεία’*, είναι βιβλίο ουράνιο. Υπήρχε προαιώνια, αδημιούργητο, με τον Θεό, και το φανέρωσε ο Αλλάχ στον Μωάμεθ για χάρη του κόσμου. Ότι είναι για μας ο Χριστός, ο Λόγος του Θεού, που πήρε σάρκα από την αγάπη του σε μας, είναι για τους Μουσουλμάνους, ένα βιβλίο, το Κοράνιο. Μόνον που το διαβάζει κανείς επικοινωνεί με τον Θεό. Σε μια θρησκεία χωρίς μυστήρια, ιερείς, λειτουργική ζωή, εικόνες, οι άνθρωποι είναι δούλοι στο γράμμα του Κορανίου, που είναι αναγνωστικό, προσευχητάριο, και ιδιαίτερα νόμος (sharija), η ψυχή της Εκκλησίας-*ummat* (από την λέξη ‘μητέρα’) του Ισλάμ.

Για 3 χρόνια ο Μωάμεθ είχε λίγους μόνον φίλους. Το 613 μ.Χ. πάνω σε ένα λόφο της Μέκκας κάλεσε τους ανθρώπους να τον ακολουθήσουν στο δρόμο του ισλάμ. Ισλάμ σημαίνει *‘υποταγή στον Αλλάχ’*. Απειλούσε τους αμαρτωλούς με την αιώνια φωτιά, ενώ υποσχόταν στους δίκαιους παράδεισο γεμάτο νερά, δέντρα, κρασί κι άλλες απολαύσεις. Όταν πέθανε η γυναίκα του λέγεται ότι ο Μωάμεθ μεταφέρθηκε θαυμαστά από την Μέκκα στα Ιεροσόλυμα και από κεί στον ουρανό. Το 622μ.Χ. μεταβαίνει στην Μεδίνα. Αυτό το έτος χρησιμοποιούν πλέον οι Μουσουλμάνοι σαν βάση στο ημερολόγιό τους. Ο Μωάμεθ ένωσε όλους τους Άραβες και εβραίους σε μια κοινότητα. Από τους Εβραίους πήρε πάρα πολλά έθιμα, όπως την προσευχή με κατεύθυνση την Ιερουσαλήμ, το κτίσιμο χώρου συγκέντρωσης (τσαμί). Όπως οι Εβραίοι έτσι κι οι Μουσουλμάνοι δεν τρώνε χοιρινό και περιτέμνονται. Όταν κατάλαβε ότι δεν μπορούσε να υπολογίζει στην φιλία των Εβραίων, τους κατηγόρησε, όπως και τους χριστιανούς, ότι έχουν κρύψει και έχουν αλλοιώσει πολλές αλήθειες της Βίβλου και ότι δεν ξέρουν *όλη* την αλήθεια.

Πρότυπο του Μωάμεθ δεν είναι ο Ιησούς Χριστός και ο Μωυσής, αλλά ο Αβραάμ (Ιμπραήμ), ο οποίος εκτός από τον Ισαάκ είχε γιό τον Ισμαήλ, από όπου προέρχονται οι Άραβες. Από κει και πέρα όλοι οι Άραβες προσεύχονται προς την Μέκκα, την οποία υποχρεωτικά πρέπει να επισκεφθούν μία φορά στην ζωή τους (Hajj), νηστεύουν τον 9ο μήνα Ramadan, όταν αποκαλύφθηκε ο Αλλάχ στον Μωάμεθ και υπακούουν στο πρόσωπό του. Ο Μωάμεθ καθιέρωσε τον ιερό πόλεμο, πρώτα ενάντια

στην Μέκκα. Είχε 9 νόμιμες συζύγους και μάλιστα, όπως ισχυριζόταν, κατ'εντολήν του Θεού. Τελικά την Μέκκα την κατέλαβε χωρίς να χυθεί αίμα στις 11.01.630μ.Χ., χαρίζοντας αμνηστία σε όλους τους κατοίκους της. Τα είδωλα τα γκρέμισε. Μετά από λίγους μήνες αρρώστησε σοβαρά. Στις 08.06.632 ξεψύχησε. Ο φίλος του και διάδοχός του Bakr είπε: *‘ας μάθει όποιος λατρεύει τον Μωάμεθ, ότι πέθανε! Αλλά όποιος λατρεύει τον Θεόν, ας μάθει ότι ο Θεός ζεί και δεν πεθαίνει ποτέ!’*.

Οι Μουσουλμάνοι (κι όκως όπως κακώς ονομάζονται *Μωαμεθανοί*), πιστεύουν ότι ο Θεός-Αλλάχ είναι μόνος, ένας, με 99+1 ονόματα (το τελευταίο είναι άγνωστο). *Πολεμούν με πάθος το ότι ο Θεός μας είναι Πατέρας, που έχει μονογενή-μονάκριβο Γιό, τον Χριστό και υιοθετημένα παιδιά του εμάς (112 Σούρα)*. Αυτός δημιούργησε τον κόσμο και τον συντηρεί. Λόγια, όπως ότι εμείς πρέπει να γίνουμε σαν τον Θεό-Πατέρα μας, αποτελούν βλασφημία για τους Ισλαμιστές. Πιστεύουν στους αγγέλους και ιδιαίτερα στον Μιχαήλ και Γαβριήλ, που μετέφερε το Κοράνι από τον ουρανό. Ανάμεσα στους αγγέλους και τους ανθρώπους μεσολαβούν τα καλά και κακά τζίνια, που είναι φτιαγμένα από φωτιά. Για τους Μουσουλμάνους ο Ιησούς, όπως και ο Μωυσής κι ο Μέγας Αλέξανδρος, είναι άνθρωπος-*προφήτης*. Σφραγίδα και τέλος όλων είναι ο Μωάμεθ, *‘ο απόστολος του Θεού’*. Ο Χριστός για αυτούς δεν είναι Γιός του Θεού και άρα Θεός. Πιστεύουν ότι είναι παιδί μόνον της Μαριάμ, ότι έκανε *θαύματα* πολλά, που ο Μωάμεθ δεν τα έκανε, ιδιαίτερα το ότι έθρεψε 5000 άνδρες στην έρημο. Σέβονται ιδιαίτερα την Παναγία αλλά αρνούνται ότι ο Χριστός ξευτελίστηκε, έπαθε, σταυρώθηκε για μας και βέβαια ότι αναστήθηκε. Ως άγ.Πνεύμα θεωρούν άλλοτε τον αρχάγγελο Γαβριήλ και άλλοτε την δύναμη ή ενέργεια του Θεού.

Το Ισλάμ έχει 5 κολώνες (Fundament): Ο πρώτος είναι η *ομολογία πίστεως-το πιστεύω (sahada)*: *‘Δεν υπάρχει άλλος θεός από τον Θεό. Ο Μωάμεθ είναι ο απόστολος του Θεού’*. Δεύτερος στύλος είναι η *προσευχή (σαλάτ)* 5 φορές την μέρα πάνω σε ειδικό χαλί με κατεύθυνση την Μέκκα. Πριν την προσευχή επιβάλλεται η νίψη του προσώπου και των χεριών, μέχρι τους αγκώνες και των ποδιών μέχρι τους αστραγάλους. Η προσευχή έχει ως εξής: *‘μέγας ο Θεός’* ή *‘δόξα στον Θεό’* ή κομμάτια από το Κοράνι. Τρίτος στύλος είναι η *ελεημοσύνη (ζακάτ)* του 1/40 από τις οικονομίες του πιστού και τέταρτος η νηστεία, 30 μέρες τον 9ο σεληνιακό μήνα Ραμαζάν. Την μέρα απαγορεύεται το φαγητό, το ποτό, το κάπνισμα, οποιαδήποτε ξένη ουσία να μπει στο σώμα (τη νύχτα όλα επιτρέπονται). Πέμπτος στύλος η αποδημία (χάτζ) στην Μέκκα τον 12ο μήνα μια φορά τουλάχιστον στη ζωή.

Ενώ στον Χριστιανισμό δεν υπάρχει για τον Θεό άνδρας και γυναίκα, στο Ισλάμ οι άνδρες είναι ανώτεροι. Σύμφωνα με παράδοση *‘στον παράδεισο οι περισσότεροι ήταν άνδρες και στην κόλαση γυναίκες’*. Το Κοράνι και η ζωή του Μωάμεθ καθιερώνει την *πολυγαμία* με 4 γυναίκες και πολλές παλλακίδες (χαρέμι), χωρίς όμως εκείνες να αδικηθούν ή να εγκαταλείψουν την θρησκεία τους. Αυτό αποδεικνύεται και από την ευκολία που μπορεί να δώσει ο άντρας διαζύγιο στην γυναίκα του. Επιβάλλεται ο σεβασμός στους γονείς, η αποφυγή του χοιρινού κρέατος, η περιτομή και το αλκοόλ, τιμωρείται η μοικεία, η βεντέτα, το κλέψιμο, το ψέμα και ο φόνος ιδιαίτερώς των μωρών.

Όλη η ζωή του μουσουλμάνου είναι καθορισμένη. Μαζί με την υποτίμηση της γυναίκας, δύο άλλο αμφισβητούμενα σημεία του Ισλάμ είναι ο *ιερός πόλεμος (τζικάντι)* και η *δουλεία όλων των μη μουσουλμάνων*. Ο κόσμος χωρίζεται στον *‘οίκο του Ισλάμ’* και τον *‘οίκο του πολέμου’*, όπου πρέπει με την βία να επικρατήσει η αληθινή πίστη. *Ενώ ο χριστιανισμός καθιερώθηκε με το μαρτύριο των παιδιών του, το Ισλάμ επεκτάθηκε ταχύτατα σαν αστραπή με το χύσιμο του αίματος των άλλων*. *Όπου η πειθώ δεν έχει αποτέλεσμα, εκεί έχει το ξίφος*.

Ο Προφήτης δεν ίδρυσε απλά μια θρησκεία αλλά ένα κράτος, που πραγματικά ανέπτυξε έναν σεβαστό πολιτισμό, επηρεασμένο ιδιαίτερα από την ελληνική φιλοσοφία (Αριστοτέλης). Για να κατανοηθεί καλύτερα το Κοράνι αναπτύχθηκε η Γραμματική, για να προσδιοριστούν οι γιορτές στο σεληνιακό μήνα η Αστρονομία και τα Μαθηματικά (γεωμετρία, αστρονομία). Επίσης αναπτύχθηκε η τέχνη των γεωμετρικών σχημάτων, αφού απαγορεύονται οι εικόνες. Είναι πραγματικά αξιοθαύμαστο, πώς σε 100 περίπου χρόνια οι πεινασμένες αραβικές νομάδες κατόρθωσαν εκμεταλλευόμενοι την κακή διοίκηση και την εξάντληση από τους πολέμους και τις αιρέσεις του Βυζαντινού κράτους και το δικό τους πάθος, να φθάσουν μέχρι και την Ισπανία και να υποδουλώσουν τρία ένδοξα πατριαρχεία, την Αντιοχείας, των Ιεροσολύμων και της Αλεξανδρείας.

**Ερωτήσεις: 1) Λίγα λόγια για την ζωή του Μωάμεθ. 2) Ποιοί είναι οι πέντε στόλοι του Ισλάμ;
3) Ποιά η διαφορά του χριστιανισμού από το Ισλάμ;**

2.ΙΝΔΟΥΙΣΜΟΣ

Ο Ινδουισμός δεν έχει κάποιον ιδρυτή, ούτε κάποιο ιδιαίτερα σεβαστό πρόσωπο. Θεωρούν ότι η θρησκεία τους είναι αιώνια, όπως κι ο κόσμος. Είναι στην πίστη αόριστος, άμορφος, πολύπλευρος' και κινείται πάνω στους τρεις βασικούς δρόμους των έργων, των γνώσεων και της αφοσίωσης στο θείο.

Τα ιερά βιβλία του Ινδουισμού είναι οι Βέδες (800μ.Χ.). Η λέξη παράγεται από το ελληνικό 'οίδα' και σημαίνει 'γνώση'. Άλλα ιερά βιβλία είναι οι Μπραχμάνες, οι Ουπανισάντ (ή Βεντάντα), που σημαίνει 'κάθομαι στα πόδια του δασκάλου', οι Σούτρα που σημαίνει 'νήμα' οι Πουράνας και ιδιαίτερα το 'άσμα του Κυρίου'. Στην αρχή οι Ινδοί λάτρευαν τον θεό Βαρούνα, τον ουρανό, τον Άγκνι, τον θεό της φωτιάς και τον καλόκαρδο Ίντρα, ο θεός της βροχής, των ανέμων και άλλοι 330εκατ. θεοί. Δεν ποθεί ο άνθρωπος τον θεό, αλλά ο θεός μουγκρίζει σαν ταύρος για τις θυσίες, αφού δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ θεού και ανθρώπου. Η θυσία προσφέρει και παράγει το παν. Αργότερα θεός θεωρείται το μπράχμαν, που είναι αιθέρας, ζωή, κενό, περιλαμβάνει τα πάντα. Το άτμαν (ελλην. ατμός, γερμ. atmen), το αόρατο τμήμα της ανθρώπινης ύπαρξης, η ψυχή, πρέπει να βυθιστεί στο μπράχμαν. Τότε ο άνθρωπος είναι ευτυχισμένος. Η ψυχή μπορεί να γίνει ζώο ή και φυτό, ανάλογα με τις πράξεις της ή την θέλησή της. Είναι καταδικασμένη σε μια σειρά γεννήσεων, θανάτων και ξαναγεννήσεων κι αυτό ονομάζεται σαμσάρα ή ρόδα της ζωής. Από την ένωση σώματος και ψυχής έρχεται κάθε θλίψη. Αυτό σημαίνει ότι 'είσαι ότι είσαι' πλούσιος, φτωχός άρρωστος' επειδή πριν γεννηθείς είχες κάνει καλό ή το κακό. Ο αγώνας της ζωής είναι ασέβεια. Το καλύτερο είναι η αδιαφορία για τον κόσμο και την κοινωνία (κι αυτός είναι ο δρόμος της γνώσης) και η βουτιά στον εαυτό σου. Όλες λοιπόν οι θυσίες είναι ανόητες. Πρέπει κανείς να βρεί ένα δάσκαλο (γκουρού) και να έχει σαν θεό και να κάνει γυμναστική (γιόγκα). Άλλα έργα μιλάνε για μια τριάδα θεών (τριμούρτι), τον Μπράχμα, Βίσνου και Σίβα, με γυναίκες. Υπάρχουν και γυναικείες θεότητες, που θεωρούνται δυνάμεις του θεού. Ο Κρίσνα είναι η 7η ενσάρκωση του θεού Βίσνου. Αυτός είναι η ψυχή και η αρχή του κόσμου. Για να σώσει ο θεός τον κόσμο παίρνει σάρκα με διάφορες μορφές (ψάρι, χελώνα, λιοντάρι). Μια τέτοια μορφή είναι για αυτούς και ο Ιησούς Χριστός. Η ανώτερη ουσία του αποκαλύπτεται στους εκλεκτούς του. Ένας γιός του Βίσνου έχει την μορφή ελέφαντα. Μόνον όταν απελευθερωθεί κανείς από τον κύκλο της γέννησης και της ξαναγέννησης ('μόξα') είναι ευτυχισμένος. Η ίδια ανακύκλωση γίνεται και με τον κόσμο. Καταστρέφεται και ξανακτίεται (κάλπα) κάθε 4,5 εκατ. χρόνια. Το θεό δεν μπορούμε να τον καταλάβουμε και ο κόσμος που βλέπουμε είναι 'μάγια' δηλ.ψεύτικος, φάντασμα. Σκοπός του ανθρώπου, που είναι απλά ένα σκαλοπάτι ανάμεσα στα ζώα, μια σπίθα της παγκόσμιας ψυχής, δεν είναι να μελετήσει τον λόγο του Θεού, να δει το πρόσωπό του, να συνομιλήσει μαζί του αλλά να βυθισθεί στον εαυτό του με ένα μάντρα κι όχι με την προσευχή.

Ενώ ο χριστιανισμός υποστηρίζει ότι όλοι οι άνθρωποι είναι ίσοι και μάλιστα αδέρφια, στην κοινωνία των Ινδών υπάρχουν 5 κάστες: των Βραχμάνων-ιερέων, των ξάστριγιας-πολεμιστών/ πλούσιων, των βάισνας-επαγγελματιών και των σούντρας-χωρικών/δούλων. Ο ευλαβής Ινδός προσεύχεται πρωί, μεσημέρι και βράδυ. Η προσευχή αρχίζει με το Όμ με το οποίο χαιρετίζει και δοξάζει τον Θεό και κατόπιν προφέρει το όνομα του θεού. Λούζεται, στερεώνει τα μαλλιά του στην κορυφή του κεφαλιού του και προσεύχεται πάλι χωρίς παπούτσια με το στήθος ακάλυπτο, σημειώνοντας με στάκτη στο σώμα του διάφορα σύμβολα. Τα είδωλα τα ντύνουν με επίσης με ρούχα, τα πλένουν, τους πηγαίνουν φρούτα, τους ανάβουν θυμίαμα και φώτα (καντήλια), τους προσφέρουν λουλούδια και φαγητό. Το απόγευμα τα ξεντύνουν και τα ξαπλώνουν. Ότι γίνεται με αγάπη για τον Θεό έχει σημασία.

Χρησιμοποιούν και κομποσχοίνι με 108 κόμπους (που είναι παράγωγο του ιερού 9). Επειδή νομίζουν ότι ο άνθρωπος μπορεί να γίνει ζώο στην άλλη του ζωή. Ιδιαίτερα σέβονται τις αγελάδες, τα ζώα και τις αφήνουν να κυκλοφορούν ελεύθερα στους δρόμους μεγάλων πόλεων, χωρίς κανείς να τις ενοχλεί. Οι αγελάδες ονομάζονται μπτέρες των 3 κόσμων: γης, αέρα και ουρανού. Έχουν εντυπωσιακούς ναούς, ιδιαίτερα στη νότια Ινδία (Βαρανάσι). Υπάρχει γύρω τείχος, μέσα μεγάλη αυλή και στο κέντρο φυλάσσεται το είδωλο. Οι προσκυνητές λούζονται στην ιερή δεξαμενή και συμμετέχουν στις ετήσιες γιορτές, όταν τα είδωλα τα σέρνουν ελέφαντες, στο ποτάμι (Γάγκι), όπου και τα λούζουν. Γιορτάζουν την πρωτοχρονιά (Ντιουάλι=φώτα) και την εορτή του Κρίσνα και της Ρόντα την άνοιξη. Εντυπωσιακή είναι η παρουσία των ασκητών (sadhus), που ξαπλώνουν σε κρεβάτια από καρφιά, ή τυφλώνονται κοιτάζοντας τον ήλιο, ή αιωρούνται με το κεφάλι καρφωμένο στην γη

ΒΟΥΔΔΙΣΜΟΣ

Ο Βούδδας ('φωτισμένος', 'αφυπνισμένος', 563-483) ή όπως ήταν κανονικά το όνομά του *Γκαουτάμα Σιντάρτα* γεννήθηκε στους πρόποδες των Ιμαλαίων μια νύκτα του Μαΐου με πανσέληνο. Ήταν πρίγκιπας κι όπως ο ίδιος έλεγε: 'ντυνόμουν με ρούχα μετάξινα και μου κρατούσαν οι δούλοι άσπρη ομπρέλλα'. Διέθετε ξεχωριστό παλάτι για το χειμώνα, το καλοκαίρι και τις βροχές. Μορφώθηκε και εκπαιδεύθηκε ιδιαίτερα στην πολεμική τέχνη του τόξου. Παντρεύτηκε 19 χρονών κι έκανε έναν γιό. Είδε όμως έναν ταλαιπωρημένο γέροντα, έναν βαριά άρρωστο και έναν νεκρό και συγκλονίστηκε. 'Αισθάνθηκε τρόμο, αποστροφή κι ανδία'. Εγκατέλειψε την οικογένειά του, όταν είδε ένα 4ο θέαμα, έναν γαλήνιο ασκητή που θαρρείς κι είχε ξεπεράσει τον πόνο των γηρατειών, της αρρώστιας και του θανάτου. Κάλπασε με το λευκό άλογο στο δάσος. Φόρεσε τον φτωχικό κίτρινο μανδύα, κουρεύτηκε και συμβουλευτηκε κάποιους ασκητές, που όμως δεν τον ικανοποίησαν. 5 χρόνια έμεινε καθισμένος ανάμεσα στα δέντρα του δάσους, νομίζοντας ότι όσο κανείς αποσκελετώνει το σώμα το, τόσο καθαρίζει ο νους. Ενώ έτρωγε τις πιο ανδιαστικές τροφές και κοιμόταν πάνω σε οστά, με απογοήτευση κατάλαβε ότι ποτέ άλλοτε δεν είχε βρεθεί τόσο μακριά από τον φωτισμό.

Ο μεγάλος του φωτισμός πραγματοποιήθηκε κάτω από μια μουριά, που έμεινε κατόπιν γνωστή ως 'μπόντι'-δέντρο και υπάρχει μέχρι σήμερα σε κάθε βουδιστικό μοναστήρι. Κατάλαβε μετά από 49 μέρες άσκηση ότι η επιθυμία δεν τον αφήνει απαλλαγθεί από τον πόνο. Κατάλαβε μόνος ότι ζεί την ανώτατη ζωή. Στο Μπενάρες το πάρκο των ελαφιών έκανε τους πρώτους 5 μαθητές του λέγοντας ότι αποφεύγοντας κανείς τα άκρα, κατακτά την αλήθεια και ότι η ζωή είναι πόνος-δοκιμασία (*βιούκκα*) που προκαλείται από την επιθυμία για πράγματα πρόσκαιρα, δίψα για απολαύσεις κι αυτό γιατί έχει άγνοια (*αβίτζα*). Λυτρώνεται κανείς από τον πόνο, όταν κατανοήσει ορθά τη διδασκαλία του Βούδδα, έχει ορθή σκέψη (σοφία), ομιλία, πράξη, προσπάθεια, μνήμη, βυθισθεί τελικά στον εαυτό του. Όλα αυτά τα φάρμακα του πόνου παριστάνονται συμβολικά με *μια ρόδα με 8 ακτίνες*. Ο άνθρωπος μοιάζει με κύμα, με σταγόνες παροδικά ενωμένες μαζί. Δεν έχει αιώνια ψυχή. Είναι μη-ψυχή (ανάττα). Όπως στον κινηματογράφο, η γρήγορη εναλλαγή των εικόνων δίνει την ψευδαίσθηση της εικόνας και της κίνησης έτσι δημιουργείται κι η αυταπάτη ότι έχουμε 'εγώ', 'εαυτό'. Ο άνθρωπος συνεχώς γεννιέται και πεθαίνει(σασσάρα) ανάλογα με τις πράξεις του (κάρμα), μέχρι να σβήσει τελείως η επιθυμία (νιρβάνα) και να καταλάβει ποιος είναι. Θεός, προσευχή, θυσία δεν έχουν κανένα αποτέλεσμα. Μόνος βοηθός στη ζωή οι *10 εντολές του Βούδδα*: μην καταστρέφεις καμιά μορφή ζωής, μην κλέβεις, μην λές ψέματα, μην πίνεις αλκοόλ και ασελγείς, να τρως με μέτρο και όχι μετά το μεσημέρι, να μην βλέπεις χορούς ή θέατρο, ούτε να χρησιμοποιείς κρέμες ή στολίδια ή πλατιά κρεβάτια, ούτε να

δέχεσαι χρυσό ή άργυρο. Αυτός που έχει απαλλαγεί από την σκέψη ότι έχει ψυχή και κάθε μορφή λατρείας του Θεού (όχι όμως και του Βούδα) τις απολαύσεις των αισθήσεων και το θυμό, την επιθυμία της ζωής, την υπερηφάνεια και την άγνοια γίνεται τελείως ελεύθερος, σπάει την αλυσίδα της σαμσάρα και είναι ο φωτισμένος.

Οι 5 αυτοί ασκητές, που άκουσαν τον Βούδδα, έγιναν οι πρώτοι μοναχοί-*μπίκκου* (=ζητιάνοι) και ίδρυσαν το πρώτο τάγμα-*σάνγκα*, το οποίο έφθασε να αριθμεί 60 μέλη. Η κόυπα της ζητιανιάς ήταν για τον Βούδα σημείο ανωτερότητας και ευλογία, γιατί έτσι καλλιεργείται η υπομονή, η απάθεια, η ηρεμία. Έυχαριστώ' λέει όχι ο ζητιάνος αλλά εκείνος που δίνει. Ο μοναχός πρέπει να φάει ότι του δίνουν. Η επίδραση των μοναστηριών ήταν τόσο μεγάλη, ώστε στο Θιβέτι υπήρχε εποχή, που το 1/3 του λαού ήταν μοναχοί, ενώ στην Ταυλάνδη κάθε άνδρας πρέπει να περάσει μερικά χρόνια στο μοναστήρι, για να συγκροτήσει την προσωπικότητά του. Ο δάσκαλος τους ανέθεσε να περιοδεύσουν σε όλες τις κατευθύνσεις για να διαδώσουν την διδασκαλία του-*νιάρμα*, για την ευτυχία των πολλών. Βασικές υποχρεώσεις του μοναχού η φτώχεια, η νηστεία και η αποφυγή βλάβης σε κάθε μορφή ζωής Δέχθηκε σαν συνεργάτες και λαϊκούς, ακόμα και βασιλιάδες και έτσι το τάγμα του απέκτησε τεράστια περιουσία και πολλά όμορφα πάρκα (όπως αυτό των μπαμπού). Έκανε και γυναικεία μοναστήρια. Ο φωτισμός όμως της γυναίκας για τον Βούδδα είναι αδύνατος. Η μόνη ελπίδα της είναι να γεννηθεί κάποτε άντρας. 45 χρόνια διήρκεσε η δράση του Βούδδα. 80 χρονών αρρώστησε βαριά και πέρασε 'στη νιρβάνα' αφού είπε στους αμθητές του 'εργαστείτε φιλόπονα για την σωτηρία σας'. Το λείψανό του κάρκε μετά από 7 μέρες και ότι απόμεινε τοποθετήθηκε σαν σπέρμα φωτισμού στις τεράστιες παγόδες (νιτάγκαμπα), που έχουν σχήμα λωτού. Ο Βούδδας από απλός άνθρωπος έγινε 'θεός πάνω από τους θεούς' και η φιλοσοφία του θρησκεία. Από το 100μ.Χ. ο φωτισμένος (ο Βούδδας) έχει και αγάλματα, που τους προσφέρουν λουλούδια και φώτα, τα λούζουν και τα ντύνουν. Κάθε χειρονομία των χειρών του έχει ειδική σημασία. Οι μεγαλύτερες γιορτές είναι η Βεσάκ, την πανσέληνο του Απριλίου-Μαΐου, 3 ολόκληρες μέρες ανάμνηση της γέννησης, του φωτισμού και της διάβασης στη νιρβάνα, η Κατίνα, όταν προσφέρονται στους μοναχούς ειδικά ρούχα και η παρίτα. 32 φορές τον μήνα, στη νέα σελήνη και την πανσέληνο οι μοναχοί της περιοχής συγκεντρώνονται για μια ειδική τελετουργία, την *πατιμόκκα*, όταν και απαγγέρονται οι μοναχικοί κανόνες και εξομολογούνται όλοι τις αμαρτίες.

Επίλογος

Κάποτε ένας βασιλιάς ήταν στα πρόθυρα του θανάτου του. Είχε αποκτήσει δύο παιδιά & δεν μπορούσε να αποφασίσει σε ποίο απο τα δύο να παραδώσει το βασίλειό του. Ένας σοφός σύμβουλος του του επρότεινε να βάλει στα παιδιά του ο βασιλιάς ένα απλό αλλά & δύσκολο συνάμα διαγώνισμα: ποίο απο τα δύο τα παιδιά θα γέμιζε ποίο γρήγορα αλλά & με το ποίο χρήσιμο υλικό μια μεγάλη αποθήκη. Ο μεγάλος ο αδελφός δεν έχασε χρόνο. Μάζεψε τους δούλους του και άρχισε να γεμίζει την αποθήκη με άχυρο απο τα κτήματα του πατέρα του. Ο νεώτερος αδελφός, αντί να τρέξει & αυτός, καθόταν αμέριμνος & παρακολουθούσε τον αδελφό του. Η αποθήκη γρήγορα γέμισε & ο μεγάλος αδελφός καταιδρωμένος κάθισε. Ο πατέρας βλέποντας την αδιαφορία του μικρού του γιού άρχισε να ανησυχεί. Ο μικρός γιός όμως μόλις τελείωσε ο μεγάλος του αδελφός σηκώθηκε & με ένα νεύμα διέταξε τους δούλους να αδειάσουν την αποθήκη απο το σανό. Πηρε τότε ένα μικρό κερί & το άναψε. Η αίθουσα γέμισε απο φώς & ζεστασιά. Πόσες φορές & εμείς αντί να γεμίζουμε την καρδιά μας & το είναι μας με το Φώς, τον Χριστό δεν γεμίζουμε το νού μας απο άχρηστα πράγματα επαναλαμβάνοντας το λάθος του μεγάλου αδελφού της Ιστορίας;

Το 1912 ναυπηγήθηκε το μεγαλύτερο υπερωκεάνιο εκείνης της εποχής. Θα έκανε το πρώτο του ταξίδι απο την Ευρώπη στην Αμερική. Ένας ομιλητής είπε με υπερφάνεια: 'Καμιά δύναμις δεν μπορεί να κλονίση αυτό τον γίγαντα'. Η εορτή τελείωσε. Οι άγκυρες σηκώθηκαν. Ο γίγαντας ξεκινάει χωρίς όμως την δύναμη του Θεού. Ο Τιτανικός ποτέ δεν επέστρεψε. Κάποια νύκτα συνάντησε ένα παγόβουνο & το αποτέλεσμα ήταν ακαριαίο. Στο δικό μας πλοίο, που τόσα παγόβουνα το χτυπούν είναι άραγε ο Χριστός;

Δεν υπάρχει μια ζωή εδώ.
Και μια ζωή κάπου αλλού!

Η ζωή είναι μόνο μία, μόνον μία
Κι αυτή η ζωή κοντά στο Θεό!

Αρχίζει εδώ και συνεχίζεται εκεί! στους αιώνες των αιώνων
Μακριά απο το Θεό υπάρχει μόνον ο αιώνιος θάνατος

Τι θέλεις;

*Όταν συ το θέλεις
και τις θυμάσαι τις αμαρτίες σου,
ο Θεός το θέλει και το ξεχνάει!

*Όταν σύ το θέλεις
και τις ξεχνάς τις αμαρτίες σου
τότε ο Θεός το θέλει και τις θυμάται.
Τί απο τα δύο θέλεις;

Τα παιδιά στο σπίτι του πατέρα τους Η κατήχηση στη σύγχρονη ενορία

Ίσως ο τίτλος κατήχηση⁵ και κατηχητικό στα αυτιά ορισμένων ανθρώπων να θυμίζει τα ανάλογα κατηχητικά σχολεία που ανθούσαν παλιά στον τόπο μας και τα οποία παρόλο ότι πρόσφεραν σημαντικές υπηρεσίες στο έθνος και την Ορθόδοξη πίστη μας, είχαν χαρακτήρα περισσότερο ηθικολογικό· πρόσφεραν δηλ. μέσα από μια ιστορία ένα ρητό και ένα δίδαγμα το οποίο συνοδευόταν και από ένα δυτικής συνήθως μουσικής εμπνεύσεως τραγουδάκι. Εάν όμως σκεφθεί κανείς ότι ο όρος Κατήχηση χαρακτηρίζει βαθυστόχαστες ομιλίες μεγάλων πατέρων της Εκκλησίας μας (αγ.Κυρίλλου Ιεροσολύμων +386, αγ.Αυγουστίνου +430, Θεοδώρου του Στουδίτου +826), τότε θα πρέπει να προσπαθήσει να κατανοήσει τι ακριβώς σήμαινε αρχικά ο όρος αυτός.

Παλιότερα η κατήχηση των φωτιζομένων,⁶ που διαρκούσε πολλές φορές τρία ολόκληρα χρόνια και εντατικοποιείτο 40 ημέρες πριν την εορτή του Πάσχα, γινόταν στο πρόναο, στο νάρθηκα του Ναού. Τις παραμονές της μεγάλης Τεσσαρακοστής (Quadragesima) αυτοί που έμελλε να φωτισθούν εγγράφονταν σε σχετικούς καταλόγους. Ο Επίσκοπος καθόταν στο κέντρο του Ναού περιστοιχιζόμενος από τους πρεσβυτέρους της Εκκλησίας. Ο υποψήφιος να δεχτεί το βάπτισμα συνοδευόταν από έναν ανάδοχο, ο οποίος έδινε την

⁵ Το ρήμα κατηχείν είναι λέξη σύνθετη κατά + κχείν = κάτω ή περίκ κχείν και αναφερόταν καταρχήν στην διαζώσης φωνής διδασκαλίαν ή μετάδοση μιας είδησης. Στις Πράξεις ο Χριστιανός κατηχείται την οδόν του Κυρίου (18:25). Η χριστιανική διδασκαλία χαρακτηρίζεται με διάφορες εκφράσεις οδός, διδαχή, παράδοση, λόγος. Ο όρος καθίσταται terminus technicus κατά τον 2ο ή 3ο αι.

⁶ Υπάρχει ένας χαρακτηριστικός Κανόνας της Β Οικουμενικής Συνόδου που καθορίζει τον τρόπο εισδοχής των αιρετικών στο Σώμα της Εκκλησίας.

‘Κατά την πρώτην ημέραν ποιούμεν αυτούς Χριστιανούς, την δε δευτέραν κατηχουμένους, είτε τη τρίτη εξορκίζομεν αυτούς, μετά του εμψύσαν τρίτον εις το πρόσωπον και εις τα ώτα και ούτω κατηχούμεν αυτούς, και ποιούμεν χρονίζειν εις την Εκκλησίαν και ακροάσθαι των Γραφών και τότε αυτούς βαπτίζομεν’

Όποιος ήθελε να βαπτισθεί την πρώτη ημέρα γινόταν Χριστιανός. Αυτό σημαίνει ότι διαβάζοταν ειδική ευχή για αν αρχίσει η Κατήχηση. Υπάρχει η υποψία ότι η ευχή αυτή που διαβάζοταν την πρώτη ημέρα είναι η ευχή που διαβάζεται σήμερα την όγδοη ημέρα από τη γέννηση του παιδιού., όπου παρακαλείται ο Θεός να λάμψει το φώς του προσώπου του κι ο Σταυρός του Μονογενοῦς Του υιού στην καρδιά και τις σκέψεις του κατηχουμένου. Εντύπωση προξενεί το γεγονός ότι πρώτα ονομαζόταν Χριστιανός κι έπειτα Κατηχούμενος. Αυτό σημαίνει ότι μετά την ειδική ευχή που διαβάζοταν, στη συνέχεια γραφόταν το όνομα του υποψηφίου να βαπτιστεί στους ειδικούς καταλόγους κι άρχισε ο αγώνας ενάντια στα πάθη και στο διάβολο. Την τρίτη ημέρα άρχιζαν οι εξορκισμοί, οι ευχές δηλ. για να φύγουν τα δαιμόνια από την καρδιά του ανθρώπου. Με τους εξορκισμούς γινόταν και η Κατήχηση για να μάθουν οι υποψήφιοι τα της πίστεως. Η Αιθερία λέγει ότι κάθε πρωί αμέσως μετά τους εξορκισμούς τοποθετούσαν το θρόνο του επισκόπου στην Εκκλησία του μαρτυρίου και γινόταν η σχετική διαδικασία. Ανέλυαν τα βιβλία της Παλαιάς Διαθήκης, το Σύμβολο της Πίστεως, την τελειή του μυστηρίου του Βαπτίσματος κ.ά.. Η Κατήχηση όμως δεν περιοριζόταν σε μια θεωρητική διδασκαλία αλλά συνδεόταν με την λατρευτική πράξη της Εκκλησίας. Δεν αρκεί μια θεωρητική διδασκαλία αλλά απαιτείται η προσευχή για αν βοηθήσει η Χάρης του Θεού.

εγγύηση ότι όντως ο φωτιζόμενος ασπάζεται την ορθόδοξη πίστη και ζεί βίο θεοφιλή. Πρέπει δε να σημειωθεί, ότι οι υποψήφιοι να δεχτούν το βάπτισμα ονομάζονταν πρώτα Χριστιανοί και μετά κατηχούμενοι. Επί σαράντα ημέρες ο υποψήφιος να βαπτιστεί συμμετείχε στις λατρευτικές συνάξεις και ιδιαίτερα στους Εξορκισμούς. Ο κατηχούμενος στεκόταν ανυπόδητος ενδεδυμένος μόνον έναν απλό ρούχο και με τα χέρια προς τα πίσω ή σε σχήμα ικεσίας, προκειμένου να δειχθεί η δουλεία στην οποία οδηγούν τον άνθρωπο ο διάβολος και η αμαρτία. Οι εξορκισμοί διαβάζονταν απο ειδική τάξη χαρισματούχων χριστιανών που ονομάζονταν εφορκιστές και ο αγ.Νικόδημος χαρακτηρίζει κατηχητές. Παράλληλα με τη νηστεία και τον εντατικό αγώνα ενάντια στα πάθη που εντατικοποιούνται την Μεγ.Τεσσαρακοστή, οι κατηχούμενοι άκουαν καθημερινά τις παραινέσεις του επισκόπου αλλά και την ανάλυση του συμβόλου της Πίστεως και άλλων θεμάτων της πίστης μας. Την Μεγ.Παρασκευή την ενάτη ώρα ομολογούσαν την αποταγή τους στο Σατανά και τη σύνταξή τους με το Χριστό και σφραγίζονταν στο μέτωπο με το επιορκιστό έλαιο, ενώ στην αγρυπνία του Πάσχα βαπτίζονταν, χρίονταν, ενδύονταν σε λευκά όπως οι θριαμβευτές βασιλείς που επέστρεφαν απο μια μάχη, δέχονταν τον ασπασμό απο όλα τα μέλη της ενορίας και συμμετείχαν στην επουράνια τράπεζα, στην θεία Κοινωνία. Η κατήκηση και το κατηχητικό στην πρώτη Εκκλησία κάθε άλλο παρά όμορφες ιστοριούλες και τραγουδάκια ήταν. Ήταν πάλη εναντίον του διαβόλου με την βοήθεια των εξορκισμών, των ακολουθιών της Εκκλησίας και της διδαχής του Επισκόπου αλλά και του προσωπικού αγώνα ενάντια στα πάθη.

Η Εκκλησία μοιάζει με την κιβωτό του Νώε, με μία όμως διαφορά. Η κιβωτός του Νώε μόλις ξέσπασε ο κατακλυσμός έκλεισε τις θύρες της. Η Εκκλησία είναι μια κιβωτός που έστω κι αν πλέει στο πέλαγος της ζωής έχει τις θύρες της ανοικτές για όλους. Η κατήκηση είναι ο θυρωρός που διευκολύνει την είσοδο σε αυτούς που προσέρχονται με ευλάβεια και εμμονή στην αλήθεια της πίστης. Σήμερα σε μια εποχή που και στην Ελλάδα αλλά & ιδιαίτερωσ εδώ στη ξενιτειά πολλοί ενήλικες ενδιαφέρονται ζωηρά για την Ορθοδοξία είναι καιρός και οι ευχές των κατηχουμένων να αναγινώσκονται στην Λατρεία αλλά και η Κατήκηση με το τυπικό της αρχαίας Εκκλησίας να επανέλθει, προκειμένου να έχουμε Ορθοδόξους εκ προαιρέσεως και όχι εξ ανάγκης να τελέσουν γάμο.

Παράλληλα θα πρέπει να ενταθεί η κατήκηση για τους ήδη βαπτισμένους αλλά ίσως μη φωτισμένους Χριστιανούς. Έλεγε ο αγ. Κύριλλος πατριάρχης Ιεροσολύμων: Πολλοί άνθρωποι δέχονται τη νερό, το λάδι, το κρασί και τον άρτο της θείας Ευχαριστίας αλλά δεν μετέχουν στη χάρη. Βαπτίζονται, χρίονται, κοινωνούν αλλά δεν σώζονται. Και ο Σίμων ο μάγος στην Καινή Διαθήκη εβαπτίσθη αλλά δεν εφωτίσθη. Καί το μέν σώμα έβαψε τω ύδατι, την δε καρδίαν ουκ εφώτισε τω πνεύματι! Σήμερα η Βάπτιση κι ο Γάμος έγιναν κοινωνικές υποχρεώσεις και η Θεία Λειτουργία μια τελετή απλή που ερχόμαστε για να κοινωνήσουν τα παιδιά μας ή απλώς για το καλό. Λείπει η κατήκηση, λείπει η συμμετοχή, λείπει η πραγματική θεία κοινωνία και σχέση με το Θεό.

Ιδιαίτερα όμως η κατήκηση είναι απαραίτητη για τα παιδιά. Όπως σημειώνει πολύ ωραία ο επίσκ. Αχελώου κ. Ευθύμιος όλη η διδασκαλία της κατήκησης γινόταν στο νάρθηκα. Ο νάρθηκας αποτελούσε την μήτρα της μάνας Εκκλησίας. Νάρθηκα σήμερα αποτελεί η μητρική αγκαλιά. Η χριστιανή μητέρα μέσα στο νάρθηκα της αγκαλιάς της μυεί το βρέφος στην ευσέβεια και την αγάπη του Θεού. Όταν είχε το μωρό στα σπλάχνα της του μεταγγίζει το αίμα της. Τώρα που το κρατάει στην αγκαλιά της του μεταγγίζει την πίστη της. Στο νάρθηκα οι κατηχούμενοι διδάσκονταν από τις εικόνες του Θεού, τις εικόνες των αγίων τα ζωγραφιστά ευαγγέλια. Οι πρώτες εικόνες που βλέπει τώρα το παιδί μέσα στην κατ οίκον εκκλησία είναι οι εικόνες του πατέρα και της μάνας. Οι πρώτοι ψαλμοί που θα ακούσει θα είναι οι ύμνοι κι οι προσευχές της μάνας και του πατέρα. Η μητέρα μαζί με το γάλα της, μεταδίδει στο παιδί τη θερμότητά της, τη γλυκύτητα και τη στοργή του Θεού. Ένα παιδί που έχει την εικόνα ενός νευρικού και αδιάφορου πατέρα θα έχει για πάντα την εικόνα ενός γεμάτου οργή και εκδίκηση Θεού-Πατέρα. Σε παιδιά που γνώρισαν τη θαλπωρή της μητρότας και της πατρότητας, το θρησκευτικό συναίσθημα αναπτύσσεται και γίνονται ζωντανά μέλη της Εκκλησίας.

Ιδιαίτερος ο Ορθόδοξος ναός και τα μυστήρια που τελούνται σε αυτόν εντυπωσιάζουν το μικρό παιδί, γιατί ικανοποιούν όλες τις αισθήσεις και ενδιαφέροντά του. Δεν ακούει ένα μονότονο κήρυγμα, αλλά η όρασή του σαγηνεύεται από τις εικόνες των αγίων και τα άμφια του ιερέα, η ακοή του από τους απλούς ψαλμούς, η όσφρησή του από το λιβάνι. Στον Ορθόδοξο ναό εναλλάσσεται η κίνηση με την ακινησία, η σιωπή με την ψαλμωδία.. Όταν κάποιος καθολικός παρατήρησε στον γέροντα Παΐσιο ότι στους Ορθόδοξους ναούς τα παιδάκια είναι ζωνρά ενώ στους καθολικούς κάθονται ακίνητα και σιωπηρά, ο πατήρ Παΐσιος εύστοχα απάντησε: Μα τα παιδιά μας στο δικό μας ναό νομίζουν ότι βρίσκονται στο σπίτι του πατέρα τους!

Εμείς δυστυχώς είτε ως γονείς είτε ως διδάσκαλοι έχουμε ρίξει το βάρος του ενδιαφέροντός μας είτε στην απόκτηση υλικών αγαθών, είτε στη συσσώρευση γνώσεων. Η λέξη σχολείο σημαίνει όμως καταρχήν σχολή. Πρέπει δηλ. να βοηθά τον μαθητή μέσα από την ηρεμία και την ησυχία να ανακαλύπτει τον εαυτό του, την καρδιά του, τον Θεό του. Γι αυτό και στα σχολεία των αρχαίων ελλήνων πρωτεύοντα μαθήματα (κι όχι δευτερεύοντα ή τριτεύοντα, όπως σήμερα) ήταν η μουσική και η γυμναστική, δύο μαθήματα που βοηθούν τον άνθρωπο να γίνει καλός και αγαθός, να αναπτύξει δηλ. συνολικά την προσωπικότητά του. Στη σημερινή εποχή το σχολείο αποβλέπει πιο πολύ στην καλλιέργεια του εγκεφάλου γιατί στοχεύει στο χρήσιμο και όχι στο ωραίο, στην επάνδρωση γραφείων και όχι στη (δια)-μόρφωση χαρακτήρων.

Έγραφε κάποια διευθύντρια ενός σχολείου στις ημέρες μας: Είμαι ένας άνθρωπος, που επέζησε από στρατόπεδο συγκεντρώσεως. Τα μάτια μου είδαν πράγματα που δεν έπρεπε να τα δει ποτέ κανείς. Θαλάμους αερίων κατασκευασμένους από σπουδασμένους μηχανικούς. Παιδιά δηλητηριασμένα από μορφωμένους γιατρούς. Γυναίκες και μωρά να πυροβολούνται και να σκοτώνονται από καθηγητές Γυμνασίου και Πανεπιστημίου. Γι αυτό είμαι επιφυλακτική απέναντι στην μόρφωση. Η παρακλήσή μου είναι: Βοηθήστε τα

παιδιά σας, τους μαθητές σας αν είναι άνθρωποι...Διδάσκουμε τα πάντα στους ανθρώπους εκτός από το πιο ουσιαστικό. Κι αυτό είναι η ζωή. Κανείς δεν σου διδάσκει τη ζωή. Υποτίθεται πως την ξέρεις. Κανείς δεν σου διδάσκει πως να είσαι άνθρωπος και τι σημαίνει να είσαι άνθρωπος!

Η προτροπή της διευθύντριας στον αιώνα μας θυμίζει τα σοφά λόγια που έλεγε ο πατρο-Κοσμάς ο Αιτωλός αιώνες πριν στα σκοτεινά χρόνια της Τουρκοκρατίας, που ίσως ήταν πιο φωτεινά από τα σημερινά χρόνια της δήθεν κουλτούρας-θολούρας: Να μαζευθείτε όλοι να κάμετε σχολείον καλόν, να βάλετε και επιτρόπους να βάνουν δάσκαλο να μαθαίνουν όλα τα παιδιά γράμματα, πλούσια και φτωχά. Διότι από το σχολείο (δεν μαθαίνουμε απλώς γράμματα και νούμερα αλλά) μαθαίνουμε τι είναι Θεός, τι είναι Αγία Τριάς, τι είναι Άγγελοι, δαίμονες, παράδεισος, αρετή, κακία. Τι είναι ψυχή και σώμα....Καλύτερον αδελφέ μου να έχεις ελληνικό σχολείο στη χώρα σου, παρά να έχεις βρύσες και ποτάμια. Και ωσάν μάθεις το παιδί σου γράμματα, τότε λέγεται άνθρωπος. Το σχολείο ανοίγει (όχι γραφείαν αλλά) εκκλησιές, ανοίγει μοναστήρια!

Εάν η Ρωμαιοκαθολική εκκλησία κάνει εκστρατεία με στόχο τον επανευαγγελισμό του Κόσμου, η Ορθόδοξη Εκκλησία δεν έχει παρά να παρά να ανακαλύψει την αληθινή σημασία του όρου-κατήχηση μέσα στα έργα των (αληθινά) Πατέρων της, μέσα από την ενεργή συμμετοχή στη λατρεία, μέσα στη λειτουργία του Σώματος του Χριστού, που αποτελούν και τον μοναδικό τρόπο να μεταβληθεί ο Κόσμος σε θεία Κοινωνία.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. ΠΗΓΕΣ

- 1.Βίβλος Εικονογραφημένη, Β .Μουστάκη-Ι .Τιμαγένους, Αθήνα**
- 2.Neue Schulbibel Kφsel 1973**
- 3.Βίοι Αγίων, Βασιλοπούλου Χαραλ., Αθήναι 1990**

2.Δευτερεύουσα Βιβλιογραφία

Γερμανική Βιβλιογραφία στο VRU -Verlag . Religionspädagogik, Lehr- und Arbeitsmaterial für Schule und Gemeinde

Καρκαβίτσας-Μωραιτίδης -Κόντογλου -Παπαδιαμάντης Διηγήματα των Χριστουγέννων, Αθήνα

Παραμύθια της Κρήτης, Τζανιδάκης Μ., Πετράκη Ζ-Ι Αθήνα 1992
Μύθοι του Αισώπου

Αποστολική Διακονία της Ελλάδος, Βοηθήματα για Εκκλησιαστική Κατήχηση

-Εικονίζοντας τον Θεό, Βοήθημα για γονείς και αναδόχους ΣΕΙΡΑ Α' 0-2ο έτος Αθήνα 1992

-Μαθαίνω για το Θεό ΣΕΙΡΑ Β' Έτος 3ο-4ο ,Αθήνα 1993

Deutschen Katecheten Verein (Hrg) Exodus, Schülerbücher - Lehrerkommentare

M.Gartmann (Hrg) Große Freude

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Η Ζωή με το Χριστό Γ' Δημοτικού

-Ο δρόμος του Χριστού, Δ' Δημοτικού

Ιερά Μονή Παρακλήτου, Εμφανίσεις και Θαύματα της Παναγίας, Ωρωπός Αττικής 1992³

Περιοδικό 'Προς την Νίκην' 1962-1996

Περιοδικό 'Η ζωή του παιδιού' 1973-1996

Αεράκη Δανιήλ, ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΣΤΟ ΧΡΙΣΤΟ,Κατηχητικό Βοήθημα Κατωτέρου Αθήνα 1985

-ΧΕΙΡΑΓΩΓΙΑ ΧΡΙΣΤΟΥ, Αθήνα 1983

-ΠΑΙΔΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ, Αθήνα 1984

-Ο ΧΡΙΣΤΟΣ Ο ΜΟΝΟΣ ΟΔΗΓΟΣ, Κατηχητικό βοήθημα Μέσου,Αθήνα 1983

-ΜΑΘΗΤΕΣ ΕΚΕΙΝΟΥ,Αθήνα 1984

-ΔΥΝΑΤΟΙ ΕΝ ΕΡΓΩ ΚΑΙ ΛΟΓΩ, Αθήνα 1985

-Αγιοι μόνον τότε; Αθήνα 1984
Βλάχου Ιεροθέου, Εποπτική Κατήχηση, Αθήνα 1994
Γιαννακοπούλου Ιωήλ, Η ΖΩΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ, Αναλύσεις Κειμένων - Κοινωνικά Θέματα
Δεσπότη Κωνστ.Μαθαίνω παίζοντας (Παιχνίδια για το Κατηχητικό σχολείο), Ιωάννινα 1992
Hegumen David , Great Feasts 1&2 , A colouring book ,Welshpool ,
-Our Church -The Divine Liturgy
-Great Feasts of the Mother of God ,1986
-Great Feasts of Christ 1986
Καλλινίκου Κωνστ.Ο Χριστιανικός Ναός και τα τελούμενα εν αυτώ Αθήνα 1969³
Καντιώτη Αυγουστ.Μητροπολ.Φλωρίνης, Θαύματα Αθηναι 1990
-Ορθόδοξος Ναός, Αθηναι 1989
-Ένα βλέμμα στο πανόραμα της Αγίας Γραφής Α' και Β'
-Εις την Θείαν Λειτουργίαν ,Β Αθηναι 1989
Κογκούλη Ι., Οικονόμου Χ.,Σκαλτσή Π.,Το Βάπτισμα, Θεσσαλονίκη 1992
-Η Θεία Λειτουργία του αγίου Ιωάννου του Χρυσσοστόμου; Θεσσαλονίκη 1989
Μαυρομάτη Γ.Το Μυστήριο της Αγάπης (ο Γάμος), Κατερίνη 1988
Μπεράτη, Αθληταί στεφανηφόροι Αθήνα 1986
Ντεκάστρο Μαρίζα, Διαβάζοντας τις Βυζαντινές Εικόνες, Αθήνα 1992
Peterfalvy J. Orthodoxe Katechese München, 1975
Σεραφείμ Μοναχού Χαρίσματα και Χαρισματούχοι, Ανθολογία χαρισματικών εκδηλώσεων, Ωρωπός Αττικής 1992³
Σουρέλη-Γρηγοριάδου Γαλάτεια ΑΥΡΙΟ ΕΙΝΑΙ ΚΥΡΙΑΚΗ Αθήνα 1992
-Δημήτριος ο Νεομάρτυρας της Τριπολιτσάς
Σωτήρχος Π.Μ. Μυστικές Αναβάσεις Αθήνα 1991
Μαρίνη Αννα, Τα παράθυρα του Χρόνου
Τρεμπέλα Π., Λαϊκόν κήρυγμα απο την Αγίαν Γραφήν
1.ΑΔΑΜ ΚΑΙ ΕΥΑ
2.ΚΑΙΝ ΚΑΙ ΑΒΕΛ